

ΖΑΚΥΝΟΙΟΣ

ΑΝΘΩΝ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1878.

ΦΥΛΛ. ΑΒ'.

Η ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΕΝΩΣΙΣ

Όταν δένδρον τι τυγχάνη μεμονωμένον, εύκόλως καταβάλλεται υπό τών ανέμων και προώρως άπεκδύεται τών φύλλων του· οί κλάδοι αυτού άντι, έγειρόμενοι, ν' άνθίζωσι, στρέφονται πάντοτε πρὸς τήν γῆν.

Όταν φυτόν τι τυγχάνη μεμονωμένον, μη εύρίσκον καταφύγιον ὅπως προφυλάξῃ έαυτὸ ἀπὸ τών φλογερών του ἡλίου ακτίνων, εύκόλως φθίνει και μαραίνεται και θνήσκει.

Όταν άνθρωπὸς τις τυγχάνη άπομονωμένος, άνεμος ισχυρὸς αναγκάζει αὐτόν νά κλίνῃ τὸν αὐχένα και ἡ θέρμη τῆς πλεονεξίας τών ισχυρῶν άποροφᾶ πάσαν ίκμάδα αὐτοῦ, ἥτις ζωογονεῖ αὐτόν.

Μη μιμηθῆτε λοιπὸν τὸ δένδρον και τὸ φυτόν· ἀλλ' ένωθῆτε και αγαπήσατε ἀλλήλους, υποστηριχθῆτε ἀμοιβαίως και βοηθήσατε ἀλλήλους.

Όταν κεχωρισμένοι τυγχάνητε και ὅταν έκαστος φροντίζῃ δι' έαυτόν, μη περιμένητε ἡ λύπας και δυστυχίας και καταδυναστεύσεις.

Τί έν τῷ κόσμῳ μάλλον αδύνατον ἢ τὸ στρουθίον και τί ἤττον ὠπλισμένον ἢ ἡ χελιδὼν; Και ὅμως, ὅταν έπιπέσῃ κατ' αὐτῶν άρπακτικόν τι ὄρνεον, και αἱ χελιδόνες, ὅπως και τὰ στρουθία, κατορθοῦσι ν' άποδιώξωσι αὐτὸ, ένούμεναι πάσαι περίξ αὐτοῦ και ὀμιληδὸν καταδιώκουσαι αὐτὸ.

Μιμηθῆτε τὸ στρουθίον και τήν χελιδόνα.

Ό φόβος ακολουθεῖ τὰ διαβήματα έκείνου, ὅστις άποχωρίζεται τών αδελφῶν του, καταλαμβάνει τήν ψυχὴν αὐτοῦ και ὅταν αναπαύηται και άκόμη, ὅταν κοιμάται, παρουσιάζεται εἰς αὐτόν υπό τὰ εἰδεχθέστερα ὄνειρα.

Άν λοιπὸν σὰς έρωτήσῃ τις· Πόσοι εἴσθε; άπαντήσατε· Εἴμεθα εἰς, διότι οί αδελφοί μας εἰσιν ἡμεῖς και ἡμεῖς εἰσμεν οἱ αδελφοί μας.

Ό Θεὸς δὲν έπλασεν οὔτε μικροὺς, οὔτε μεγάλους, οὔτε κυρίους, οὔτε δούλους, οὔτε βασιλεῖς, οὔτε ὀπηκούς· έπλασεν ἴσους και ὀμοίους ὄλους τοὺς ανθρώπους.

Άλλά, μεταξὺ τών ανθρώπων, ὀπάρχουσι τινες, οἵτινες κέκτηνται πλείονα ισχύν, εἴτε σωματικὴν εἴτε πνευματικὴν, και οὔτοί εἰσιν έκείνοι, οἵτινες ζητοῦσι νά υποτάξωσι τοὺς άλλους, ὀπόταν ἡ ἀλαζονεία και ἡ πλεονεξία καταπνίγωσιν έν αὐτοῖς τὸν πρὸς τοὺς αδελφούς των έρωτα.

Ό Θεὸς έγίνωσκε τί θά συνέβαινεν έκ τούτου, και διὰ τούτο διέταξε τοῖς ανθρώποις νά αγαπῶσιν ἀλλήλους, ὅπως αἰωνίως ὦσιν ἡνωμένοι, οἱ δὲ αδύνατοι νά μη περιέρχωνται υπό τήν δυναστείαν τών ισχυρῶν.

Έκείνος, ὅστις ισχυρότερος τυγχάνει άπέναντι ενός, εἴσται ἤττον ισχυρὸς άπέναντι δύο, και έκείνος, ὅστις εἶνε ισχυρότερος άπέναντι δύο, εἴσται

ἤττον ἰσχυρὸς ἀπέναντι τεσσάρων· οὕτω δὲ οἱ ἀδύνατοι οὐδὲν δύνανται νὰ φοβηθῶσιν, ὅπότεν, ἀγαπῶντες ἀλλήλους, πραγματικῶς τυγχάνωσιν ἠνωμένοι.

Ἄνθρωπός τις ὠδοιπόροι· ποτὲ, διαβαίνων θράχους καὶ ὄρη, ὅτε, φθάσας εἰς τι μέρος, ἔνθα ὑπερμεγέθης τις λίθος, καταπεσὼν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἐπλήρου αὐτὴν καὶ ἐκώλυε τὴν διάβασίν του, ἀπελπὶς παρετήρησεν ὅτι οὐδεμία ἄλλη διεξόδος, ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ, ὑπῆρχεν, οὔτε δεξιόθεν, οὔτε ἀριστερόθεν.

Ἰδὼν ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος ἄνθρωπος ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδοιπορίαν του ἕνεκα τοῦ ὑπερμεγέθους ἐκεῖνου λίθου, ἐπειράθη νὰ παραμερίσῃ αὐτὸν, ὅπως σχηματίσῃ μικράν τινα διεξόδον· ἀλλὰ, ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ εἰς μάτην ἐκοπίασε, παρητήθη τῆς ἐργασίας ταύτης, κατανοήσας τὸ ἀδύνατον τῶν προσπαθειῶν του.

Ἀπελπὶς καὶ περίλυπος ἐκάθησεν ἐπὶ τινος πέτρας, λέγων καθ' ἑαυτόν. — Τί θὰ γίνω λοιπὸν ὅταν ἐπέλθῃ ἡ νύξ καὶ μὲ καταλάβῃ ἐν τῇ ἐρημίᾳ ταύτῃ; Τί θὰ γίνω, ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑπερασπίσεως, κατὰ τὴν ὥραν μάλιστα ἐκείνην, καθ' ἣν τὰ ἄγρια θηρία ἐξέρχονται ἀναζητοῦντα τὴν λείαν των;

Καὶ ἔκλαιεν ὁ δυστυχὴς καὶ ἐθρῆνε· ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ γίνῃ βορὰ τῶν ἀγρίων θηρίων.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ ἰδέα αὕτη κατέτρωγε τὸ πνεῦμά του, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἄλλος ὠδοιπόρος ἐφθασεν· ἀφοῦ δὲ καὶ οὗτος, ὡς ὁ πρῶτος, εἰς μάτην ἐπειράθη νὰ μετακινήσῃ τὸν λίθον, καὶ ἀφοῦ ἐπέστη ὅτι εἰς μάτην ἐκοπία καὶ εἰργάζετο, ὑπεχώρησεν ἐν σιγῇ καὶ ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν περιλύπως τὴν κεφαλὴν.

Τούτου ὑποχώρησαντος καὶ δακρύοντος θεωροῦντος τὸν λίθον, ἦλθον μετ' αὐτὸν καὶ ἕτεροι ὠδοιπόροι, καὶ οὐδεὶς

ἐδυνήθη νὰ κινήσῃ τὸν λίθον καὶ φόβος ἀπερίγραπτος κατέλαβε τότε πάντας.

Ἐπὶ τέλους, εἰς ἐξ αὐτῶν εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους· — Ἀδελφοί μου, ἄς προσπέσωμεν καὶ ἄς παρακαλέσωμεν τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἴσως λάβῃ εὐσπλαγγίαν δι' ἡμᾶς καὶ μᾶς ἐξαγάγῃ τῆς ἀμυχανίας μας ταύτης.

Καὶ, ἅμα αἱ λέξεις αὗται ἠκούσθησαν, πάντες παρεκάλεσαν ἀπὸ καρδίας τὸν Θεὸν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Τῆς δὲ προσευχῆς των περαιωθείσης, ἐκεῖνος, ὅστις εἶπεν ἄς δεηθῶμεν, προσέθηκεν. — Ἀδελφοί μου, ἐκεῖνο, ὑπερ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἐδυνήθη νὰ κατορθώσῃ μόνος, τίς οἶδεν ἂν πάντες ὁμοῦ δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ κατορθώσωμεν;

Καὶ ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον· πάντες ὁμοῦ ἐτέθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον, καὶ ἐκίνησαν τὸν λίθον, καὶ ὁ λίθος ὑπεχώρησε καὶ ἐξηκολούθησαν ἐν εἰρήνῃ τὴν ὁδοιπορίαν των.

* * *

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ ἰδέα αὕτη κατέτρωγε τὸ πνεῦμά του, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἄλλος ὠδοιπόρος ἐφθασεν· ἀφοῦ δὲ καὶ οὗτος, ὡς ὁ πρῶτος, εἰς μάτην ἐπειράθη νὰ μετακινήσῃ τὸν λίθον, καὶ ἀφοῦ ἐπέστη ὅτι εἰς μάτην ἐκοπία καὶ εἰργάζετο, ὑπεχώρησεν ἐν σιγῇ καὶ ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν περιλύπως τὴν κεφαλὴν.

Τούτου ὑποχώρησαντος καὶ δακρύοντος θεωροῦντος τὸν λίθον, ἦλθον μετ' αὐτὸν καὶ ἕτεροι ὠδοιπόροι, καὶ οὐδεὶς ἐδυνήθη νὰ κινήσῃ τὸν λίθον καὶ φόβος ἀπερίγραπτος κατέλαβε τότε πάντας.

LA MENNAIS.

ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

Δ'.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ ἰδέα αὕτη κατέτρωγε τὸ πνεῦμά του, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἄλλος ὠδοιπόρος ἐφθασεν· ἀφοῦ δὲ καὶ οὗτος, ὡς ὁ πρῶτος, εἰς μάτην ἐπειράθη νὰ μετακινήσῃ τὸν λίθον, καὶ ἀφοῦ ἐπέστη ὅτι εἰς μάτην ἐκοπία καὶ εἰργάζετο, ὑπεχώρησεν ἐν σιγῇ καὶ ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν περιλύπως τὴν κεφαλὴν.

Τούτου ὑποχώρησαντος καὶ δακρύοντος θεωροῦντος τὸν λίθον, ἦλθον μετ' αὐτὸν καὶ ἕτεροι ὠδοιπόροι, καὶ οὐδεὶς ἐδυνήθη νὰ κινήσῃ τὸν λίθον καὶ φόβος ἀπερίγραπτος κατέλαβε τότε πάντας.

Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις ἐν ἔτει 430 Π.Χ. Ἦν γόνος ἐνδόξου οἰκογενείας, καθόσον κατήγετο ἐκ τοῦ Κούρου, τοῦ μάρτυρος ἐκεῖνου τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐκ τοῦ Σόλωνος τοῦ νομοθέτου. Κατὰ πρῶτον ὠνόμασθη Ἀριστοκλῆς· ἀλλὰ κατόπιν μετονομάσθη Πλάτων ἕνεκα τοῦ πλάτους τοῦ μετώπου καὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ.

Ἐκπληκτοὶ οἱ Ἕλληνας ἐπὶ τῇ εὐγλωττίᾳ του, ἐπίστευον ὅτι σιμῆν μελισσῶν περιεστοίχισαν αὐτὸν, ἅμα γεννηθέντα, ἐν τῇ κοιτίδι αὐτοῦ καὶ διέχυσαν τὸ μέλι αὐτῶν ἐπὶ τῶν χειλέων του. Κατὰ τὴν νεότητά του ἐπέδότη εἰς τὴν ποίησιν καὶ συνέθετο δύο ἐλεγεία καὶ δύο τραγωδίας, αἰτινες ὁμως ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πύρος. Ἀλλὰ δὲν ἐξηρτάτο παρ' αὐτοῦ νὰ σβύσῃ τὸ ἱερὸν πῦρ τὸ ἐν αὐτῷ ἐμφωλεῦσαν· ἡ δὲ ποίησις, ἣτις διεχύθη ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἀποπλανηθεῖσα τοῦ φυσικοῦ τῆς δρόμου, ἔπρεπε νὰ διαχυθῇ, μεταβαλλομένη εἰς κύματτα, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ του.

Ἦτο εἰκόσι περίπου ἐτῶν, ὅτε ὁ πατήρ του ἐπαρουσίασεν αὐτὸν εἰς τὸν Σωκράτην, ὅστις τὴν προηγουμένην νύκτα εἶδεν ἀξιοσημείωτον ὄνειρον· τῷ ἐφάνη δηλονότι ὅτι εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦ ἐθέρμαινε μικρὸν τινα κύκνον, ὅστις δὲν ἐβράδυνε ν' ἀπλώσῃ τὰ πτερά του καὶ νὰ ὑψωθῇ εἰς τὸν αἰθέρα, ἀκουομένων συγχρόνως τῶν γλυκυτάτων φθόγγων τῆς φωνῆς του. Ἡ ἔλευσις τοῦ νέου τούτου μαθητοῦ του ἐξήγησε τὸ ὄνειρον αὐτοῦ, ἐν ἀκαρεῖ προμαντευσαντος τὸ ὕψος, εἰς ἃ μίαν ἡμέραν ἔμελλε ν' ἀνέλθῃ ἡ οὐρανοβάμων αὐτοῦ φαντασία.

Ὁ Πλάτων ἔμεινε πιστὸς πρὸς τὸν διδάσκαλόν του ἄχρι τελευταίας στιγμῆς· καὶ ὅτε κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου καὶ συνεπέα τῆς ἀποφίσεως ταύτης ἤχθη εἰς τὰς φυλακάς, αὐτὸς τε καὶ ὁ Φαίδων τῷ ὑπέδειξαν τοὺς τρόπους τῆς δραστησεως, ὧν θὰ ἐπιεικτο βεβαίως χρῆ-

σιν, ἂν δὲν ἐνόμιζε τὴν φυγὴν ἀναξίαν αὐτοῦ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου τούτου, περιηγήθη τὴν Ἑλλάδα καὶ Αἴγυπτον, ἄχρις οὗ ἀφόβως ἐδυνήθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἔνθα κατόκησεν εἰς τοὺς κήπους Ἀκαδήμου τινός, ἐξ οὗ ἐδόθη εἰς τὴν σχολὴν του τὸ ὄνομα Ἀκαδημία.

Οὐχ ἤττον, ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα ἐτῶν, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Σικελίαν τῇ ἐπιμονῇ προσκλήσει Διονυσίου τοῦ Πρεσβυτέρου, ὅστις τότε διώκει τὴν Σικελίαν, ὅπως ἴδῃ παρ' αὐτῇ τοὺς κρατῆρας τῆς Αἴτνης. Ἡ ἐλευθερία, δι' ἣς ὠμίλησε πρὸς τὸν Διονύσιον, μικροῦ ἐδέησε νὰ τὸν ἀπωλέσῃ. Εὐτυχῶς ὁμως ὁ τύραννος περιωρίσθη μόνον νὰ πωλήσῃ αὐτὸν ὡς δούλον, καὶ ὁ Πλάτων ἠγοράσθη παρά τινος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὅστις ἔσπευσε νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸν ἐλεύθερον εἰς Ἀθήνας. Οὐχ ἤττον μετὰ τινα ἔτη ἐπέστρεψε καὶ πάλιν εἰς Σικελίαν, ἐπὶ τῆς βασιλείας Διονυσίου τοῦ Νεωτέρου, ἐπὶ τῆς προθέσει νὰ καταπέσῃ αὐτὸν ν' ἀποδώσῃ ἐλευθερίαν εἰς τὰς Συρακούσας ἢ τοῦλάχιστον νὰ κυβερνᾷ αὐτὰς ἡπίως. Ὁ τύραννος ὑπεδέξατο αὐτὸν ἀξιοπρεπῶς· διαμεινὰς δὲ παρ' αὐτῷ τέσσαρας ὀλοκλήρους μῆνας, καὶ βλέπων ὅτι αἱ παρανέσεις αὐτοῦ καὶ προτροπαὶ οὐδὲν παρήγαγον ἀποτέλεσμα, ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας, καίπερ τοῦ Διονυσίου ἀνθισταμένου πρὸς τοῦτο. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς Σικελίαν ὅπως τύχῃ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Διονυσίου τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ φίλου του Δίωνος· ὁ Διονύσιος τῷ ὑπέσχεθη αὐτὴν, ἀλλὰ δὲν ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του· δι' ἃ ὁ Πλάτων τοσοῦτον ἀποτόμως τὸν ἐπέπληξεν, ὥστε ὁ τύραννος, ὀργισθεὶς, ἤθελε βεβαίως τὸν φονεῦσαι, ἂν δὲν ἐσώζετο παρ' Ἀρχίτου τοῦ Ταραντίου. Τοῦτο δὲ τὸ ταξείδιον αὐτοῦ ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον.

Ἄπαντα τὰ ἔργα τοῦ Πλάτωνος εἰσὶν ἐν εἰδεί· διαλόγων· τὰ περιφημῶ-

τερα δὲ εἰσὶν: ὁ Φαίδωρ, ἡ Φαίδρα, ὁ Γοργίας, τὸ Συμπόσιον, ἡ Ἀπολογία τοῦ Σωκράτους, ἡ Δημοκρατία, ὁ Τιμῶν, καὶ ἄλλα πολλά οὐκ εὐκαταφρόνητα, ἐν οἷς διαλάμπει ὕψος γλαφυρὸν καὶ ἀμίμητον, ὅπερ ὑπῆρξεν ὁ θαυμασμὸς τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ Κικέρων εὗρισκεν αὐτὸ τοσοῦτον εὐγενές, ὥστε ἔλεγεν ὅτι ἂν ὁ Ζεὺς ἐβούλετό ποτε νὰ ὁμιλήσῃ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων δὲν θὰ προὔτιμα ἢ τὴν τοῦ Πλάτωνος. Ὁ Κουίντιλιανὸς ὀνομάζει αὐτὸν Ὁμηρον τῶν φιλοσόφων καὶ ἂν δὲν πιστεύῃ τις ὅτι ἡ ποίησις καὶ ἡ φιλοσοφία εἰσὶν ἀδελφαί, ἅς ἀναγνώσῃ τοὺς ἀθανάτους διαλόγους τοῦ Πλάτωνος καὶ πάραυτα θέλει ἀνεύρει τὴν μεταξὺ αὐτῶν ὁμοιότητα μεγάλην, καταπληκτικὴν, πραγματικὴν.

Ἄν ἀνωτέρω εἴπομεν ὅτι ὁ Πλάτων ἦνε ὁ ἀληθὴς διάδοχος καὶ ἀντιπρόσωπος τῶν ἰδεῶν τοῦ Σωκράτους, οὐχ ἥτιον δὲν πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι περιορίζεται μόνον εἰς τὰς ἰδέας τοῦ διδασκάλου του. Διηγούνται ὅτι, ζῶντος τοῦ Σωκράτους, ἐδημοσίευσεν ἓνα τῶν διαλόγων του, τὸν *Λυσίας* ἢ *περὶ Φιλίας*, καὶ ὅτι ὁ Σωκράτης, ἀναγνώσας αὐτὸν, «Πόσα πράγματα, εἶπε, τὰ ὁποῖά ποτε δὲν ἐσκέφθην, μ' ἔκαμε νὰ μάθω ὁ νέος οὗτος!» Καὶ ὄντως ὁ Πλάτων ἀνεβάρθουνεν, εἶπερ τις ἄλλος, εἰς τὴν καθαρὰν ἠθικὴν καὶ εἰς τὴν συναίσθησιν τῆς ὑπάρξεως τῆς θείας Προνοίας, αἵτινες ζωοποιοῦσι τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους. Πᾶσαι δὲ αἱ προγενέστεραι φιλοσοφίαι ἠνώθησαν καὶ ἀνελύθησαν ἐν τῷ συστήματι τούτῳ τοῦ Πλάτωνος.

Μετὰ τῶν φιλοσόφων τῆς Ἰωνίας, παραδέχεται τὴν πραγματικότητα τοῦ ὕλικου κόσμου καὶ τὴν αἰώνιον κίνησιν, πρὸς τούτοις δὲ πιστεύει εἰς ἀνωτάτην τινὰ ἐνότητα· ἀλλὰ τὴν ἐνότητα ταύτην, τὴν ἀποτελοῦσαν ἅπασαν τὴν ἀληθῆ πραγματικότητα, δὲν παρεδέχτο ἀπράγμονα καὶ ἀκίνητον· ἀλλὰ παρεδέχτο ἓνα Θεὸν ἐ-

νεργούντα, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ ἐνεργητικὴ τοῦ κόσμου αἰτία καὶ ὅστις, ἐπιπέσιν, ἦν λόγος πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς, ὡς παρεδέχτο καὶ ὁ Σωκράτης.

Ἐν ἔημα ἐπὶ πλεον, καὶ ὁ Πλάτων ἔφθανεν εἰς τὴν μεγάλην χριστιανικὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐκ τοῦ μηδενὸς πλάσαντος τὸν κόσμον διὰ μόνης τῆς παντοδυνάμου θελήσεώς του. Ἀλλὰ, φθάνων εἰς τὸ ὕψος τοῦτο, ὁ Πλάτων ἐπισθοχωρεῖ ἢ ὀρασίς του φαίνεται διαταρασσομένη ἀπέναντι τοῦ ἀνεξιχνιάστου τούτου μυστηρίου, ὁ λόγος αὐτοῦ φαίνεται ἀμύβητος καὶ συγκεχυμένος, ἡ γλῶσσά του τρέμει, φαίνεται ἀναζητῶν τὰς σκέψεις του, χωρὶς νὰ δυνήθῃ ποτὲ ν' ἀνεύρῃ αὐτά· πᾶν ὅ,τι δὲ δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ ὡς πλεον πιθανὸν εἶνε ὅτι παραδέχεται εἰδός τι χιουε, αἰωνίου ὡς τὸν Θεὸν, ἐξ οὗ παρήχθη ὁ κόσμος. Ὁ Θεὸς, κατὰ τὸν Πλάτων, εἶνε ὁ γλύπτῃς ὁ γλύφων τοὺς ὄγκους τῶν ἀγχαλάτων· δὲν εἶνε ὁ Πλάστης, ὅστις αὐτὸς οὕτως ἔπλασε τὸν ὄγκον.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς οὗτος, ὅστις διαμορφῶ τὸ χάος, ὅπως ἐξ αὐτοῦ παραγάγῃ τὸν κόσμον, κατὰ ποῖον σχέδιον διαμόρφωσεν αὐτό; Τὸ συνέλαβεν ἀφ' ἑαυτοῦ, τὸ εὗρεν εἰς τὰς ἀτελευτήτους ἐντελείας του, εἰς τὰς ἀνεξηγήτους καὶ ἀνεξιχνιάστους βουλὰς του, εἰς τὸν ἰδανικὸν σκοπὸν, ὃν συνέλαβεν δι' ἅπασαν τὴν αἰωνιότητα.

Ὁ σκοπὸς καὶ αἱ βουλαι αὐταὶ εἶναι πᾶν ὅ,τι ὁ Πλάτων ὀνομάζει Ἰδέας, τούτέστιν ἰδέας τύπον καὶ σχέδιον παντὸς πράγματος ἐν τῷ κόσμῳ, καθ' ὁμοίωσιν τῶν ὁποίων τὸ πᾶν ἐγείνε καὶ τῶν ὁποίων τὰ πάντα μετέχουσι πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον.

Αἱ Ἰδέαι εἶναι συγχρόνως τὸ ἀληθές ἀντικείμενον τῆς ἐπιστήμης, καθόσον ἐπιστήμη δὲν ὑφίσταται ποσῶς εἰς τὰ πεπερασμένα ὄντα· καὶ τὰ ἄτομα, ἀλλοιούμενα ἀκαταπαύστως, τὰ γεγονότα διαδεχόμενα τὰ γεγονότα δι' ἀτελευτήτου κινήσεως, δὲν

δύνανται νὰ ὦσι τὸ κύριον καὶ ἀμετάτρεπτον ἀντικείμενον, οὕτινος ἡ ἐπιστήμη ἔχει ἀνάγκην.

Πῶς λοιπὸν ἀποκτάται ἡ γνώσις αὕτη τῶν ἰδεῶν;

Τὸ σῶμα εἶνε ἡ κατοικία τῆς ψυχῆς· ἡ ψυχὴ ὑπῆρχε πρὶν ἢ ἐγκλεισθῆ ἐν αὐτῷ· ὑπῆρχεν εἰς ἀνωτέραν τινὰ καὶ οὐράνιον ζώην, εὐτυχῆς εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Θεοῦ, ἔνθα οὐδεμίαν ἄλλην ἐνασχόλησιν εἶχεν ἢ νὰ μελετᾷ τὰς Ἰδέας. Ἀλλ' ἐκτοτε αὕτη ὁμοιάζει ἀμάξῃ, συρομένη ὑπὸ δύο γενναίων ἵππων, ὧν ὁ εἷς, καλὸς καὶ πειθῆνιος, ὑπήκουε τῷ ἀμαξηλάτῃ, ὁ δ' ἄλλος, ἀπειθῆς καὶ ὀρμητικὸς, αἰωνίως ἐλάκιζε καὶ ἀπαύστως ἀφηνίαζεν ὅπως σύρῃ τὴν ἀμαξάν ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ.

Ἐνῷ δὲ ὁ θεὸς ἔρωε, ἀντιπροσωπεύμενος ὑπὸ τοῦ εὐπειθοῦς ζώου, ἐπειράτο νὰ διατηρήσῃ τὴν ψυχὴν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Θεοῦ, τὰ ἀγενῆ πάθη, ἀντιπροσωπεύμενα ὑπὸ τοῦ ἀπειθοῦς ζώου, ἔτεινον ἀπαύστως εἰς τὸ νὰ ἀποπλανήσωσιν αὐτὴν, εἰς τὸ νὰ τὴν ῥίψωσιν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου. Ὅτε δὲ ὁ λόγος, ὁ ὀδηγὸς τῆς ἀμάξης, δὲν ἐδύνατο πλεον νὰ ἀναχαιτίσῃ τὸ ἀπειθὲς καὶ ὀρμητικὸν ζῶον, τότε ἡ ψυχὴ εἰσῆλθεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ, εἰσερχομένη ἐν αὐτῷ, ἐπελάθετο τῶν οὐρανίων πραγματικότητων, τῶν θείων Ἰδεῶν, ἅς αὕτη ἐμελέτα κατὰ τὴν οὐρανίαν αὐτῆς βίωσιν.

Οὐχ ἥτιον ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ ἀντικείμενα, ποιηθέντα ἐπὶ τῆς γῆς καθ' ὁμοίωσιν τῶν ἰδεῶν, ὑπενθύμισαν τῇ ψυχῇ αὐτὰς ταύτας τὰς Ἰδέας· καὶ ἡ γνώσις αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ἦτο ἡ ἀπλή ἀναπόλησις, ἀπλή ἀνάμνησις. Γιγνώσκειν δὲν ἦτο ἡ ἀναμνησθεσθαι.

Ἄλλ' ἐνῷ τὰ ὕλικὰ ἀντικείμενα, ὡς ἐκ τῆς ὁμοιότητος αὐτῶν πρὸς τὰς ἰδέας, ἦσαν ἡ ἀρχὴ καὶ ἀφετηρία τοῦ νὰ λατμονηθῶσιν αἱ αἰσθησεις, ἦσαν συγχρόνως καὶ τὸ πλεον ἀνυπέροβητον ἐμπόδιον τοῦ νὰ ἐπανα-

φέρωσιν αὐτὰς ἐν τῷ νῷ, ὡς ἐκ τῶν ψυχαγωγίων, ἅς παρεῖχον τῇ ψυχῇ καὶ τῶν τροφῶν, ἅς παρεῖχον εἰς τὰ κακὰ πάθη, εἰς τὸν θπειθῆ ἵππον. Ἐν τῇ γῇ ταύτῃ λοιπὸν, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς ζωῇ, χρεὸς τῆς ψυχῆς ἦτο νὰ ἡμερώσῃ τὸ κινδυνώδες ζῶον, τὰ ἀγενῆ πάθη, διὰ τῆς ἀρωγῆς καὶ βοηθείας τοῦ γενναίου ἵππου καὶ τοῦ θείου ἔρωτος, ἵνα ἀνεύρῃ ἐντελῆ καὶ καθαρὰν τὴν γνώσιν τῶν ἰδεῶν, αἵτινες ὑπῆρξαν ποτε τὸ πολυτιμότερον αὐτῆς κτῆμα.

Αἱ ψυχαι, ὅσαι, διαρκούσης τῆς ἐπιγείου δικιμονῆς των, δὲν παρεσύροντο ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὑπὸ τῶν σωματικῶν ὀρμῶν, ἀλλὰ διετήρουν ἐν αὐταῖς ἄσβεστον τὸ θεῖον στοιχεῖον, ἀπῆρχοντο μετὰ θάνατον εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν ζώην καὶ ἐπέστρεφον εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Θεοῦ· ὅσαι δὲ τὰ ἀναντία ἐπραττον, δίκην ἐδίδον τῶν ἀμαρτημάτων των εἰς τὸν ἄδην, ἄχρως οὐ, μετὰ ἐν χρονικὸν διάστημα χιλίων ἐτῶν, εἰσῆρχοντο καὶ αὖτις εἰς τὴν σῶμα, ὅπως ἐπαναρχίσωσι τὴν δοκιμασίαν.

Τὸ πᾶν ἐπισταμένως ἐξετάζεται ἐν τῇ ποιητικῇ ταύτῃ καὶ θαυμαστῇ διδασκαλίᾳ, ἥτις ἐπὶ τοσοῦτον προσεγγίζει τῷ χριστιανισμῷ. Μὴ τὸ σῶμα διὰ τὸν χριστιανὸν δὲν εἶνε ἐπίσης μία πέδη, ἐν δέλεαρ; Μὴ τὸ καθῆκον τῆς ψυχῆς δὲν εἶνε τοῦ νὰ διατηρῇ ἑαυτὴν ἀπρόσβλητον ἀπὸ τῶν σωματικῶν ὀρμῶν, ὅπως ἐπιτύχῃ τοῦ οὐρανοῦ.

Ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως ἐσκιαγράφησε τὸν σκοπὸν καὶ τὸν δρόμον τῶν πεπερασμένων ὄντων διὰ τῆς θεωρίας τῶν ἰδεῶν, ὁ Πλάτων ἠθέλησε νὰ διοργανώσῃ καὶ διακανονίσῃ καὶ τὸ Κράτος δι' αὐτῆς ταύτης τῆς θεωρίας.

Ὅπως τὸ τὴν ψυχὴν διοικούν στοιχεῖον δέον νὰ ἦ ἐκείνο, ὅπερ γνωρίζει τὰς ἰδέας, ὅπως ἡ ἰσχὺς πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν λόγον, βοηθούμενον ὑπὸ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ ἀπολακτιζόντα

τὰ ἀγενῆ πάθη, οὕτω καὶ ἡ διοίκησις τοῦ κράτους πρέπει νὰ ἐμπιστευθῆται εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ πνεύματος, εἰς τὸν φιλόσοφον, βοηθούμενον ὑπὸ τῶν γενναίων μαχητῶν, οἵτινες ἀντιπροσωπεύουσι τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα, ἐνῶ οἱ τεχνίται καὶ οἱ χειρῶνακτες ὀφείλουσι νὰ ὑπέκωσι, καθ' ὅμοιον τρόπον ὅπως καὶ τὰ ἀγενῆ πάθη. Ἡ διάταξις αὕτη ἦτο πολὺ αὐστηρὰ, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν οἱ φίλοσφοι καὶ οἱ μαχηταί, ἀφ' ἐτέρου δὲ οἱ τεχνίται καὶ οἱ χειρῶνακτες ἐσχημάτιζον δύο διάφορους τάξεις, ἐξ ὧν ἡ τῶν τεχνιτῶν καὶ χειρῶνακτῶν δὲν ἐδύνατό ποτε νὰ ὑπερπηδήτη τὴν πρώτην, ἅτε οὕτα καταδικασμένη αἰωνίως εἰς ἐντελῆ ἀμάθειαν καὶ ἐξουθένωσιν, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ τίς ποτε ἂν αὕτη ἦν ἀνάξια τούτου. Πάντα τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἀτόμου, λέγει ὁ Πλάτων, πρέπει νὰ ἀφιερῶνται ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τοῦ πλήθους, καὶ τὸ καλὸν τοῦ πλήθους εἶνε μία τῶν κοινωνικῶν ἐκείνων δυνάμεων, αἵτινες καθιστῶσι σώφρονα τὴν διαγωγὴν παντὸς κυβερνοῦντος· ὅ,τι δὲ τείνει εἰς ἰδιαιτέρα συμφέροντα τοῦ ἀτόμου πρέπει αὐστηρῶς νὰ καταδικάζηται· ἡ δὲ ἰδιοκτησία καὶ ἡ οἰκογένεια, θεωρούμεναι ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ὡς τροφαὶ τοῦ ἰγώτισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, διαγράφονται παρ' αὐτοῦ καὶ ἀντικαθιστῶνται διὰ τῆς κοινοκτημοσύνης ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς.

Ἄλλ' ἂν ὁ Πλάτων παρεσύρθη τοιοῦτοτρόπως ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ συστήματος, εἶχεν οὐχ ἦττον τὸ βλέμμα λίαν δευδερκέως ὅπως παρατηρήσῃ τὴν ἀβυσσον, καὶ τὴν αἰσθησὶν λίαν λεπτήν ὅπως ἐνόησῃ ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ ἐκρῆσθῃ ἀπὸ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου τὰς ζῶηροτέρας αὐτοῦ ὀρμᾶς. Οὕτω, ἀφοῦ διεγράφεεν ἐν τῷ περὶ Δημοκρατίας διαλόγῳ του τὸν σκοπὸν καὶ τὸ σχέδιον ἐνὸς ἰδεώδους Κράτους, διεγράφεεν ἐν τῷ ἐτέρῳ αὐτοῦ περὶ Νόμων διάλογῳ τὸν σκοπὸν καὶ τὸ σχέδιον ἐνὸς ἀληθοῦς καὶ πραγματικοῦ Κράτους. Μεταξὺ δὲ τῆς

πραγματικότητος καὶ τοῦ ἰδεώδους, ἡ διάκρισις τῶν τάξεων ἐξηλείφθη, ἡ δὲ ἰδιοκτησία καὶ ἡ οἰκογένεια ἐμονιμοποιήθησαν.

Καὶ ναὶ μὲν ἡ διοίκησις ἔτεινε πρὸς τὴν ἀριστοκρατίαν, ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν ἦτο πλέον καταδικασμένος εἰς τὴν δουλείαν. Συγχρόνως δὲ κατὰ πρώτην τότε φορὰν δεκηρύχθησαν αἱ μεγάλαι αὐταὶ ἀλήθειαι, ὅτι ὁ νόμος στηρίζεται ἐπὶ τῆς λογικῆς καὶ οὐχὶ ἐπὶ τοῦ φόβου, ὅτι ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δικάζῃ τοὺς ὁμοίους του καὶ τ' ἀνάπαλιν νὰ δικάζεται ὑπ' αὐτῶν· ὅτι ἐπὶ τέλους ἡ ἀπόφασις δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ μόνον τὴν κατὰδικίαν τοῦ ἐνόχου, ἀλλὰ καὶ τὴν ὠθώσιν, ὅταν ἦνε δίκαιον, αὐτοῦ. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι τὰς ἰδέας ταύτας πολὺ μεταγενεστέρως ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος παρεδέχθησαν ἅπαντα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη· ἀλλ' εἶνε ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι μεγίστη τιμὴ καὶ δόξα δέφεται τῷ Πλάτωνι, καθόσον πρῶτος αὐτὸς διεκήρυξεν αὐτὰς ἐπὶ τοῦ κόσμου.

Τοιοῦτον ὑπῆρξεν τὸ λαμπρότατον τοῦ Πλάτωνος σύστημα, ὅπερ ἐπισηχόλησε σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τοῦ ὁποῦοῦ τὴν ἠθικὴν ἀξίαν δὲν ὑπῆρξεν εἰμὴ ὁ Χριστιανισμὸς.

Ὁ Πλάτων ἀπέθανεν ἐν ἔτει 347 Π. Χ. ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα καὶ ἐνὸς ἔτους. Διεδέξατο δὲ αὐτὸν ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Βάθιππος, ὅστις ἐξηκολούθησε τὰς διδασκαλίας του· ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅστις ἐπέπρωτο νὰ κληρονομήσῃ τὴν φήμην καὶ τὴν δόξαν του, ἦτο ὁ μαθητῆς αὐτοῦ Ἀριστοτέλης, περὶ οὗ ὀλίγα τιμὰ ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ σκοποῦμεν νὰ διαλάβωμεν.

(ἔπεται συνέχεια)

Σ. ΤΖΑΝΟΘΗΣ.

ΟΠΤΑΓΙΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ
ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΠΑΥΛΟΥ

Πρὶν ἢ ἀναβῆ τὸν θρόνον τῆς Ῥωσσίας ὁ Αὐτοκράτωρ Παῦλος περιηγεῖτο κατὰ τὸ 1782 ἔτος τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ κόμητος τῆς Ἄρκτου. Τὴν 10 Ἰουλίου εὐρίσκόμενος ἐν Βρυξέλλαις συνειδέει μετὰ τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ, ἐν οἷς εὐρίσκετο καὶ ἡ κόμησσις Ἀβερκίρχ, ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τῆς ὁποίας ἀρούμεθα τὴν κατωτέρω ἀφήγησιν.

Ἡ σύζυγος τοῦ Παύλου ἀπηυδακνῖα τῆς ὁδοπορίας, δὲν παρεκάθησεν εἰς τὸ δαίπνον. Τοῦ λόγου δὲ περιελθόντος εἰς διάφορα ἀντικείμενα, ὡς περὶ ὀπτασιῶν, φασμάτων κ. λ. π. ἕκαστος ἐπροθυμοποιεῖτο ν' ἀρηγηθῆ πᾶν ὅ,τι ἐγίνωσκεν· ὁ ἡγεμονόπαις μόνον ἤκροατο σιγῶν.

— Ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης, ἀπετάνθη πρὸς αὐτὸν εἰς ἐκ τῶν ἀκολούθων, ὁ πρίγκιψ δὲ-Λών, δὲν ἔχει τι νὰ διηγηθῆ; Ἡ πιθανὸν ἐν Ῥωσσίᾳ φάσματα νὰ μὴ ὑπάρχωσιν;

— Ὁ Κουρακὶν, ἀπήντησεν, ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν ὁ Παῦλος, γινώσκει ὅτι καὶ ἐγὼ ἔχω τι ἀξιοπεριεργον νὰ ἐκθέσω, καὶ τοι πάντοτε προσπαθῶ νὰ λητμονῶ αὐτὸ, καθὼ παρέξην μοι ἀρετὴν ἠθικὴν δυσαρέσκειαν. Ἀποτεινόμενος δὲ τῷ Κουρακὶν διέτινος βλέμματος προδίδοντας μεγίστην θλίψιν,

— Δὲν εἶναι ἀληθὲς, Κουρακὶν, ἐπρόσθεσεν, ὅτι τὸ συμβᾶν ἐκεῖνο ὑπῆρξεν ἀρκούντως παράδοξον;

— Τότον παράδοξον, Ὑψηλότατε, ὥστε μὲ ὄλην τὴν ἐμπιστοσύνην, ἦν τρέφω πρὸς ὑμᾶς, ἀδυνατῶ νὰ δώσω πίστιν τῇ ὀπτασίᾳ ὑμῶν καὶ τολμῶ νὰ ἐπαναλάβω ὅτι ἦτο ἀπλοῦν ἀποκνήμα τῆς ἡμετέρας φαντασίας.

— Οὐδόλως· ἦτο λίαν πραγματικὴ· καὶ ἐὰν ἡ Κυρία Ἀβερκίρχ μοι δώσῃ λόγον ὅτι θέλει τηρήσῃ τὴν ἀ-

φήγησίν μου μυστικὴν ἀπέναντι τῆς συζύγου μου, θέλω ἐκθέσῃ τὰ πάντα λεπτομερῶς· ἐκτὸς τούτου παρακαλῶ πάντας τοὺς περιεστώτας νὰ θεωρήσωσιν αὐτὴν ὡς ἀπόρρητον, καθότι ἄλλως ἀρκούντως δυσάρεστον ἤθελεν εἶσθαι ἐὰν διεδίδετο ἐν Εὐρώπῃ ὅτι ἐγὼ ἔλαβόν ποτε συνέντευξιν μετὰ φάσματος. Ἐσπέραν τινα ἐξῆλθον μετὰ τοῦ Κουρακὶν καὶ δύο ὑπηρετῶν χάριν περιδιαβάσεως ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Πετροουπόλεως. Ὁ καιρὸς ἦτο ἐξαίσιος δηλ. μία ἐξ ἐκείνων τῶν ψυχρῶν νυκτῶν, δι' ἧς διακρίνεται ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἡ ἀνοιξις. Συνδιελεγόμεθα λίαν εὐθύμως, οὐδόλως σπουδαιολογοῦντες. Εἰς τῶν ὑπηρετῶν προσπορεύετο, ὁ δὲ ἕτερος ἠκολούθησε τὸν Κουρακὶν βαδίζοντα ὀπισθὲν μου. Τὸ φῶς τῆς σελήνης ἦτο τοσοῦτον λαμπρὸν, ὥστε εὐκόλως ἠδύνατό τις νὰ ἀναγνώσῃ ἐπιστολήν. Αἴφνης στρέψαντες τὴν γωνίαν ὁδοῦ τινος, εἶδον ἄνθρωπον φέροντα μανδύαν Ἰσπανικὸν, πῖλον κατεβιβασμένον μέχρις ὀσφύρων, ἰστάμενον δὲ παρὰ τῇ θύρᾳ οἰκίας τινὸς οἴονεϊ ἀναμένοντα τὴν ἀφιξίν μου.

Καὶ τῶντι· μόλις ἐπλησιάσαμεν, ἐπροχώρησε καὶ ἤρχιστε συμβαδίζων παρὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν μου. Προσεπάθουν νὰ διακρίνω τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ἀλλὰ μάτην. Ἦκουον τὸν ἤχον, ὃν ἐπροξένουν τὰ βήματά του, κροτοῦντα ἐπὶ τοῦ λιθίνου πεζοδρομίου, ὡς σφύρα πίπτουσα ἐπὶ λίθου. Τοῦτο μοι ἐφάνη λίαν παράδοξον καὶ ἤρχιστα αἰσθανόμενος ἔτιγός τι ἐν τῇ πλευρᾷ ἐκείνῃ, παράλλῳ τῆς ὁποίας ἐβάδιζεν ὁ ἄγνωστος.

— Ἡ τύχη, εἶπον ἐπὶ τέλους στραφεὶς πρὸς τὸν ἀκολουθοῦντά με Κουρακὶν, παρέσχεν ἡμῖν ἀλλόκοτον συνοδοιπόρον.

— Τίνα; ἠρώτησεν ὁ Κουρακὶν.

— Τὸν ἄνθρωπον τὸν συμβαδίζοντα μετ' ἐμοῦ. Μήπως ὁ θόρυβος, ὃν προξένουσι τὰ βήματά του δὲ ἐκίνησαν τὴν προσοχήν σου;

Ὁ Κουρακὶν, οὐδένα βλέπων καὶ ἐν

τούτοις ἀκούειν παρ' ἐμοῦ τοιαῦτα, ἔμεινεν ἐμβρότητος.

— Πῶς, οὐδέτις βλέπει;

— Ἡ ἑμετέρη Ὑψηλότης βαδίζει πρὸς τὸν τοῖχον τῆς οἰκίας, ὥστε φυτικῶς ἀδύνατον εἶναι νὰ συμβαδίζῃ τις μεταξὺ ὑμῶν καὶ τοῦ τοίχου.

Ἐστράφη καὶ, ψύχτας, πράγματι ἀπήντησα τοῖχον· ἀλλ' οὐχ ἦττον διέκρινα τὸν ἄγνωστον συνοδοιπόρον. Ἐκυψα ἐκ νέου ὅπως διακρίνω τὰ χροακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του, καὶ ἀπήντησα μόνον δύο ὀρθαλμοὺς ἀπαστράπτουτας καὶ ἀσκαρδαμικτὶ θεωροῦντάς με. Τὸ βλέμμα τοῦτο ἐπενήργησε μεγάλως ἐπ' ἐμοῦ.

— Ὡ! Κουρακί, ἀδυνατῶ νὰ σοὶ περιγράψω τί αἰσθάνομαι καὶ συγχρόνως τί πάσχω. Ἐνομίζον ὅτι ξένη τις ὕλη εἰσέδουεν ἐν ἐμοὶ καὶ ὅτι τὸ αἶμα ἐπάγωνε ἐν ταῖς φλέβαις μου. Αἴφνης ἀκούω φωνὴν τινα ὑπόκωφον καὶ θλιβεράν ὡς ἐκ τοῦ μανδύου προερχομένην.

— Παῦλε! . . .

— Τί ζητεῖτε; ἀπήντησα μηχανικῶς πῶς — Παῦλε! ἐπανέλαβεν ἡ φωνή, νῦν ὅμως συμπαθητικώτερον, ἀλλ' ἔτι θλιβερώτερον ἠδυνάτουεν ν' ἀρθρώσω λέξιν. Ὅτε δὲ ἐκ τρίτου ἐπανελήρηται τὸ ὄνομά μου, ὁ ἄγνωστος ἔστη. Τὸ αὐτὸ ἔπραξα καὶ ἐγὼ, ὡς ὑπὸ τινος ἀρρήτου δυνάμεως ἀναγκασθεὶς.

— Παῦλε! δυστυχῆς Παῦλε! δύστηνε ἡγεμών.

— Ἀκούεις; ἠρώτησα τὸν Κουρακί.

— Οὐδὲν, ἀπεκρίθη οὗτος, ἀπολύτως οὐδὲν! Ἐντούτοις ἡ φωνὴ ἐκείνη τοιαύτην ἐντύπωσιν μοὶ ἐνεποίησεν, ὥστε ἔτι καὶ νῦν νομίζω ὅτι ἀκροῶμαι αὐτῆς. Ἐπὶ τέλους συνελθὼν ἐστράφη πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἠρώτησα τίς εἶναι καὶ τί ζητεῖ παρ' ἐμοῦ.

— Τίς εἶμαι; δύστηνε Παῦλε! εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις κήδεταί περὶ σοῦ καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγκαταλείψῃς τὰ ἐπίγεια, καθότι βραχυχρόνιος ἔσται ἡ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διαμονή σου. Διάγαγε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ θέλεις

τελευτήσῃ ἡσύχως· φοβοῦ τὴν τύψιν τοῦ συνειδότος· διότι τὸ νὰ μὴ φοβῆταιί τις αὐτὴν εἶναι τὸ μεγαλειότερον ἀμάρτημα διὰ μίαν εὐγενῆ ψυχὴν. Ταῦτα εἰπὼν, ἤρχισε προχωρῶν, τοῦθ' ὅπερ ἔπραξα καὶ ἐγὼ, ἀκουσίως, ἐννοεῖται. Ἐπὶ μίαν δόλοκληρον ὥραν ἐβάδιζε σιγῶν μέχρις οὗ ἀφίχθημεν εἰς τὴν πλατεῖαν τὴν κειμένην μεταξὺ τῆς ἐπὶ τοῦ Νεῦα γεφύρας καὶ τοῦ μεγάρου τοῦ Ἀρσίου Πάγου. Ἐκεῖ ἔστη καί,

— Ὑγείαινε Παῦλε! μοὶ εἶπε, θέλεις μὲ ἐπανίδει; ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ.

Μόλις τότε ἀνυψωθέντος δλίγον τοῦ πέπλου αὐτοῦ, ἀπήντησα τὸ αὐστηρὸν βλέμμα, τὸ μελάγχρουν μέτωπον καὶ τὸ αὐστηρὸν ἐπίσης μειδιάμα τῶν προπάπτου μου Πέτρου τοῦ Μεγάλου. Ὅτε συνῆλθον ἐκ τοῦ τρόμου, τὸ φάσμα εἶχεν ἤδη ἀναληφθῆ. Ἐν τῇ αὐτῇ πλατεῖᾳ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἔνθα ἐπρόφερε τὰς τελευταίας αὐτοῦ λέξεις, ἡ Αὐτοκράτειρα ἤδη ἀνεγείρει ἀνδριάντα, ὅστις θέλει κινήσῃ τὴν προσοχὴν ἀπάσης τῆς Εὐρώπης. Καὶ ὁ ἀνδριὰς οὗτος εἶναι Πέτρου τοῦ Μεγάλου. Μὴ νομίσῃτε ποσῶς ὅτι ἐγὼ ὑπέδειξα αὐτῇ τὴν θέσιν ἐκείνην. Ἀπεναντίας ἀδυνατῶ νὰ περιγράψω ὑμῖν τὴν ἐντύπωσιν, ἣν μοὶ προὔξενησεν ἡ ἀγγελία αὐτῆ. Δεπτομερέστατα μέχρι τοῦδε ἀναμιμνήσκομαι τῶν διαφόρων φάσεων τῆς σκηπῆς ἐκείνης, ὡς ἐὰν εἶδον αὐτὴν χθὲς. Ἐπιστρέψας εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἠσθανόμην τὴν ἀριστερὰν πλευράν μου, παραπλεύρως τῆς ὁποίας συνεβάδιζε τὸ φάσμα, κατάψυχρον καὶ, μόλις μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ὥρων, ἀνέλαβε τὴν πρώτην αὐτῆς κατάστασιν.

— Καὶ τί ὑποθέτετε ὅτι σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ πρίγκηψ δὲ-Δῶν.

— Σημαίνει, εἶπεν ὁ Παῦλος, ὅτι θὰ ἀποθάνω νέος.

Ἐν Ὁδησῶ.

(Ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ)

Κ. ΠΑΛΛΙΟΛΟΓΟΣ.

ΑΚΟΥΣΙΟΣ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑ

(Ἐράνισμα)

Διάφορα ἐπιπλα καὶ ὀλίγα εἰκόνες εὐρίσκοντο ἐκτεθειμένα ὑπὸ τινὰ στοῶν ἐπὶ οὐδοῦ πενιχρᾶς τινος οἰκίας, ὁ δὲ δημόσιος κήρυξ στενωπῶρα τῇ φωνῇ ἐκάλει τοὺς ἀγοραστὰς. Τινὲς τῶν διαβατῶν ἴσταντο, ἀλλὰ μόλις πρὸς στιγμὴν παρετήρουν τὰ πρὸς δημοπρασίαν ἐκτεθέντα ἀντικείμενα καὶ ἐξηκολούθουν τὸν δρόμον τῶν καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ πενέστεροι διήρχοντο χωρὶς κἂν νὰ ρίπτωσιν ἐπ' αὐτῶν οὐδὲ ἐν βλέμμα. Ὁ κήρυξ, κεκμηκῶς ἐκ τῶν ἀνωφελῶν φωνῶν του, ἐκλινε τὴν κεφαλὴν σιωπῶν.

— Θὰ κερδήσητε τὰ ἐξοδα τῆς δημοπρασίας, Κύριε Κάββερδων, εἶπε πρὸς τι γερόντιον, ὅπερ ἔνοπλον ἔχον τὴν ρίνα διὰ δύο ὑπερόγκων πρασίνων ὀμματουαλίων, ἴστατο ὀρθιον παρ' αὐτόν. Πιστεύω ὅτι ἐν Ρώμῃ δὲν θὰ εὐρεθῆ πρόσωπον ν' ἀγοράσῃ τὰ ράκη τῆς χήρας τοῦ Πελεγρίνου σας. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπιπλα, ἅς τὸ ὁμολογήσωμεν, δὲν ὑπερβαίνουσι τὰ τρία σκούδα.

— Καὶ ἡ δυστυχῆς μοὶ χρεωστεῖ δώδεκα, ἀνέκραξεν ὁ γέρον πλῆττων τὸ ἔδαφος διὰ τῆς ράβδου του. Ναί, δώδεκα σκούδα, Ἰάκωβε, καὶ ἴσως περὶ σότερα, διότι εἶχον ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν τιμιότητα τοῦ συζύγου της. Τῷ ἐπρομήθευον οὐσίας, ἔλαια, χρωστῆρας καὶ χρώματα χωρὶς νὰ ἐξετάζω τὴν ἐν τῷ βιβλίῳ μου μερίδα του. Τίς θὰ μοὶ ἔλεγεν ὅτι θὰ ἀπέθνησκε χωρὶς νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του; Ἀχ! εἶμαι πολὺ εὐκόλος. . . .

Βλέπετε τί ὁ δυστυχῆς ἐκεῖνος ζωγράφος μοὶ ἀφῆκε πρὸς πληρωμὴν τοῦ χρέους του, ράκη, μίαν γυναῖκα καὶ τέσσαρα τέκνα. Οὔτε ἡ γυνὴ, οὔτε τὰ τέκνα δύνανται νὰ πωληθῶσι, τίς θὰ τὰ ἠγόραζε; καὶ ἐξ ὅλων αὐτῶν τῶν εἰδῶν ὡς μοὶ λέγετε δὲν θὰ λά-

βω οὔτε τρία σκούδα. Ἀχ! δυστυχῆς οἱ ἔχοντες κἄτι τι, ὅλοι μᾶς ζητοῦσι, μᾶς ἀπαιτῶσι, μᾶς ἀποδεκατίζουσι, μᾶς κλέπτουσι ἐπὶ τέλους.

— Ἀλλὰ, κύριε Κάββερδων, ἂν ἐξῆθα σὰς ἐπλήρωνε, πρὸς τί παραπονεῖσθε;

— Πρὸς τί παραπονοῦμαι; ἀνεφώνησεν ὀργισμένος ὁ γέρον, παραπονοῦμαι ὅτι δὲν ἀφῆκεν ὅσον ἤρκει ὅπως ἐξωφλήσῃ τὸ πρὸς ἐμὲ χρέος του. Ἴδου τί πράγμα εἶσθε σεῖς οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ! ἐνοῦσθε πάντοτε καὶ συνωμόττετε ἐναντίον μας καὶ ὅστις σὰς ἀκροᾶται θὰ ἔχη βεβαίως τὸ δικαίωμα νὰ λέγῃ ὅτι οἱ νεκροθάπται δικαιοῦνται νὰ συγχωρῶσι πᾶσαν ὀφειλὴν εἰς τοὺς ἐνταφιαζομένους.

— Θεὸς μου! ἐπανέλαβεν ὁ κήρυξ ἐγείρων τοὺς ὤμους, μήπως ἡ χρηστότης ἡμῶν δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ σὰς πάντοτε; Ἡ θεία πρόνοια ἔχει τὰ σχέδιά της, ἄτινα εἶναι μὲν ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς, ἀλλὰ πάντοτε καλὰ καὶ ὠραῖα. . . . Οἱ πτωχοὶ δὲν δύνανται ἄλλως πῶς νὰ πληρώσωσιν ἢ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἰδρώτος τοῦ προσώπου των· καὶ ὅταν ὁ Θεὸς ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῶν τὴν υἰεῖαν, τὰς δυνάμεις, τὴν ζωὴν, δύνασθε νὰ τοὺς ἀποκαλέσητε κακούργους; Τίς οἶδε, κύριε Κάββερδων, μὴ τὰ δώδεκα σκούδα σας χρησιμεύσωσιν ἴσως πρὸς ἀγορὰν θέσεώς τινος ἐν τῷ παραδείσῳ; . . .

— Μὴ ἀστιεύεσθε, Ἰάκωβε, προκειμένου περὶ ἱερῶν, τὸν διέκοψε, καὶ ἀσχοληθῆτε μᾶλλον καλῶν τοὺς ἀγοραστὰς ἢ μετερχόμενος τὸν φιλόσοφον ἢ τὸν ἱεροκήρυκα.

Ὁ Ἰάκωβος ὑπήκουσε μειδιῶν, ἐνῶ ὁ Κάββερδων, πλησιάζας εἰς τὰ πρὸς δημοπρασίαν ἐκτεθέντα εἶδη, τὰ ἐξήταξε λεπτομερῶς, ὅπως κοίνη ἀφ' ἐαυτοῦ τί ἐξ αὐτῶν θὰ ὠφελεῖτο.

Ἡ δυστυχῆς χήρα τοῦ ζωγράφου, ἐκεῖ παρισταμένη, οὐδὲν ἐξ ὧν ἐλέχθησαν, μεταξὺ τῶν δύο τούτων προσώπων, ἠγνόησε· διότι οὐδὲν πρὸς σεῖχον εἰς αὐτοὺς ἀποδείξεις δὲ ὅτι οὐδὲ κοίτην οὐδὲ σάσαν ἄλλαξε· καθήμενη

ἐπὶ τῆς γῆς, ὀλίγον μακρὰν τῆς θύρας, ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκυλάς τῆς δύο παιδία, ἅτινα ἐφάνησαν ὅτι εἶχον τὴν αὐτὴν ἡλικίαν καὶ ἔπαιζον μετὰ τοῦ ἀτημελήτους πλοκάμου τῆς μητρὸς τῶν ἑτέρων δὲ ἔκειτο εἰς τοὺς πόδας τῆς, καὶ ἄλλο πάλιν ἐκοιμάτο εἰς τινὰ πενιχρὰν κοιτίδα, ἣν διὰ τοῦ ποδός τῆς ἐνίοτε ἐκίνει.

Τὸ πρόσωπον τῆς χήρας ἐφάνητο γαλήνιον· οὐδὲν δάκρυ ἔρρεεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, οὐδεὶς στεναγμὸς ἐπίεζεν τὸ στήθος τῆς. Ὑπετάσσετο εἰς τὴν τύχην τῆς διὰ τῆς ὑποταγῆς ἐκείνης τῆς θλιβερωτέρας καὶ αὐτῆς τῆς κατηγορίας, τῆς μᾶλλον φοβεραῖς καὶ αὐτῆς τῆς ἀπελπισίας. Εὗρίσκετο εἰς τὴν θλιβεράν ἐκείνην ἐγκατάλειψιν τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, ἥτις μᾶς ἀναγκάζει νὰ ὀδύνηται ἐν τῷ βίῳ, ὡς ὁ κατάδικος εἰς τὴν λαιμητόμον, ἄνευ βεβαιότητος, ἄνευ προφυλάξεως, ἀλλὰ μάλιστα ψυχρῶς καὶ μετ' ἀδιαφορίας, διότι εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι εἶναι βέβαιον καὶ ἀπαραβίαστον τὸ πεπωμένον μας.

Ἐν τούτοις εἰς τὰς ἐπαναλαμβανόμενας φωνὰς τοῦ κήρυκος διάφορα πρόσωπα εἶχον πλησιάσει εἰς τὴν ἀθλίαν ἐκείνην δημοπρασίαν. Ἡ ἀπομίμησις διέπει τὴν ἀνθρωπότητα, ὡς ἡ δύναμις τῆς ἔλξεως διατηρεῖ καὶ διοικεῖ τὸ σύμπαν· καὶ τὸ μὲν νόμος παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τυγχάνει, τὸ δὲ νόμος ἀπαραγράφτος τῆς φύσεως. Νέοι διαβάται προσετέθησαν εἰς τοὺς πρώτους καὶ ἐνῶ πρὸ ὀλίγου ὁ τόπος τῆς δημοπρασίας ἦτο ἔρημος ἤδη εἶναι πλήρης περιέργων· ἀλλ' οὐδεὶς ἠγόραζεν· ἐθεώρουν ὅτε μὲν τὸ ἔν, ὅτε δὲ τὸ ἕτερον τῶν ἐκτεθέντων, ἀγνωοῦντες διατὶ θεωροῦσι καὶ ἕκαστος ἐφάνητο ὀλιγώτερον περιέργως εἰς ὅ,τι ἔβλεπεν ἢ εἰς ὅ,τι εἶχεν ἐλκύσει τὴν περιέργειαν τῶν ἄλλων.

Δύο εὐγενεῖς, διαβαίνοντες κατὰ τύχην ἐκεῖθεν, ἐπλησίασαν πρὸς τὴν θύραν, καὶ ὁ γεροντότερος εἶπε πρὸς τὸν νεώτερον μετὰ τὸ ἄχαρι ἐκεῖνο καὶ ὑπεροπτικὸν ὕφος τὸ διακρίνον ἄγγλον τινὰ περιηγητήν.

— Τί εἶναι ἐδῶ, διατὶ τόσος λαός;

— Ἐὰν εὐκαιρήσῃ εἰς τοὺς ὄ-

ραίους μου Παρισίους, μιλῶντες, ἀπάντησεν ὁ ἕτερος μετὰ τὸ ἀβ. ὄν καὶ μετ' ὀλίγον ἐκεῖνο ὕφος, ὑπερ' αἰετοῦ ἐδιακρίνει τὸν γάλλον, ἡ ἄσας ἔλεγον, ὡς τίποτε! εἶναι νέα τις θύρα, ἥτις κτυπᾷ τὸν σύζυγόν τῆς.

— Τίποτε ἀπὸ αὐτῶν, κύριε γάλλε, παρετήρησε μειδιῶν εἰς τῶν παρευρισκομένων, ἑβραῖος τὸ γένος, ὅστις εἶχεν ἀκούσει τὴν συνδιάλεξιν ταύτην.

— Τί λοιπὸν;

— Εἶναι τὰ πενιχρὰ λείψανα τῆς περιουσίας τοιχοχρίστου τινός ζωγράφου, ἀποθανόντος πρὸ τινῶν ἡμερῶν, τὰ ὅποια ὁ Κύριος Κάβερδων ἐκτίθησιν εἰς δημοπρασίαν.

— Καὶ τίς εἶναι αὐτὸς ὁ Κάβερδων;

— Εἷς Μικρέμπορος ὅστις θὰ σᾶς ἐπὶ λέι χρώματα εἰς τὴν δικαιότεραν καὶ ουγκαιθαβαικιωτέραν τιμῆν.

— Μᾶς νομίζεις ἴσως ζωγράφους; τὸν διέκοψεν ὀργίλως ὁ ἄγγλος.

— Ἄγνοεῖς τίνες εἴμεθα, προσέθετο μετὰ σοβρῶντος ὁ γάλλος. Μάθε, δυστυχῆς ἑβραῖε, ὅτι ὀμιλεῖς μετὰ τοῦ λόρδου Πεμπρόν καὶ μετ' ἐμέ, τὸν Κυρ. δὲ Βιβῶν!

— Τὸν λόρδον Πεμπρόν, ἐπανελάβε μετὰ θαυμασμοῦ ὁ ἑβραῖος, τὸν ἐμμανέστατον ἐραστὴν τῶν εἰκόνων...

— Ἀκριβῶς.

— Ἄχ! μιλῶντες, ἔχω ἀκούσει πολλά περὶ ὑμῶν καὶ ἐπεδὴ ἡ τύχη ἠδὲ δόκησε νὰ συναντηθῶμεν, σᾶς λέγω ὅτι κατέχω ἀριστουργήματα τῶν ἐνδοξοτέρων ζωγράφων τῆς Ἰσπανίας καὶ Ἰταλίας.

— Πῶς ὀνομάζεσθε; εἶπεν ὁ ἄγγλος μετὰ προσοχῆς παρατηρῶν αὐτὸν.

— Ἰσραὴλ Κορδόβας.

— Μοὶ ὀμίλησαν πραγματικῶς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος· δός μοι τὴν διεύθυνσίν σου.

Ἐνῶ ὁ Ἰσραηλίτης ἔδιδεν εἰς τὸν λόρδον τὴν διεύθυνσίν του, οὗτος δὲ ἐσημείου αὐτὴν εἰς τὸ σημειωτάριόν του, ὁ δημόσιος κήρυξ ἐξέθετο πρὸς πᾶσαν κοιτίδα. Οὐδεμίαν τιμὴν προ-

σφύρετο ὑπὸ τῶν διαφόρων προσώπων, ἅτινα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐπλησίασαν εἰς τὴν θύραν. Ὁ γάλλος, στραφείς πρὸς τὸν ἑβραῖον, εἶπεν·

— Οὐδεὶς ἀγοράζει!

— Ἐ! ὁ κύριος Κάβερδων θὰ ἴδῃ καὶ θὰ πάθῃ ἕως ὅτου πληρωθῇ τὸ πιστωμά του, ἀπάντησεν ὁ ἑβραῖος.

— Καὶ πόσον εἶναι;

— Δώδεκα σκουῖδα, κύριε· δὲν πιστεύω νὰ ὑπερβαῖν τὸ ποσὸν τοῦτο.

— Καὶ ἡ χήρα δὲν ἠδυνήθη νὰ τὰ εὔρη; δὲν ἔχει κἀνένα φίλον;

— Ἦσαν τόσῳ πτωχοὶ, ὥστε φίλοι...

— Δώδεκα σκουῖδα, ἐπανελάβε ὁ κύριος Βιβῶν. Πῶς, φίλτατε Πεμπρόν, πῶς δύναται τις νὰ ζήσῃ ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ ἔπακρον τοῦτο τῆς πενίας.

— Καὶ τίς ἔχει χρήματα σήμερον; φίλτατε φίλε. Ἐφέτος ἐξοδεύων εἰς ἀγορὰς εἰκόνων ὑπερέβην τὸ ἐκ τριῶν χιλιάδων στερλινῶν ἐτήσιον εἰσόδημά μου...

— Ἡ εὐγένεια εἰς τὴν παρούσαν ἐποχὴν δὲν εἶναι τίποτε ἀνάγκη νὰ ρυθμίζωμεν τὰ ἐξοδά μας, νὰ οἰκονομῶμεν, ὡς οἱ ἐμπορῆται. Ἐὰν ἤμην πλούσιος, θὰ ἔρριπτον εἰς τὴν γυναῖκα ἐκείνην δώδεκα σκουῖδα, ἀλλ' ἐφέτος τὸ παιγνίδιον μετὰ κατέστρεψε.

— Καὶ ἐγὼ κατεστράφη ἀπὸ τὰς ἀγορὰς μου, θὰ τὸ πιστεύσητε; Χθὲς ἀπέστειλα πρὸς τινὰ ἔμπορον τοῦ Νόθερδαμ 50,000 φράγ. δι' ἐν τοῦ Pousin ἀριστοτέχνημα, καὶ ὁ κατηραμένος δὲν ἠγχαριστήθη ἀνάγκη νὰ φθάσω τοῦλάχιστον εἰς τὰς 80,000.

Ὁ ἑβραῖος μετὰ προτοχῆς ἠκροῦτο τὰ πάντα, καλῶς διατεθειμένος νὰ ὤφληθῃ ἐκ τῆς μανίας, ἣν εἶχε διὰ τὰς εἰκόνας ὁ ἄγγλος· καὶ ὀλίγον μακρὰν αὐτῶν ἄλλο τι πρόσωπον σίντονον εἶχε προσοχὴν εἰς τὴν συνδιάλεξιν τῶν ὀξένων. Ἦτο δ' οὗτος μεσηλιεῖς τις μελανὰ ἐνδεδυμένος, ὅστις οὐδὲν τὸ ἀξιοσημείωτον παρίστα ἂν τις αὐστηρὰν ἐπ' αὐτοῦ ἐποιεῖτο τὴν ἐξέτασιν· ἔ-

κλινε λοιπὸν τὴν κεφαλὴν ἀκροῦμενος τὰ παράπονα τῶν δύο εὐγενῶν ἐπὶ τῆς πενίας τῶν πλουσίων. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ κήρυξ ἐξέθετο πρὸς πᾶσαν πανίον τι καπνισμένον.

— Καὶ ἐδῶ ἀκόμη πωλοῦνται εἰκόνας; εἶπεν ὁ Πεμπρόν.

— Ἐξ σολδία, ἐφώνησεν ὁ κήρυξ.

Ἐπεκράτησεν ἐπ' ὀλίγον σιγὴ, ἣν ἀκολούθως διέκοψεν ὁ κήρυξ ἐπαναλαμβάνων

— Ἐξ σολδία, τίς πλειοδοτεῖ;

— Δίδω τρία σκουῖδα, εἶπε διὰ κἀθαράς φωνῆς ὁ μελκονενδεδυμένος.

Οἱ περισσώτερος ἔκθαμβοὶ ἠρώτων πρὸς ἀλλήλους, τίς ὁ κύριος οὗτος;

— Εἶναι ὁ Στέλλης, δὲν τὸν γνωρίζετε; ἀπάντησεν ὁ ἑβραῖος πρὸς τὸν πλησίον του ἱστάμενον.

— Ὁ ζωγράφος;

— Ἀναμφιβόλως· εἰς τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιφανεστέρων ζωγράφων.

— Μήπως τὸ πανίον ἐκεῖνο ἔχει κατὰ τύχην ἀξίαν τινὰ; ἠρώτησεν ὁ Πεμπρόν χαμηλῆ τῆ φωνῆ τὸν γάλλον.

— Τίς οἶδεν! ἀπάντησεν οὗτος μετὰ τὴν συνήθη αὐτῷ ἀδιαφορίαν. Ἴσως νὰ ἐγκρύπτῃ κἀνὲν ἀριστούργημα τοῦ Caraciolo ἢ τοῦ Tiziano, ὅπερ ὁ χρόνος δὲν θὰ ἐσεβάσθη.

— Διατὶ ὄχι; δὲν εὗρέθη ἐσχάτως ἔργον τοῦ Correggio, ὅπερ ἐχρησίμευε δι' ἐπικόσμημα θύρας τινός κομπομηχανῆς.

— Τρία δουκάτα, ἐφώνησεν ὁ κήρυξ, οὐδεὶς πλειοδοτεῖ;

— Ὅκτω, ἐφώνησεν ἕτερος.

— Δώδεκα σκουῖδα, προσέθετο ὁ ἑβραῖος.

— Δώδεκα σκουῖδα, ἐπανελάμβανεν ὁ κήρυξ, οὐδεὶς πλειοδοτεῖ;

Ἐνταῦθα ἐσώπησε, διότι ἄλλο τι πρόσωπον ἐπλησίασεν καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ νὰ ἐξετάσῃ τὴν εἰκόνα ἐκ τοῦ πλησίον.

— Εἶναι ἀνωφελές, εἶπεν ξηρῶς ὁ μελανὰ ἐνδεδυμένος, ἐγὼ προσφέρω τριάκοντα.

Μέχρι τοῦδε ὁ μιλῶντος εἶχε παρα-

σταθῆ εἰς τὴν δημοπρασίαν ὡς ἀπλοῦς θεατῆς, χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν τέλος, προχωρήσας πρὸς τὸν κήρυκα μὲ τὸ ὕφος ἐκεῖνο τῆς ψυχᾶς καὶ μεγαλοπρεποῦς ὑπεροχῆς, καὶ κτυπήσας ἐλαφρῶς τοὺς ὤμους αὐτοῦ, εἶπε:

— Πεντήκοντα σκουῖδα.

Ὁ ζωγράφος Στέλλης στραφεὶς πρὸς τὸν ἄγγλον τῷ παρατήρησεν ὅτι ἡ εἰκὼν δὲν ἠδύνατο νὰ τιμηθῆ τοσοῦτον ἂν καὶ ἠδύνατο ὑπὸ τὴν κόριν νὰ ἀποκαλυφθῆ ἀριστοῦργημα τι τέχνης.

Ὁ ἄγγλος τὸν ἐθεώρησεν ἀσκαρδαμυκτὴ, ἐμειδίασε μὲ ἀγέρωχον περιφρόνησιν καὶ τῷ ἀπήντησεν:

— Εὐχαριστῶ, κύριε ζωγράφε Στέλλη, ἂν ὁ τοιοῦτος εἴσθε, ὡς ἤκουσα πρὸ ὀλίγου ἐνταῦθα νὰ σᾶς ἀποκαλοῦσιν. Εὐχαριστῶ διὰ τὴν εὐγενῆ εἰδοποίησίν σας, ἀλλὰ δὲν δύναται τις νὰ κατέχη συλλογὴν εἰκόνων ἐξ 100, 000 λιρῶν στεριλινῶν, χωρὶς νὰ ἔχη ἀρκούσας πρὸς τοῦτο γνώσεις· γνωρίζω τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ζωγραφικῆς καὶ ἔχω τοὺς λόγους μου πλειοδοτῶν δι' ἐκείνην τὴν εἰκόνα· καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν κήρυκα:

— Ἄς τελειώσωμεν, εἶπε, προσφέρω ἑκατὸν σκουῖδα.

Ἄδύνατον διὰ λόγων νὰ περιγράψωμεν τὸν θαυμασμόν τοῦ πλήθους, ὅπερ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκεῖ συνέρρευσε ὠθούμενον ὑπὸ τῆς περιεργείας. Ὁλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐστράφησαν πρὸς τὸν ἄγγλον. Ἡ δυστυχὴς χήρα, ἐξάλλος ὑπὸ χαρᾶς, ἐνόμιζεν ὅτι ὠνευρέετο καὶ ὁ Κύριος Κάθερδων ἐκαθάριζε τὰ διόπτρά του.

Ὁ κήρυξ ἐν τούτοις, ἀφοῦ τρεῖς ἠρώτησεν ἂν τις ἐπλειοδότει, κατεκύρωσε τὴν εἰκόνα εἰς τὸν ἄγγλον.

Οὕτως, χωρὶς ποσῶς νὰ ταραχθῆ διὰ τὴν κατενεχθεῖσαν νίκην, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του θαλάντιον πλήρες χρυσοῦ καὶ ἐνῶ ἠρίθμει τὸ ποσόν, ὅπερ ὤφειλε νὰ δώσῃ, ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Στέλλην, εἶπε:

— Νομίζω ὅτι δὲν περιεμένετε, κύριε, τοιοῦτον συναγωνισμόν...

— Συγχωρήσατέ μοι, μιλῶρδε, τὸν περιέμενον. Εἶχον ἀκούσει τὴν μετὰ τοῦ φίλου σας συνδιάλεξιν καὶ ἐννοήσας ὅτι εἴσθε λίαν πτωχὸς, ὥστε νὰ δωρησθε δώδεκα σκουῖδα εἰς τὴν χήραν τοῦ ζωγράφου μας, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου εἴσθε ἀρκετὰ πλούσιος διὰ νὰ πληρώσητε ἐν ἔργον τοῦ Poussin 80, 000 φραγ. ἤθελον νὰ ὤφελθῶ τῆς περιστάσεως, ὅπως σᾶς ἀνγκιάσω νὰ περιθάλψητε τὴν ἀθλιότητα καὶ εἰμὶ λίαν εὐχαριστημένος ὅτι ἠδυνήθην νὰ σᾶς κάμω νὰ πράξῃτε ἐν καλὸν ἔργον, δίδων μεγάλην ἀξίαν εἰς τὸ πανίον ἐκεῖνο. Ὅτε ἤρχισα νὰ προσφέρω ἐπὶ τῆς πρώτης προσφορᾶς τῶν ἐξ σολιδίων δώδεκα σκουῖδα, ἤμην βεβαίωτος ὅτι θὰ φθάσητε νὰ προσφέρητε ἑκατὸν.

— Λοιπὸν ἡ εἰκὼν αὕτη...

— Ἐχει ἀξίαν οὐχὶ περισσοτέραν τῶν ἐξ σολιδίων, δι' ὧν ἤρξατο ἡ δημοπρασία.

Ὁ κύριος Δὲ Βιβῶν δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα.

— Εἶναι ἀδύνατον, ἀνέκραξεν ὁ ἄγγλος, καὶ ἂν τοῦτο ἦναι δυνατόν ὁ κύριος Στέλλης θὰ μοι δώσῃ λόγον...

— Περὶ τῶν ἑκατῶν σκουῖδων; τὸν διέκοψεν ὁ Στέλλης, εὐχαρίστως. Ἐὰν ὁ μιλῶρδος δὲν ἔκαμνε προσφορὰν ἀνωτέραν τῆς ἰδικῆς μου, οὐδεὶς θὰ ἐτόλμα νὰ προσθήσῃ οὐδὲ ἐν κἂν σολιδίον, καὶ θὰ ἠγόραζον τὴν εἰκόνα διὰ δώδεκα σκουῖδα, καίτοι τοσοῦτον δὲν ἤξιζεν, οὐχὶ ὅπως ἀποκτήσω ἐν ἀριστοτέχνημα, ἀλλὰ πρὸς ἀνάμνησιν λίαν προσφιλεῖ τῆ καρδία μου ὅτι συνέδραμον πτωχὴν γυναῖκα εἰς τὰς ἀπολύτους αὐτῆς ἀνάγκας· καὶ ἂν ὁ μιλῶρδος παραπονήται διὰ τὸν τρόπον δι' οὗ ἐπράξεν ἐλεημοσύνην, ἄς μοι παραχωρήσῃ τὴν ἀξίαν τῆς εὐεργεσίας· τὰ ἑκατὸν σκουῖδα εἰς μίαν ὥραν...

— Σιγὰ, σιγὰ, εἶπεν ὁ γάλλος, ἂν ὁ φίλος μου παραχωρῆ τὴν εἰκόνα, ἡ εἰκὼν εἶναι ἰδική μου. Βλέπετε, κύριε, τὸν καρπὸν τοῦ λαμπροῦ μαθήματος ὅπερ μᾶς ἐδώκατε; ἠθέλετε νὰ δοκιμάσητε ὅτι ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ἡμεῖς οἱ πλού-

σοὶ ἔχομεν τὴν μαρίαν τῆς τέχνης χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τὴν τέχνην καὶ ἀσώτως ἱκανοποιούντες τὴν μαρίαν μας εἴμεθα ἀφ' ἑτέρου φιλάργυροι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων μας. Τὸ μάθημα τοῦτο εἶνε ὑπέρτερον τῶν ἑκατῶν σκουῖδων καὶ θέλω νὰ τὸ πληρώσω.

— Συγχωρήσατέ μοι, κύριε, ἐπέλαθεν ὁ Στέλλης, δὲν εἶναι μόνον οἱ πλούσιοι οἱ ταῦτα πράττοντες, ἀλλὰ πάντες. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἱ ἐπαινέται ἡμῶν πράξεις καταντῶσιν ἐλαττώματα. Ἡμεῖς δὲν ἀγαπῶμεν ποσῶς τὰ ἀριστοῦργήματα τῶν τεχνῶν, ὅπως καλῶμεν ἄλλους νὰ τὰ ἀπολαμβάνωσιν, ἀλλὰ νὰ τὰ ἀφαιρῶμεν ἀπὸ τοῦς ἄλλους διὰ νὰ τὰ θέσωμεν κατὰ μέρος καὶ νὰ τὰ διατηρῶμεν μετὰ ζήλου ὡς ὁ φιλάργυρος τὰ χρήματά του. Ὁ ἡμέτερος πρὸς τὰς τέχνας ζήλος δὲν εἶναι οἷος ὀφείλε νὰ ἦναι, τοὔτεστιν ἀνανάκλασις τοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἔρωτος καὶ πρὸς τὰς τέχνας, ἀλλὰ μαρτία, ἀλαζονεία...

— Σεῖς διδάσκετε θαυμασίως, ἀνέκραξεν ὁ Δὲ Βιβῶν, ὅστις ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του θαλάντιον καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ χρήματα, ἡ ὀμιλία σας ἐπενήργησε, παρατηρήσατε...

Καὶ οὕτως λέγων ἐπλησίασε πρὸς τὴν χήραν καὶ τῇ ἔδωκε χρυσὰ τινα νομίσματα, λέγων:

— Λάβετε, ἀγαθὴ γύναι, τὰ χρήματα ταῦτα εἶναι διὰ τὸν πιστωτήν σας, τὸν Κύριον Κάθερδων.

— Καὶ ἐγὼ κρατῶ τὴν εἰκόνα, προσέθετο σοβαρῶς ὁ λόρδος Περμπρόν.

— Πράξατε ἀκόμη καλλίτερον, μιλῶρδε, ἀπήντησεν ὁ Στέλλης, δότε εἰς αὐτὴν ἐκλεκτὴν θέσιν ἐν τῇ πλουσίᾳ πιναποθήκῃ σας. Ὅσακις πρὸ αὐτῆς θὰ διέρχησθε θὰ σᾶς ἀναμνηστικῆ ἐντιμὸν τινα οἰκογένειαν ὑφ' ἡμῶν εὐεργετηθεῖσαν ἐν ὥρᾳ ἀπολύτου ἀνάγκης τῆς μόνῃ δὲ ἡ ἀνάμνησις αὕτη εἶναι ὑπερτέρα αἰαςδήποτε Ραφαηλείου εἰκόνης!!

I. Σ. ΜΑΝΕΣΗΣ

Ο ΕΠΙ ΤΗ: ΕΠΕΤΕΙΩ: ΤΩΝ ΓΕΝΕΘΑΙΩΝ

ΤΗΣ Α. Μ. ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΔΟΘΕΙΣ ΕΝ MELBOURNE ΤΗΣ

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ ΧΟΡΟΣ.

Ὁ παρὰ τῆς αὐτοῦ ἐξοχότητος, τοῦ Διοικητοῦ τῆς ἀποικίας, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. διδόμενος χορὸς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς ἐπισήμου ἐγκαινιάσεως τοῦ νέου Διοικητηρίου. Ἡ πανηγυρὶς ἦν ἀνάλογος πρὸς τὴν σπουδαιότητα τοῦ συμβάντος, ὅπερ προῦριστο ἵνα ἐορτασθῆ. Ὁ χώρος τοῦ μεγάρου εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἀποχρώτων εἰδοκίμασθη, τὸ δὲ ἀποτελεσμα ἀπέβη λίαν εὐχάριστον. Τὸ τοιοῦτον ἐχρησίμευσεν ὡς τις παραμυθία εἰς τοὺς ἀποίκους, πληρώσαντας ἀδρῶς δι' οἰκοδομὴν, ἥτις ἄλλως τε, ἐξωτερικῶς θεωμένη, πᾶν ἄλλο ἢ περικαλλῆς τυγχάνει. Ἡ προκειμένη οἰκοδομὴ κατέχει μίαν τῶν μάλιστα ὑπερκειμένων καὶ γραφικῶν θέσεων ἐν τοῖς πλησιοχώροις τοῦ Melbourne καὶ ἵσταται ἐπὶ τοῦ ὄροπέδιου τοῦ ἐν τῷ Βασιλικῷ κτήματι ὑπερκειμένου λόφου, ἀμέσως μετὰ τὴν Yorra, καὶ ἐπιβλέπει εἰς ἀπόστασιν μιλλίαν τὴν τε πόλιν καὶ τὰ προάστεια. Ὁ κατὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν παραδεχθεὶς ῥυθμὸς ἐστὶν ἰταλικός. Συνίσταται ἐκ κεντρικοῦ τμήματος, τὸ ὁποῖον, περιλαμβανομένου τοῦ ἰσογείου, ἐστὶ τριώροφον. Ἀριστερόθεν ὑπάρχει πτέρυξ κατὰ μίαν ὄροφν μικροτέρα, δεξιόθεν δὲ τὸ παράρτημα, ἐνθα ἡ τοῦ χοροῦ αἴθουσα. Οἱ ἀπέραντοι οὗτοι θάλαμοι, προωρισμένοι διὰ κυβερνητικὰς τελετὰς ἐν γένει, ἀποτελοῦσι τὴν πρόσοψιν τῆς οἰκοδομῆς, καὶ ἐντεῦθεν ἐπηκολούθησεν ὥστε συμμετρία καὶ ὠραιότης ὡς πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς ἀρχιτεκτονικὰς λεπτομερείας ἐθυσιάσθησαν κατὰ μέγαν λόγον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἐκτὸς

των ἐξ ἑστέων καὶ τῶν καθ' ἅπαν τὸ μῆκος τῶν περὶ τῶν τῆς πρώτης ὀροφῆς παραστυλίων μετ' ἀετωμάτων, ἐλέγχεται μικρὰ προσηλαίαι πρὸς καθάραισιν τοῦ πρὸς τὴν πόλιν βλέποντος μέρους, τοῦθ' ὅπερ παρέχει ψυχρὰν, μονότονον, ἐμπορικὴν ἀποψιν κατὰ τὴν πρώτην προσέγγισιν, μόλις διακοπτομένην ἐκ τοῦ ὑπερέχοντος τῆς οἰκοδομῆς τετραγωνικοῦ πύργου. Ἡ εἰς τὰ ἐπίσημα δώματα, περὶ τῶν μόνων ἤδη ὁ λόγος, εἰσοδος γίνεται διὰ στοᾶς, ὑφ' ἣν δαχίματα δύνανται νὰ διέρχωνται καὶ ν' ἀποπέσωσι τοῦς ἐν αὐτοῖς, οἷον δὴ ποτε κειρῶν ἐπιχειροῦντος. Ἄλλ' ἐλεθόντες τὴν στοᾶν εἰσέρχεται εἰς διὰ δρόμον ἔχοντα 100 μὲν ποδῶν μῆκος καὶ 20 πλάτος. Εἰς τὴν ἐσχάτην τοῦ διὰ δρόμου εὐρηνηται τό τε ἐστιατόριον καὶ ἡ αἰθουσα τῆς ὑπόδοχῆς καὶ μετὰ τινὰ σειρὰν θαλάμων ἀρκεῖται τις εἰς τὸν τοῦ χοροῦ. Τὸ ἐστιατόριον, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὸ τέλος τοῦ διὰ δρόμου, ἀποτελεῖται ἐξ εὐρυχωροτάτου δώματος, καταλλήλου ἠὲ ὑπηρετισμένου. Ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει τράπεζα, ἔχουσα πενήκοντα ποδῶν μῆκος καὶ ἐξ πλάτος, εἰς ἣν δύνανται ἀνέτως νὰ περκαλήσων ἀπὸ πενήκοντα ἕως ἐξήκοντα ἄνθρωποι. Αἱ ἔδοκι εἰσὶ πανομοιότυποι πρὸς τὰς τοῦ ἰδιαιτέρου ἐστιατορίου, ὡς τε, ἐὰν προσκληθῶσι πλείονες, δύνανται καὶ αὐταὶ νὰ τοποθετηθῶσιν ἐν τούτῳ. Αὐταί, αἱ τράπεζαι καὶ τὰ ὀφουρλακεία, εἶναι ἐξ Ἰσπανικοῦ ἀνακαρδίου. Τὸ πρῶτιστον ὀφουρλακείον, ἡ σενοθήκη, ἔχει μῆκος δεκατριῶν ποδῶν, εὐρύς τριῶν καὶ ὕψος δεκαεξέ μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ πλυσίου τοῦ κατόπτρου, καὶ εἶναι πολυτελῶς γυμνασμένον. Ἡ τοῦ χοροῦ αἰθουσα δύνανται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀποτελουμένη ἐξ ἰδιαιτέρως οἰκοδομῆς. Ἐξῶθεν θεωρεῖται, φησὶν ὅτι ἀφίστανται μικρὸν τῆς κυρίως οἰκοδομῆς καὶ ἐν μέρῳ περιβάλλεται ὑπὸ κισόνων περιλαμπρυνουσῶν κομψότατον ἄνδρον, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποῖου ὑπάρχει

κρήνη. Ὁ θάλαμος καθ' ἑαυτὸν ἔχει 138 ποδῶν μῆκος, 55 πλάτος καὶ 45 ὕψος. Ἡ εἰς αὐτὸν εἰσοδος εἰσοδος ἐστὶ διὰ μεγαλοπροποῦς διαδρόμου καὶ ἐξωτερικῆς στοᾶς, παραλλήλως τῆς ἐνώπιον τῆς οἰκοδομῆς ὑπάρχουσης. Τὰ ἀριστερῆ ταῦτα δώματα, ἐφ' ἃ ἄλλα τῶν τοῦ Buckingham καὶ τῶν τοῦ Ἀγ. Ἰακώβου Ἀνακτόρων περιεργάστημεν ἀρκούντως ἐπὶ τῆς εὐκαιρίας τοῦ δοθέντος χοροῦ ἐπὶ τῆς ἐπετείῳ τῶν γενεθλίων τῆς Α.Μ. Ἡ ὀροφὴ περικοιμεῖται διὰ κομψοτάτων τετραγωνοειδῶν καὶ ἄλλων κεντρικῶν ἀναγλύφων ἐκ γύψου. Πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος ὑπάρχει σειρὰ κυκλοτεροῦν περὶ τῶν ὑπεράνω τοῦ πατώματος, ἀνωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχει δευτέρα σειρὰ, δι' ἣς ὁ θάλαμος οὐ μόνον καλῶς φωτίζεται, ἀλλὰ καὶ τὸ μῆκος τοῦ τοίχου ἀπκλάττεται πάσης μονοτονίας. Πρὸς τὴν βόρειον ἐσχάτην ὑπάρχει σκηνώμα δαφιλῶς διὰ μεγαλοπροποῦν ταπήτων κεκοσμημένον καὶ δύο ὠπείως ἐστρωμένον ἠρόνον διὰ τοῦς δικακερμένους οἰκοδομηθέντας ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν. Ὅταν ἐν κειρῶν νυκτὸς οἱ θάλαμοι φωτίζονται διὰ τῶν ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ἀνηρημένων φωταεριολυχνίων καὶ πληρῶνται λαμπροφωρούτων προσηλαίμων, ἢ ἢ ἐκ ἀποβαίνει λίαν ἐπιβλητικῆ. Πέριξ τοῦ θαλάμου τὸ πάτωμα εἶναι ὑψηλότερον καὶ διὰ πλουσιῶν ταπήτων ὑπηρετισμένον καὶ ἐδρῶν διὰ τοῦς μὴ χορεύοντα. Οἱ ἐν τῷ χορῷ προσκεκλημένοι ἠριθμοῦντο οὐχὶ ἥσσονες τῶν 1400, τοσοῦτον δὲ ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ μεταβῶσιν ἐγκαίρως καὶ ν' ἀποφύγῃσι τὰς συνωθήσεις (ἵνα μεταχειρισθῶ θεατρικὴν ἔκφρασιν), ὡς περὶ τὴν 10ην ὥραν μετὰ δυσκολίας ἠδύνατό τις νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν συναστροφὴν. Μικρὸν μετὰ τὴν 9ην ὥραν ἢ αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Διοικητὴς μετὰ τῆς Λαίδης (*) καὶ Δεσποινί-

(*) Ἀδελφὴ τῶν ἐξοχίμων ἡμῶν συμπολιτῶν Κ. Κ. ἀδελφῶν Ἰώμα καὶ συζύγου τῆς Α. Ε. τοῦ Διοικητοῦ.

δος Μπῶεν καὶ συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Πίττ, τοῦ Murray κυβερνήτου τοῦ τῆς Α. Μ. πολεμικοῦ πλοίου Διαφείρων καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν, εἰσῆλθον εἰς τὴν τοῦ χοροῦ αἰθουσαν καὶ ἔλαβον τὰς ἐπὶ τοῦ σκηνώματος καὶ παρ' αὐτῶ θέσεις των.

Οἱ ἐπισκέπται, ἄμα τῆ αὐτῶν προσελύσει, ἀναγγελλόμενοι, ὡς εἴθισται, καὶ ἐνταῦθα παρεστῶτες, λίαν φιλόφρονος δεξιώσεως ἐτύγχανον. Οὗτοι, ὡς ἐ. πάσαις ταῖς παραπλησιαῖς ἐορτασίμοις περιστάσεσιν, ἀντεπροσώπευσον πάσας τὰς τάξεις τῆς σεβαστῆς κοινότητος ἀπὸ τῶν Ὑπουργῶν τοῦ Στέμματος καὶ τῶν ἀντιπροσώπων ξένων κρατῶν μέχρι τοῦ παραισάκτου ἐργοστασιάρχου, ὅστις, τυχὼν εἰδικῆς προσοκλήσεως, ἠδύνατο νὰ ἐναδρυνθῆ ὡς ἰδιαζόντως τιμηθεῖς παρὰ τῆς αὐτοῦ Ἐξοχότητος. Ὁ χορὸς ἤρξατο περὶ τὴν 9 1/2, ἀνοιχθεὶς παρὰ τῆς αὐτοῦ Ἐξοχότητος μετὰ τῆς Κας. Macpherson, ἀντιμετώπως δ' αὐτῶν ὄντων τῆς Λαίδης Μπῶεν καὶ τοῦ Κου. Macpherson (Γεν. Γραμματέως.) Τὸ πρῶτον τετράγωνον ὡσαύτως περιελάμβανε τὴν Δεσποινίδα Μπῶεν, τὸν λοχαγὸν Standish, τὴν Καν. Hopkins καὶ τὸν Κυβερνήτην Murray. Περιττὸν εἰπεῖν, ὅτι ὁ ἱματισμὸς τῶν κυριῶν ἦτο τοῦ τελευταίου συρμοῦ, ὁ δὲ ἀμαυρὸς ἐσπερινὸς τῶν ἀνδρῶν διεσκεδάζετο ὑπὸ πολυπληθῶν στολῶν, αἵτινες προσέθησαν πολλὴν λαμπρότητα εἰς τὴν ποιικίαν τῆς σκηνῆς. Οἱ τοῦ ναυτικοῦ ἀξιωματικοί, εἰς πρῶτον ὑπουργὸς τοῦ Στέμματος καὶ μέγα ἀριθμὸς ἐθνοφρουρῶν ἀξιωματικῶν παρέστησαν ἐν μεγάλῃ στολῇ. Πράγματι τὸ Melbourne, ἡ βασίλις τῆς Μεσημβρίας, παρέσχεν ὅ,τι εἶχεν ὠραῖον καὶ ἱποτικόν. Τὰ διάφορα ἐπίσημα δώματα, ὁ θάλαμος τοῦ σφαιριστηρίου, ὁ τοῦ χαρτοπαιγίου, ὁ τοῦ καπνίσματος καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἦσαν ἀνεωγμένοι πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ χοροῦ συρροῆς. Τὸ δεῖπνον ἐγένετο ἐν τῷ ἐστιατορίῳ, τῶν συνδαιτυμόνων πα-

ρακαθησάντων ἐν ἀλλάξ. Μία μόνη πρόποσις ἐγένετο ὑπὲρ τῆς Βασιλίσσης μετ' ὄλων τῶν προσηκουσῶν τιμῶν. Ὁ χορὸς ἐπανελήφθη καὶ διήρκεσε μετ' ἀπαραμειώτου ζωηρότητος ἕως τῆς χαρραυγῆς. Πάντως πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐπιτυχέστατος.

(Ἐκ τῶν Illustrated Australian News.)

* * *

ΠΕΡΙ ΥΓΡΟΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΓΑΡΟΣΚΟΠΙΩΝ

Ἦς ἐν τῷ δ' φυλλαδίῳ τοῦ γ'. ἔτους τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἐρρέθη, ἡ διάφορος ποσότης τῶν εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν διακεχυμένων ὑδατωδῶν ἀτμῶν ἀποτελεῖ τὴν ὑδρομετρικὴν αὐτῆς κατάστασιν, ὁ δὲ βαθμὸς τῆς καταστάσεως ταύτης ἐξακριβοῦται διὰ τινων ἐργαλείων, ἅτινα ὑγρόμετρα καλοῦνται. Τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα εἶναι διαφόρων εἰδῶν, ἀλλὰ περιοριζόμεθα ἐνταῦθα εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ κοινοτέρου, ὅπερ εἶναι τὸ τοῦ Σωσσύρου (Sausurre), καὶ τοῦ ὁποῖου τὴν εἰκόνα παραθέτομεν ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι.

Τὸ ὑγρόμετρον τοῦτο σύγκειται ἐκ τριῶν, ἧς τὸ ἄνω ἄκρον στηρίζεται στερεῶς, τὸ δὲ ἕτερον ἦτοι τὸ κάτω περιτυλίσσεται εἰς τροχαλίαν, ἐφ' ἣς κεῖται μικρὸς δείκτης περιτρέχων βαθμομοιρασμένον ἡμικύκλιον ἀπὸ τοῦ τοῦ ἄκρου κρέμαται μικρὸν βάρος, ὅπερ κρατεῖ τὴν τρίχα τεταμένην.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ ἐγκεκαγαγμένων βαθμῶν εἶναι ἑκατὸν, καὶ τὸ μὲν 0⁰ πρὸς τὰ ἄνω κείμενον δεικνύει τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τῆς ξηρασίας, τὸ δὲ 100⁰ πρὸς τὰ κάτω τὴν μεγίστην ὑγρασίαν ἔθεν, ὅσα ἡ ὑγρασία ἐλαττοῦται, ὁ δείκτης ἀναβαίνει, ὅσα δὲ ἐκείνη αὐξάνει, οὗτος καταβαίνει. Ἄλλ' ἡ ξηρὰ αὕτη περιγραφὴ τοῦ ἐργαλείου δὲν ἱκανοποιεῖ τὸν ἀναγνώστην, ὅστις ἐπιθυμεῖ βεβαίως νὰ μάθῃ τὸν λόγον τῆς τοιαύ-

της του δείκτη αναβάσεως και καταβάσεως.

Ο λόγος είνχι απλούστατος, ο εξής. Τα οργανικά σώματα έχουν την ιδιότητα να μεταβάλλονται κατά τον όγκον, καθόσον ο αήρ είναι κάθυγρος ή ξηρός· ούτω π. χ. χορδή κιθάρας όταν ο αήρ ήναι υγρός μηκύνεται, συστέλλεται δὲ όταν ξηρός. Τοιοῦτόν τι συμβαίνει και εἰς τὴν τρίαν του υγρομέτρου καθὸ οργανικὸν σώμα· σμικρύνεται αὐτὴ όταν ξηρασία και κινεῖ πρὸς τὰ ἄνω τὸν ἐπὶ τῆς τροχαλίας δείκτην, ἀπ' ἐναντίας δὲ μηκύνεται όταν υγρασία και καταβιβάζει αὐτόν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι, ἵνα καταστῆ χρήσιμος πρὸς κατασκευὴν του υγρομέτρου, ἡ θριζ πρέπει νὰ ἦναι ἐντελῶς καθαρὰ, ν' ἀπογυμνωθῆ τοῦτέστι πάσης λιπαρᾶς ὕλης και τοῦτο ἐπιτυγχάνεται ἀποπλυνομένης διὰ θεϊκοῦ αἰθέρος ἢ διὰ λήματος καλίου ἢ διὰ βραστοῦ ὕδατος, ἐμπεριέχοντος μικρὰν ποσότητα θεϊκοῦ νάτρου.

Ἐχθέσαντες ἤδη τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας του υγρομέτρου τούτου του Σωσσόρου, οὐδὲν ἄλλο ὑπολείπεται ἢ νὰ ἀναφέρωμεν και τίνι τρόπῳ προσδιορίζεται ἡ θέσις τῶν δύο ἄκρων ἀντιθέτων σημείων, ἤτοι του τῆς ἄρας ξηρασίας, ἢν ἐμφαίνει τὸ 0⁰ και του τῆς μεγίστης υγρασίας ἐμφαινομένης διὰ του 100⁰.

Ἀφ' οὗ προσηκόντως τοποθετηθῆ ἡ θριζ τίθεται τὸ ἐργαλεῖον ἐντὸς υαλίνου κώδωνος, ὅπου παρατίθεται εἴτε ὀλίγον χλωροῦχον τιτάνιον, εἴτε ἀγγισιον πλατὺ ἐμπεριέχον θεϊκὸν ὀξὺ ὅπως ἀφαιρεθῆ πᾶσα υγρασία ὡς ἐκ του φιλῶδρου τῶν πομάτων τούτων. Ἐκ του αὐτοῦ κώδωνος ἀφαιρεῖται ὁ αήρ. Οὔτω πως πλήρως γίνεται ξηρασία ἐν τῷ χώρῳ του κώδωνος. Τὸ ἐργαλεῖον ἀφίεται ὑπ' αὐτὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον και τότε μόνον ἐξάγεται όταν ὁ δείκτης μεῖνῃ ἀκίνητος, ὅπερ λαμβάνει χώραν όταν ἡ θριζ φθάσῃ εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τῆς συστολῆς. Ἐξαγομένου του ἐργαλείου, σημειοῦται τὸ μέρος

τῆς ἀκινήσεως του δείκτη διὰ του 0⁰.

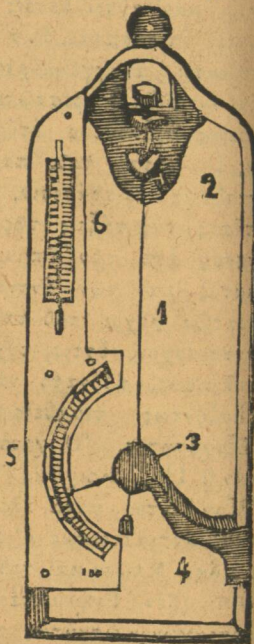
Μετὰ ταῦτα τίθεται τὸ ἐργαλεῖον ὑπὸ κώδωνα, οὔτινος αἰ παρειά εἶναι κάθυγροι και ὅστις στηρίζεται ἐπὶ εὐρυχώρου δοχείου, ὕδωρ ἐμπεριέχοντος. Μετὰ τινος ὥρας, ἀφ' οὗ ἡ θριζ φθάσῃ εἰς τὸν ὑπερτατον τῆς μεγεθύνσεως βαθμὸν, ὁ δείκτης μεῖνῃ ἀκίνητος και τότε ἀφαιρεῖται τὸ ἐργαλεῖον ἐκ του κώδωνος και σημειοῦται διὰ του αὐτοῦ τρόπου ὁ ἔκατοςτος βαθμὸς (100⁰), τὸ δὲ μετὰξὺ αὐτοῦ και του 0⁰ διαιρεῖται εἰς μέρη ἑκατόν.

Ἐπὶ τῆς πλακῶς, ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ υγρόμετρον προστίθεται συνήθως και θερμομέτρον, ὅπως ἐξετάζῃται συγχρόνως και ὁ βαθμὸς τῆς θερμοκρασίας τῆς ἀτμοσφαιρας.

Πλὴν τῶν υγρομέτρων ὑπάρχουσι και τινὰ ἄλλα ἐργαλεῖα, τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ βασίζεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ἄτινα εἶναι μᾶλλον ἐπιστημονικὰ παιγνίδια ἢ ἐργαλεῖα, καλοῦνται δὲ υγροσκόπια. Τοιαῦτα δὲ λόγου χάριν τὰ ἀθύρματα ἐκεῖνα, ἄτινα κοσμοῦσι τὰ δωμάτια οἰκιῶν, φέροντα καλύπτραν, ἣτις αἴρεται όταν ξηρασία, καλύπτει δὲ τὴν κεφαλὴν όταν υγρασία.

I. A. ΜΑΡΓΑΡΗΣ
(ιατρός)

1. Θριζ. 2 Ἄνω μέρος τῆς τριχῆς. 3. Τροχαλία και δείκτης. 4. Βάρος πρὸς τᾶσιν τῆς τριχῆς. 5. Ἡμικύκλιον ἐπιμορφωμένον. 6. Προσσηρημένον θερμομέτρον.

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΕΒΕΡΣΩΝ, κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΒΑΛΕΡΙΑ

και οἱ ἄνω.

ΕΒ. Τί συνέβη; μήπως εἰς ἀπαισίαν στιγμὴν φθάνωμεν...

ΓΕΩΡ. (θεωρεῖ τὴν Λουκρητίαν) Ἄ! διατί ἐπανήλθον!

ΒΑΛ. Τί ἔχεις, φίλη μου; σὺ κλαῖεις;

ΓΕΩΡ. (ἀνδιαφερόντως) Κλαίει;

ΜΑΡΓ. Ὁ ἀδελφός μου ἀργίσθη πολὺ, πιστεύω ὅτι ἔχει κεκρυσμμένα βιβλία εἰς τὸ δωμάτιόν της.

ΕΒ. (Καὶ δὲν ἔχει ἀδικον.)

ΣΚΗΝΗ Ζ'

ΡΙΧΑΡΔΟΣ, ΙΣΑΑΚ και οἱ ἄνω.

ΡΙΧ. (ἴσως) Ὅλα, ὅλα θὰ τὰ κατατρέψω.

ΛΟΥΚΡ. Ἄ, τί εἶπες; (ἐβμῶσα πρὸς τὸ δωμάτιόν)

ΡΙΧ. (ἐξέρχεται φέρων δέμα χειρογράφων) Ἰδού, ἰδού τὰ μυστικά.

ΙΣ. (φέρων βιβλία τὰ ὅπως ρίπτει χαμὰ λίγαν) Ἰδού ποῦ ἐσπαταλοῦσε τὰ χρήματα.

ΛΟΥΚΡ. (ἀπληπισμένη και τρέουσα πρὸς τὰ βιβλία) ὦ! τὰ πτωχὰ μου τὰ βιβλία, τὰ χειρόγραφα μου...

ΡΙΧ. (πρὸς τὴν Μαργάρη) Βλέπετε τώρα πῶς δέχοχeto τὰς ὥρας της, πῶς ὀλοκλήρους νύκτας ἠγρύπνει; ... ἰδού τὸ δηλητήριο, τὸ ὁποῖον ἀπλήστως ἐρόφα.

ΙΣ. (γονυπετῆς ἐξετάζει τὰ βιβλία) Τί διάβολο! οὔτε μία ἀριθμητικὴ ἐν τοκολόγιον, τίποτε ἀπ' αὐτὰ;

ΛΟΥΚΡ. Ἀπομακρύνθητε, μὴ τὰ βεβηλοῦτε... Ὁ ἀποθάνω ἐπ' αὐτῶν πρὶν ἢ μοὶ τὰ ἀφαιρέσητε.

ΜΑΡΓ. (παρακωλύουσα τὴν Ρίχην) Ἄκου μου!

ΓΕΩΡ. (πρὸς τὴν Ρίχην) Ἄκου μου!

ΕΒ. Ἐλπίζω ὅτι ὁ κύριος Ριχάρδος δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ καταστῇ ἐνοχος ἐγκλήματος ἀπαγορεύων τις πρὸς τὴν νεάνιδα τούτην τὴν μελέτην σκάπτει τὸν τάρον της.

ΡΙΧ. Ὁ τάρος εἶνε ἐδῶ... ἰδέτε, ἰδέτε πῶσα χειρόγραφα!

ΛΟΥΚΡ. Μὴ τὰ ἐκτυλίσσητε, μὴ, πρὸς χάριν, μὴ τ' ἀνοήγητε· καύσατέ τα μᾶλλον...

ΕΒ. Νὰ τὰ καύσῃ; ὄχι, ποτέ.

ΒΑΛ. Θὰ μᾶς ἐπιτρέψεις νὰ τὰ παρατηρήσωμεν.

ΡΙΧ. (ἐξετάζων τὴν ἐπιγραφὴν χειρογράφου τινός) Τί εἶνε αὐτό; ἐπιστολαὶ πρὸς ἀγγέλων.

ΙΣ. Ἄ; στέλλει ἐπιστολάς εἰς τοὺς ἀγγέλους; ὦρα καλῆ...

ΒΑΛ. (ἀναγινώσκου) ὦ προσφιλές μοι ἰάπαφε δὲν σε εἶδον...

ΙΣ. Καλῆ, μὲ τοὺς ἀγγέλους ἐρωτεύεται;

ΡΙΧ. Ἐπειτα; μία λάραξ, ὑπ' αὐτὴν δὲ στίχοι ἄσμα πρὸς τὸν Γεώργιον Οὐαστηγκῶνα.

ΓΕΩΡ. Ἄς ἰδῶμεν [πάντες περικυκλοῦσι τὸν Ριχάρδον και διὰ τῶν ὀφθαλμῶν διατρέχουσι τὸ χειρόγραφο]

ΕΒ. Πολὺ καλὰ.

ΙΣ. Ἐγὼ δὲν ἐννοῶ τίποτε.

ΑΒ. Εἶναι στίχοι θαυμάσιοι!

ΓΕΩΡ. Εἶναι θεῖο!

ΛΟΥΚΡ. [ἀγαλλομένη] [Αὐτὸς τὸ λέγει.]

ΜΑΡΓ. ὦ Λουκρητία μου!

ΒΑΛ. Σὺ τοὺς ἔγραψες;

ΡΙΧ. Εἶνε ἀδύνατον, δὲν εἶναι ἰδιόκοι της.

ΛΟΥΚΡ. (ὀρμητικῶς) Τί εἶπατε;

ΕΒ. Ἀλλὰ τίς δὲν ἤθελε θαυμάσει;

ΓΕΩΡ. Τρόντι, μία νεάνις...

ΛΟΥΚΡ. (Δὲν μὲ πιστεῖται ἰκανὴν!)

ΡΙΧ. Θὰ τοὺς ἀντέγραφε βεβαίως.

ΛΟΥΚΡ. Ὁχι, ὄχι, εἶναι ἰδιόκοι μου... ὁ Οὐάστρητων μ' ἐνέπνευσε!

PIX. Ἐ! ἀνοηταί... .

ΒΑΛ. Πόθεν τοὺς ἀντέγραφες;

ΛΟΥΚΡ. [ἀπελπίζων] Ἐγώ;

ΓΕΩΡ. Δὲν θά σὰς ἐπιπλήξωμεν, εἰπέτε το.

ΛΟΥΚΡ. [κλαίονσα] Ἀλλὰ τί δύναμαι νὰ πράξω ἵνα σὰς πείσω; τὸ ὀρκίζομαι... [συλλαβώσα ἰδέαν τινὰ καὶ ἀπομάσσουσα τοὺς ὀφθαλμούς της] Ἄ! ἔν θέρμα... τίς μοι δίδει ἐν θέμα;... πρὸς χάριν... [τῷ Γεωργίῳ] σεῖς, Κύριε!

ΓΕΩΡ. Ναι, Λουκρητία ὑμνήσατε τὴν λύραν, τὴν λύραν σας.

ΛΟΥΚΡ. Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ! (προσδίδουσα αὐτὸν ἐρωτικῶς) (τὴν λύρα μου ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς του βλέπω.) (Σκέπτεται πρὸς στιγμὴν, βλέπει πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἔπειτα πρὸς τὸν Γεωργίον, ἡ φυσιογνωμία της ἐμψυχούται, εἶτα λαμβάνει ἥθος ἐμπνευσμένην—στυλίζει τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στῆθους καὶ ἀρχίζει τὸ ἄσμα της.) (*)

Ναι! μίαν λύραν ἔκρυψεν ὑπὸ τὰ στρώματά μου ὁ ἄγγελος, ὁ ἀγρυπνῶν τὰ διαθήματά μου. Ἐκρίθησα, καὶ τὸ ἄγρον, παρθένον μέτωπόν μου ἔζηστράψην ὑπὸ χαρᾶς, καὶ ἐπὶ τῶν στηθῶν μου ἔθλιψ' αὐτὴν περιπαθῶς καὶ ἕκτορ' ἐν ὀδύῃ εἰς τὸν αἰθέρα ἄστρα τῶ ἀλγους διαχύνει.

Ἐἶχον αὐτὴν πλησίον μου, τὸ ἄσμα τῆς μ' ἐκάλει καὶ μ' ἠκολούθει πανταχοῦ, ὡς τις πιστὴ μου φίλη.

Ἐπὶ τῶν γενεθλίων μου ἐπάλαμν τοπίων καὶ ἔθαυμάσασμεν μαζῇ τὰς καλλονὰς τῶν ἰων, τὴν ροδοδάκτυλον ἠῶ, κοσμοῦσαν τοὺς αἰθέρας, καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς λάμποντας μαρμαίροντας ἀστέρων.

Ὀῦμοι! ποσάκις μεταξὺ τοῦ σκότους τοῦ νυκτίου τὰ νέφη μ' ἔδειξαν ὄδον φωτὸς παραδείσιου! καὶ τότε ἔκει, τὴν λύραν μου θλίβουσα, ὠδηγήθη καὶ εἰς τὰς ἀγνώστους ἀτραπούς ἐκεῖνας ἐπλανήθη. Μικρὴν τοῦ κόσμου, ἤλπιζον ἐκεῖ, ἐκεῖ νὰ ζήσω τὸν ἔρωτα ἐρημικοῦ ἀστέρων νὰ ζητήσω.

Ἀλλ' ἠπατήθην! ἡ ἔλπις ἡ πρώτη μου ἐδόθη, καὶ ἤδη ἡ καρδία μου εἰς ἄλγην ἐθευθίσθη.

(*) Τὴν ἔμμετρον μεταφράσιν τοῦ ἀνωθι ἄσματος ὀφείλω τῷ προσφιλεστάτῳ μοι Κ. Σ. Τζανότῃ, γνωστῷ καταστάντι ἐκ πολλῶν περιπαθῶν ποιημάτων του δημοσιευθέντων ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ καὶ ἐν τῇ περιοδικῇ, Σ. Μ.

Τὰ ἄλγην ἕκτορ αὐτὰ τὴν λύραν μου ἐμπνέουν καὶ αἱ χορδαὶ τῆς κἀουσαι βαρεῖς ἔχουσ' ἔχουσ'. Ἄν ἐκπλίδωσα αὐτὴν, εἶνε παρθένος ἔτι, εἰς τ' ἄσματά της τῆς ψυχῆς ἄλγην σφαιρὰ [προσβῆται.]

ΕΒ. Τί λέγετε, Κύριοι; ΓΕΩΡ. Εἶνε θαυμασία!

PIX. Φθάνει οἱ στίχοι μὲ πειράζουσι δὲν θὰ γράφει πλέον τοιοῦτους.

ΛΟΥΚΡ. (φλογερὰ βίπτουσα θιέρματα κατ' αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ)

Πλὴν τίς εἶσαι ὁ θέλων νὰ θραύσῃς τὰς χορδὰς τῆς ἀγίας μου λύρας, Ἄφου ψάλλε, μοι εἶπε, μὴ παύσῃς Ὅστις μ' ἔδω αὐτὴν ἀνὰ χεῖρας;

Εἶσαι σὺ, ὁ δεικνύων μ' ἐν νεύμα τὴν πορείαν εἰς τὸν κεραντόν; Ἢ τὸ σύμπαν, τὸν κόσμον, τὸ πνεῦμα Εἶσαι σὺ ὁ δεσμεύων, κρατῶν;

Θέλεις ἄπιστος πρὸς τὸν Θεόν σου Ἰερόσυλος νὰ καταστής, Βλέπων ὄν εἰς τὴν γῆν ὁμοίον σου Προικιζῶν δὲ παλμούς ἐγγεῖς;

Εἶν' Ἐκεῖνος ὁ τῷ Λιγυρίῳ Κόσμον ἄγνωστον ἀποκαλύψας, Τῷ ἐδάθει αὐτῷ τῷ ἀγίῳ Τὴν προήν του τὴν ἀπλαστον βίβας.

Ἄν τοῦ σύμπαντος κόσμου ὁ Πλάσης Θεῶμα σήμερον μέγα τελεῖ, Σὺ θὰ γίνῃς ἐγκλήματος δράστης Ἀγαρίζων αὐτὸ ἐν τῇ γῇ;

ὦ! τὰ ἄρθρα, τὰ χόρτα τῶν κήπων Καταμάρανον διὰ παρθῆς, Τῶν βροτῶν τὸν ἀνήμερον κτύπον Παῖδων πλέον, ἄρ ἦς ἰσχυρός.

ὦ! τῇ Ἴριδι ἐπιβάλε πλέον Τὸν αἰθέρα ποτὲ νὰ μὴ στέφῃ, Καὶ ἄς παύσῃ ὁ ἥλιος κατῶν Καὶ τὰ ἄστρα νὰ κρύπτῃ τὰ νέφη.

Τὰ ἠφαλοτεῖ ἀνάβα δρομάτος Σβύσορ πάσας τὰς φλόγας αἰθῶν, Δαιμονάς τε καὶ ἀγγέλους εὐθέως Κατακρήμνισον ἐκ τῶν βωμῶν.

Σφύραν λάβετε καὶ μὲ μανίαν ὦ! κυπαῖτε, κακοῦργοι, πολλήν, Καὶ ζητήσατε τὴν εἰσοῦσαν Εἰς μῖα θυραῖος κεφαλῆν.

Ὅχι! στήτε, ἡ χεὶρ σας ἄς τρέμῃ, Ἐν αὐτῇ κατοικεῖ ὁ Θεός. Τὴν γραφίδα, δειλοὶ, δώσατέ μοι, Καὶ ὁ κόσμος θὰ ἦνε ἔμδος.

ΓΕΩΡ. (ἰθὺς) Ἄλλ' αὕτη εἶνε μεγάλη, θεῖα!

ΛΟΥΚΡ. (θεωρεῖ τὸν Γεωργίον, ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου της εἰκονίζεται ἡ ἀγγελλία τῆς αἰσθάνεται ἀκούσασα τὰς λέξεις αὐτοῦ, ὡς εἰ θρισμύουσα δὲ καὶ ὀρμητικῶς ἀκολουθεῖ.)

Ἄ! ἀπαιρέχεται, ἰδοὺ, ὁ φύλαξ ἄγγελός μου καὶ διὰ τῶν πτερυγῶν του μὲ σκέπει, μὲ καλύπτει, Ἡ λύρα μου, στεναχούσα, ἄσματα διεχύνει. Κ' εἰς τ' ἔσοα τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς πατρίδος στίνοι- δὲν ἀναρτῶ ἀδάμαντας λευκροὺς ἐπὶ ἐκείνης, Εἶν' ἀμειδίη ἀγρυπνῶν αὐτῇ χαμπεριστάτη. Τὸ πρῶτον ἄσμα μὲ ἐγὼ, ἐλεύθερόν μου ἄσμα Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ κλεινοῦ φίλου Γεωργίου, Ἡ δὲ σκιά του ἡ σκεπτή, «Ἐγείρου», μ' εἶπε, [ἐκέρη.]

Ἄπολεσθῆτε ἡ σκεπτή τοῦ κόσμου εὐφρῆς, Ἥτις παλεῖ τὸ ἄσμα τῆς ἀντὶ λαμπροῦ χρυσοῦ Κ' εἰς τὸ ἐλάττωμα ἄτιμον λατρείαν ἀπονέμει. Ἀλλ' ἂν ἦνε ἀκίνητος ὁ στέφανος, πλὴν λήπτει, Ἀλάπτει λευκρότερον ἐπὶ τῆς γυναικείας κόμης. Καὶ εἶνε, εἶν' ὁ Γολγοθᾶ; μ' αὐτὴ κεκοσμημένος. Καὶ εἰς στυρὸς ἐπιλάττω δειφνοστεφῆς καὶ λάμπων. Ἄν εἶνε μεγαλόνοια ἡ μὴ πιστεύουσα τι, Ἀπαναντία; θνήσκει μὲν, πλὴν, σπαίρουσα, κ. στεύει.

Ἄ! τῆς φύσεως ἡδεῖα αὐρα μου μυσθολοῦσα, Ρεῖθον ἐπὶ τῶν στηθῶν μου, τὴν οὐκίλην ἀραιούσα. Καὶ σὰς σελαγίζοντ' ἄστρα, διαχύνετε ἄγλαν Δάμψιν εἰς τὸ πρόσωπόν μου, ἰθαρήθην τὴν [σκοτίαν.]

Πάτερ, βλέπε με ὀφθῆν, νύμφη μαῦρ' ἀραιώθη, Φωνὴν ἄλλην τῶρ' ἀκούω, τῶν ἀγγέλων... σκε- [δρασθῆτε...] Εἶν' ἐμὸς ὁ οὐρανός... Ὅ' ἀναῶα αὐτὰ τὰ ὕψη... μ' ἐπιβλέπει ὁ Θεός. (πίπτει λειπόθυμος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἀββᾶ πάντες περικυκλούσιν αὐτὴν, κατακληθέντες, ὑπὸ θαυμασμοῦ)

ΑΒ. Ὁ στέφανος τῆς μεγαλόνοιας θὰ στέφει τὸ μέτωπόν της. ΕΒ. [Πλὴν πύρραια θέλουσιν εἰσεῖναι αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ]

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Β'. ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Κος. ΡΙΧΑΡΔΟΣ καὶ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

PIX. [περιπατῶν ἐπὶ τοῦ προσκηνίου ἐνθ' ἡ Μαργαρίτα περισκίπτει κάθηται παρὰ τὴν τράπεζαν]. Ἀλλὰ ποτε θ' ἀρχίσετε νὰ μοῦ πιστεύετε, ἀδελφῆ; Πλὴν, ἐάν βλέπω καλῶς, ἐκλάσασατε.

ΜΑΡΓ. Ἀπατάσθε, ἀδελφέ, ἐγὼ δὲν ἐκλάσασα.

PIX. Θὰ κλαῖστέ!—Τὸ παιῖσμα ἔμως δὲν θ' ἀποδοθῇ εἰς ἐμὲ, διότι διὰ νὰ μὴ χαρακτηρισθῶ ἄδικος, φιλόργυρος, σκληρὸς, ἠναγκάσθη νὰ υποχωρήσω εἰς τὰ δάκρυα τῆς Λουκρητίας, εἰς τὰς παρακλήσεις σας, εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν φίλων, καὶ ἐπέτρεψα, μὲ δυσάρεσκίαν μου, ἵνα ἡ κέρη εἰσαχθῇ εἰς τὸ παροικεῖο τοῦ Ἀββᾶ Βιλλάρ. Ὅποια ἀγγελλία τὴν ἡμέραν ἐκείνην! ἀλήθεια; πόσα ὠραία ὄνειρα! πόσοι ἐλπιδες! Σεῖς ἐβλέπατε ἤδη τὰ αὐτὴ καὶ τοὺς στεφάνους ὡς βροχὴ πύπτουτας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς νέας Μούσης!

ΜΑΡΓ. Καὶ δὲν ἠπατήθη, διότι μετ' ὀλίγου ἐν Πλατσβούργ δὲν ἐγένετο πλέον λόγος ἢ περὶ τῆς Λουκρητίας Μαρίας Δάβιθων, ἡ δὲ φήμη της διέβη τὰς θαλάσσας. Εἶπον ἀκόμη ὅτι ὁ διάσημος ποιητὴς Θωμᾶς Μολιερ, πρὸς τὸν ὀπίθον ἡ Λουκρητία εἶχε στείλει ἐν τῆς ἄσμα, θὰ ἤρχετο ἐσπευσμένως εἰς Πλατσβούργ

ίνα γνωρίση ἐκ τοῦ πηλοῦ τὴν θαυμασίαν κίρην.

PIX. Δι' ὅλα ταῦτα δὲ, σὺ, δυστυχῆς γίναι, θά ὑπερφρανεύεσο!

MARG. Ναί, ὑπερφρανεύμην, διότι τὴν Κυριακὴν, ὅταν ἡ Λουκρητία ἤρχετο νὰ περάσῃ τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν οἰκίαν μας, καὶ ἐπήγαινον νὰ τὴν πάρω, ὅλοι ἐστέκοντο εἰς τὸν δρόμον διὰ νὰ τὴν ἴδωσι καὶ ἔλεγον· ἰδοὺ τὴν, ἰδοὺ τὴν, πόσον εἶνε ὠραία! πῶς λάμπει ἡ μεγαλοφυΐα εἰς τὸ μέτωπόν τῆς! ἰδέτε μάτια ὡς τοὺς ἀστέρας; κάμπετε τίπουν νὰ περάσῃ ὁ Θεὸς νὰ τὴν εὐλογήσῃ, νὰ εὐλογήτῃ καὶ τὴν μητέρα τῆς!

PIX. Δηλαδή σὰς . . . ἡ ὁποία τόσον κακὸν τῇ ἐπροξενήσατε.

MARG. Ἐγώ;

PIX. Ἀλλὰ μήπως δὲν ἠσθένησεν ἕνεκα τῆς σπουδῆς, καὶ δὲν ἠναγκάσθημεν νὰ τὴν ἀποσύρωμεν ἀπὸ τὸ παρθεναγωγεῖον, διὰ νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν ὑγείαν τῆς;

MARG. Ἀλλ' ἡ ἀσθένειά τῆς δὲν προήλθεν ἐκ τῆς σπουδῆς, καὶ πάλιν κατ' εὐτυχίαν τώρα ἰατρεύθη πλέον.

PIX. Οἱ ἰατροὶ ὅμως, καὶ πρὸ πάντων ἄλλου ὁ δόκτωρ Ἐβερσον, τῇ ἀπηγόρευσαν τὴν μελέτην, καὶ τοῦτο σημεῖναι . . .

MARG. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ μελέτη θά τὴν ἔδραπε βεβαίως, τὸ ἐννοῶ καὶ ἐγώ, ἔχει ἀνάγκην ἐνδυναμώσεως, καὶ τοῦτο καθ' ἡμέραν κάμνει.

PIX. Ἐχετε ἀσθενῆς μνημονικόν, ἀδελφή!

MARG. Διατί λέγετε τοῦτο;

PIX. Διότι δὲν ἐνθυμίσθε τὰς θεωραπείας τῆς δυστυχούς μου Ροζαλίας!

MARG. Σὰς παρεκάλεσα νὰ μὴ μοῦ τὴν ἐνθυμίσητε πλέον.

PIX. Ἀλλὰ τώρξ τὴν βλέπω καθ' ἑκάστην.

MARG. Πολὺ σκληρὸς εἶσθε, ἀδελφέ! ὑπωσθήποτε ὅμως τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία προειδοποίησις, καὶ ἂν οἱ ἰατροὶ ἦναι πεπεισμένοι ὅτι ἡ ὑγεία τῆς Λουκρητίας δὲν δύναται ν' ἀνδέξῃ εἰς τὴν σπουδὴν, ἔστω, ἡ Λουκρητία ἀποχαιρετᾷ τὰ βιβλία τῆς, καὶ ὅλα τελειῖνουν.

PIX. Τελειῖνουν! Καὶ πιστεύετε ὅτι καὶ τώρα ἀκίμη δὲν σπουδάζει; πιστεύετε ὅτι τὴν νύκτα δὲν καταδαίνει ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς ἵνα γράψῃ εἰς τὸ καθηραμένον ἐκεῖνο ποιημᾶ τῆς πρὸς τὸν Οὐασινγκτόνα, τὸ ὅποιον εἶχεν ἀρχίσει ἀφ' οὗτο ἦτο εἰς τὸ παρθεναγωγεῖον;

MARG. Δὲν τὸ πιστεύω θετικῶς, διότι μοὶ ὑπεσχέθη ὅτι θ' ἀπέχει πάσης ἀσχολίας.

PIX. Ὑπέσχετο καὶ ἡ Ρο . . . (αἰφνης διακοπτόμενος) Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιτρέψετε νὰ τῇ φέροσι τὴν μικράν τῆς βιβλιοθήκην, καὶ πολὺ περισσύτερον τὸ κουτάκι μὲ τὰ χειρόγραφα τῆς.

MARG. Ἀλλὰ τίσιν ἐπεθύμει νὰ τὰ ἔχῃ εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς! . . . Σαῖς δὲν γνωρίζετε· μόλις ἤρχισε ν' ἀναλαμβάνῃ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, μοὶ ἔνευσε νὰ πλησιάσω εἰς τὴν κλίνην τῆς, καὶ ῥήψασα περὶ τὸν τράχηλόν μου τοὺς βραχιόνάς τῆς, «μητέρα μου,» μοὶ εἶπε μὲ τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην φωνὴν τῆς τὴν πλήρη στοργῆς, «μητέρα μου, θέλεις γρήγορα νὰ ἰατρευθῶ; πῆ νὰ μοῦ φέρωσι τὰ βιβλία μου καὶ τὰ χειρόγραφα μου, νὰ τὰ βλέπω μόνον μου φθάνει, καὶ αἰσθάνομαι ὅτι πολὺ θά μὲ ὠφελήτῃ τοῦτο» . . . δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐναντιωθῶ ὅταν δὲ ὁ ἀδελφὸς Βιλλάρς τῇ ἔστειλε ὅλα ταῦτα καὶ τὸν εἶδε εἰσερχόμενον εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς, θά ἐρόριπτετο κάτω ἀπὸ τὴν κλίνην, ἐὰν ἐγὼ δὲν τὴν ἐμπόδιζον. Μόλις τῇ ἐνεχείρισαν τὸ κουτάκι μὲ τὰ χειρόγραφα, τὸ ἔβλεπε

τρυφερῶς ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς, καὶ ὑψουσα πρὸς τὸν οὐρανὸν ὕγρους τοὺς ὀφθαλμούς, ἐφαίνετο προσφέρουσα θαύσιαν πρὸς τὸν Θεόν.

PIX. Ὡστε εἶσαι πεπεισμένη ὅτι δὲν ἠνοίξε πλέον οὔτε τὰ βιβλία οὔτε τὰ χειρόγραφα.

MARG. Ἀλλὰ νὰ τῆς τὰ ἐφαιρέσωμεν τώρα πιστεύω ὅτι θά ἦτο χειρότερον.

PIX. Καλὰ λοιπὸν, ἄφετε εἰς χεῖράς τῆς τὸ δηλητήριον θά τὸ πῆ. — Ἐν τούτοις γνωρίζετε ποῦ εἶνε τώρα;

MARG. Τὴν ἀφήκα εἰς τὸ περιβόλιον καθημένην ὑπὸ τὸν φοίνικα τῆς κρήνης· διεσκέδαζε παρατηρούσα τὰ ἕφαρια πλέοντα ἐντὶς τοῦ ὕδατος.

PIX. Δὲν εἶχε βιβλία;

MARG. Ὅχι.

PIX. Εἶθε!

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Κ.ος ΙΣΑΑΚ καὶ εἰ ἄνω.

ΙΣ. Καλ' ἡμέρα, φίλοι μου. Χαίρω πολὺ, διότι εἶδα τὴν Λουκρητίαν Μαρρίαν εἰς τὸ περιβόλι. Ἰατρεύθη λοιπὸν ἐντελῶς;

MARG. Ναί, χάριτι Θεῶ.

ΙΣ. Εὐθὺς τὸ ἐνόησα, διότι τὴν εἶδα καὶ ἔγραψεν εἰς ἓν τετράδιον μὲ τὸ μολυβδοκόνδυλον.

MARG. Ἐγραψε; . . . πῶτε; . . .

ΙΣ. Τώρα νὰ, πρὸ ὀλίγου.

PIX. Ἰδοὺ αἱ ὑποσχέσεις τῆς! δὲν ἀσχολεῖται πλέον, ἀλήθεια;

MARG. Πηγαίνω εἰς τὸ περιβόλιον νὰ τὴν ἐπιπλήξω ἀρκετᾶ. (ἀναχωρεῖ)

ΙΣ. Ἐ, δὲν εἶνε πλέον εἰς τὸ περιβόλι, διότι μόλις ἐνόησε ὅτι ἤμην καὶ τὴν παρετήρουν ὅπισθεν ἀπὸ τὸν φοίνικα, ἔκρυψε τὸ τετράδιον καὶ ἔτρεξε πρὸς τὰ ἐδῶ. Τώρα διορθώνει τὴν φωνήν

λεῶν τῶν περισσευόντων τῆς. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀκούσατε τί θά σὰς εἶπω.

Χθὲς ἀπητήρησα τὸν ἰατρὸν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου Βιλλάρς, ὁ ὁποῖος μὲ ἠρώτησε διὰ τὴν Λουκρητίαν, ἐγὼ δὲ τὸν παρεκάλεσα νὰ μοῦ εἶπῃ πῶς προήρχετο ἡ ἀσθένειά τῆς· ἐκ τοῦ ἐγκρατοῦ μοὶ εἶπε. Μπᾶ! εὐθὺς παραγορήθη, διότι ἐσκέφθη ὅτι ἡ ἀσθένεια αὕτη εἶνε κοινὴ εἰς πολλὰς, εἰς πλείστας γυναῖκας, καὶ ὅμως δὲν ἀποδνήσκουν· μάλιστα ὅσον αὐξάνει ἡ ἀσθένεια τόσον μᾶλλον καθίστανται φαιδρότεραι καὶ μάλιστα κατορθύνουσι νὰ κάμωσι τοὺς ἄλλους ν' ἀποδνήσκωσι. Ὁ ἰατρὸς ἔπειτα ἐπρόσδεσεν ὅτι πρὸς ἐπιτυχίαν ἐντελοῦς ἰάσεως τῆς Λουκρητίας δὲν ὑπελείπετο, κατ' αὐτὸν, ἢ ἐν μέσῳ; . . .

MARG. Ποῖον; . . . ὦ! ὀμιλήσατε, εἰπέτε . . .

ΙΣ. Εἶνε ἐν μέσῳ εὐκολώτατον, ἰατρικὸν πολὺ γλυκὺ . . . ὁ γάμος.

PIX. Τοῦτο μοὶ φαίνεται παράδοξον.

ΙΣ. Εἶνε φυσικώτατον· διὰ ν' ἀλλάξῃ σύστημα ζωῆς· νέαι σκέψεις, νέαι φροντίδες, νέα ἤθη . . . ὅλα νέα τέλος πάντων. Ὁ ἰατρὸς ὑποστηρίζει ὅτι ἐν πάθος δύναται νὰ νικήσῃ ἐν ἄλλο, ἀφοῦ τὸ διαβολικὸν ἐκεῖνο πάθος τῆς σπουδῆς εἶνε τίσιν ἐπιπλαθῆς πρὸς τὴν Λουκρητίαν μας.

PIX. (πρὸς τὸν Μ.ργηρίτην) Ἀκούετε, ἀδελφή, ἀκούετε, ὅλοι εἶνε ὑπὲρ τῆς γνώμης μου, σεῖς μόνη θέλετε καὶ καλά ὅτι ἔξεύρετε περισσύτερα τῶν ἰατρῶν.

MARG. Γάμος! πιθανὸν καὶ τοῦτο νὰ ἦνε ἀληθές . . . ὦ! ἐὰν ὁ Γεώργιος Δορσέυ δὲν ἐπανήρχετο εἰς Λονδῖνον, ἴσως αἱ δύο ἐκεῖναι καρδίαι ἠδύνατο νὰ συνηνωθῶσι!

ΙΣ. Μάλιστα συνηνωθῶσι κάπως παρὰ πάλιν!

PIX. Γάμος μεταξὺ δύο ποιητῶν,

δύο τρελών! εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ θέλῃ τις διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος νὰ σβέσῃ τὸ πῦρ! . . . Πλὴν τούτου, ὁ Γεώργιος ἔσπου τάχιον θὰ ἐπιστρέφει, ἂν μέχρι τοῦδε δὲν ἐπέστρεψεν, ἀλλ' ἵνα συζητήσῃ τὴν Βαλερίαν· μοὶ τὸ εἶπεν ὁ δόκτωρ. Πρὸς τὴν Λουκρητίαν μας ἀπ' ἐναντίας θὰ ἦτο ὠφελιμώτερος ὁ γάμος μετ' ἀνδρὸς θετικοῦ, κεφαλῆς ψυχράς.

ΙΣ. Δηλαδή χρειάζεται κεφαλή ὡς ἐκείνη τὴν ὕποψιν φέρω ἐντὸς τοῦ πύλου μου.

ΜΑΡΙ. Τὴν ἰδικὴν σας λέγετε;

ΙΣ. Διάβολο! Ὁ πύλος μου δὲν δύναται νὰ χωρέσῃ δύο.

ΡΙΡ. Ἄλλ' ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθητε νὰ ἐλκύσῃτε τὸν πρὸς σᾶς ἔρωτα τῆς Λουκρητίας;

ΙΣ. Δὲν ἠδυνήθη. . . διότι ἡ φιὰλη τοῦ ἐλαίου ἔγεινε κομματία . . . Καὶ ἔπειτα δὲν εἶνε καὶ τίσιν εὐκόλον νὰ ἀγαπηθῇ τις ἀπὸ γυναῖκα ἢ ὅποια συνομιλεῖ μὲ τοὺς ἀγγέλους; ἐννοεῖτε ὅτι εἶνε ἀντίζηλοι κινδυνωδέστατοι! Ὅμως θὰ δοκιμάσω ἀκόμη!

ΜΑΡΙ. Θὰ χάσετε τὸν καιρὸν σας; ἀλλὰ νομίζετε ὅτι ἡ ἀγνή καὶ ἀμύλωντος τῆς Λουκρητίας ψυχὴ δύναται ποτε νὰ συμφωνήσῃ μετὰ τῆς ἰδικῆς σας;

ΙΣ. Καὶ τί! μήπως ἐγὼ εἶμαι μολυσμένος;

ΜΑΡΙ. Ἡ προσποιεῖσθε ὅτι δὲν μ' ἐννοεῖτε, ἢ . . . ἀρκῶ. Θὰ ἐρωτήσω τὸν δόκτορα Ἐβερσον, ἔχω πολλὴν πρὸς αὐτὸν πεποιθήσιν, θὰ μὲ συμβουλεύσει. (ἔξερχεται.)

ΙΣ. (πρὸς τὸν Ριχάρδον) Λοιπὸν νὰ δοκιμάσω, νὰ μὴ δοκιμάσω; τί λέγετε;

ΡΙΧ. Κάμετε ὅτι θέλετε, μὴ μ' ἐνοχλήτε; ἔχετε διάθεσιν ν' ἀστείευθῆτε ἐγὼ δὲ ἐξεναντίας. . . Ἄχ! εἶνε ἄλλη Ροζαλία! ἀφετέ με μόνον! (ἔξερχεται.)

ΙΣ. Νομίζει ὅτι ἀστείεύομαι, ὄχι,

κ' ἴριε, θέλω νὰ δοκιμάσω καὶ θὰ ἰδῶμεν! . . . τέλος πάντων δὲν εἶμαι ὁ διάβολος, καὶ ἂν ἐνδύμην κάπως ἐπισήμως, μὲ τὰ κυριακάτικὰ μου, ἴσως. . . Ἄλλ' αἱ εὐαίσθητοι νεάνιδες ὡς ἡ Λουκρητία δὲν ἀποβλέπουσιν ἢ εἰς τὴν ψυχὴν . . . εἰς τὴν ψυχὴν, λοιπὸν πιστέτω ὅτι ἔχω καὶ ἐγὼ . . . δὲν ἠξεύρω ποῦ ἀλλὰ ἔχω βέβαια. Καὶ ἐὰν τῇ ἐκαμνον τὸν εὐαίσθητον! . . . μάλιστα χρειάζεται αἰσθημα . . . καὶ ποῦ νὰ τὸ εὔρω; ἐὰν ἐπολεῖτο θὰ τὸ ἠγύραζον. . . [περιθλίπων]. Κάποιος ἐρχεται . . . εἶνε ἡ Λουκρητία . . . θάρρος λοιπὸν, ἐμπρός, αἰσθημα! . . . Νὰ εἶχα ἐν βιβλίον!, . . . (ἰδὼν ἐν ἐπὶ τῆς τραπέζης) Σὲ εὐχαριστῶ θεέ μου, ἰδοὺ ἐν! τί βιβλίον εἶνε; (ἀναγινώσκει τὴν προμετωπίδα) « Μέθοδος καλλιέργειας τοῦ ταυμάκου. » Δὲν βλέπει, βιβλίον νὰ ἦγε. (κίθεται προσποιούμενος ὅτι ἀναγινώσκει, καὶ ἀναλαμβάνει ὕψος σκαιοῦς μελαγχολικόν.)

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ καὶ ὁ ἄνω.

ΛΟΥΚΡ. (μελαγχολικὴ καὶ ὠχροτάτη εἰσέρχεται διὰ τῆς ἐν μέσῳ θύρας· ἐραδίως προσέειπα κίθεται. Μετὰ τινος στιγμῆς, τὴν κεφαλὴν σπείρειται ἐπὶ τῆς χειρὸς καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τ' ἄνω τείνουσα λέγει τοὺς ἐξῆς στίχους.)

Εἰς τὴν ἀφθεῖζαν σφαῖραν ἐπανῆλθεν ἡ (ψυχὴ μου,

Ὅσῳ λάμπει ὁ ἀστὴρ μου, ἔσομαι ἀγνή, (γλυκεία.

Πλὴν θὰ παύσῃ ἡ ζωὴ μου Ἄμα παύσῃ τοῦ νὰ λάμπῃ ὁ ἀστὴρ μου ἐν (αἰθρία.

(κλίνει τὴν κεφαλὴν.)

ΙΣ. Δὲν μὲ θλίπει; πρέπει νὰ πλησιάσω. (προβαίνει ὀλίγον)

ΛΟΥΚΡ. (ἀκούσασα κρότον τινὰ ὑπὸ τοῦ Ἰσαὰκ ἐπίτηδες ποιηθέντα, ἐγείρει τὴν κεφαλὴν, ἰδοῦσα δ' αὐτὸν ἀνακρίσει.) Πάντοτε αὐτός! . . . (στρέφεται ἄλλοχού.)

ΙΣ. (καθ' ἑαυτὸν) Εὐθὺς, εὐθὺς τῆς ἐ-

καμα ἄλλην ἐντίπασιν . . . θάρρος! . . . (προβαίνει ἀκόμη εἰς Ἰσαάκ) Ἄ! ἂν εἶχα αἰσθημα!

ΛΟΥΚΡ. (καθ' ἑαυτὴν) Εἰς Λουδῖνον! πάντοτε εἰς Λουδῖνον! (ἰδοῦσα πάλιν τὴν Ἰσαάκ) Τί πράττετε σεῖς;

ΙΣ. Ἐγὼ αἰσθάνομαι μεγάλην εὐχαρίστησιν . . . τρέφομαι τέλος πάντων ἀπὸ τὴν συγκινητικὴν ταύτην ἀνάγνωσιν.

ΛΟΥΚΡ. Βιβλίον! (ἐγείρεται καὶ σπεύδει νὰ λήθῃ τὸ βιβλίον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἰσαάκ, πλὴν μόλις ἀναγνοῦσα τὰς πρώτας λέξεις τῆς προμετωπίδος ῥίπτει αὐτὸ μακρὴν.)

ΙΣ. (καθ' ἑαυτὸν) Δὲν τῆς ἀρέσει πλέον ἡ ποιήσις . . . τώρα αὐξάνει τὸ θάρρος μου· ἐμπρός, τώρα ἐχρειάζετο νὰ τῆς κάμω μίαν ἐρωτικὴν διαδήλωσιν ἢ ὅποια ἴσῃ τὴν θροσά νὰ στάξῃ ἔσθην καρδιά τῆς ὦ! νὰ ἐνδυμύμην μερικὴς ἀπὸ ἐκείνας τὰς λέξεις ποῦ δὲν ἐννοῶ! . . . ναι, τώρα νομίζω ὅτι εὐρηκα τὸ αἰσθημα! (πλησιάζει τὴν Λουκρητίαν καὶ ἐμφαντικῶς λέγει) Ἄ! Λουκρητία . . . Λουκρητία! . . . τί ὠραία ἡμέρα σήμερον! . . . (Ἡ Λουκρητία μένει ἀκίνητος καὶ σύννοος) Μοῦ φαίνεται ὅτι συνεκινήθη . . . τώρα εἶναι ὦρα νὰ τῆς ἐκφράσω τὸ πάθος μου. (κίθεται παρὰ τῇ Λουκρητίᾳ) Ἀκούσατε, Λουκρητία μου. Οἱ ἰατροὶ εἶπον ὅτι διὰ νὰ ἰατρευθῆτε χρειάζεται . . .

ΛΟΥΚΡ. Εἶμαι ἀσθενής;

ΙΣ. Ὅχι, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν ὑποτροπὴν, ἐχρειάζετο . . . φαντασθῆτε! ἐχρειάζετο γάμος, ἔρωτος! . . .

ΛΟΥΚΡ. (μελαγχολικῶς) Ὁ ἔρωτος; . . .

ΙΣ. Ναι, ἀλλὰ ἔρωτος παθητικῶς, ἀπληπισμένος, μανιώδης . . . ἔρωτος ὡς τὸν ἰδικόν μου. Μὴ θαυμάζετε διότι δὲν εἶμαι πλέον ὁ παντοπόλης Ἰσαάκ· ἐμπρός σας εἶναι ὁ ποιητής Ἰσαάκ! Ὅσον ἦσθε εἰς τὸ παρεναγωγεῖον, ἐγὼ ἐσπούδαζον, ἔμαθον πολλά, ἠσθάνην κατὰ τὸ ὅποιον εἰσῆλθεν ἐδῶ μέσῃ . . .

(δεικνύει τὸ μέτωπόν του) δὲν ἠξεύρω πόθεν, ἀλλ' ἦτο, ἦτο, ὁ . . . ἢ . . . ὁ . . . πῶς τὸν λέγομεν ἡμεῖς οἱ ποιηταί; . . . ὁ σπιθῆρ, ναι, βέβαια, ὁ σπιθῆρ . . . ὦ! εἰν' ἐδῶ . . . καὶ δὲν θὰ μοῦ φύγῃ, διότι ἐσκέφθην νὰ βάλω βαμβάκι εἰς τὰ αὐτιά μου . . . Τώρα λοιπὸν, δύναμαι νὰ σᾶς δώσω σχέδιον ποιητικόν, ρομαντικόν, μυθῶδες . . . Ἀκούσατε! σᾶς ἀρέσκει ἡ ἐξοχή; ἀγαπάτε τὴν . . . πῶς τὴν λέγουν . . . τὴν ἀπομύνοσιν . . .

ΛΟΥΚΡ. Ἡ ἐξοχή; (ἠδῶς μειδιῶσα) ἢ ἀπομύνοσις;

ΙΣ. Λοιπὸν, μαζὴ θ' ἀπολαίσωμεν τὰς γλυκύτητάς των. Ἄν θέλετε, εὐθὺς κλείω τὸ κατάστημα, καὶ ἀγοράζω ἐν κτήμα εἰς τὴν ἐξοχὴν μὲ ἐν ὠραῖον ἴσπητάκι, περικυλισμένον . . . ἀπὸ ἰνδοσυκῆς. Θὰ φυτεύομεν ζαχαροκάλαμα, κακκρέ, καπνόν . . . ἔπειτα θὰ κατασκευάσωμεν μίαν μηχανὴν τοῦ τυρινοῦ . . . (καθ' ἑαυτὸν) (Εὐρηκα τὸ αἰσθημα δὲν εἶναι ψεῦμα πλέον) Καὶ θὰ διασκεδάσετε πολλὴ, ἐνῶ θὰ ἀνακαλύψετε τὸ γάλα, τὰ τυριά, ταῖς μυζήθραις . . .

ΛΟΥΚΡ. Ἄ! παύσατε, καλύπτετε τὰ χρυσὰ ὄνειρά μου διὰ μολυβδίνης συνδύου!

ΙΣ. Τί; ἐγὼ νὰ σκεπάζω μὲ μολύβι τὸ χρυσάφι; δὲν μὲ συμφέρει.

ΛΟΥΚΡ. Ἀφετέ με, παρακαλῶ· ἔχω ἀνάγκην νὰ μένω μόνη.

ΙΣ. Διὰ νὰ μ' ἐνδυμῆσθε;

ΛΟΥΚΡ. Διὰ νὰ σᾶς λησμονήσω.

ΙΣ. Τοῦ κάκου! δὲν ἔχω αἰσθημα, δὲν ἔχω πνεῦμα . . . εἰς τὸ μαγαζὶ μου ἴσως εὔρω. (ἔξερχεται)

ΛΟΥΚΡ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε ὁ κακός μου δαίμων! ὅσάνκις αἰσθάνομαι ἐμαυτὴν πρὸς τὴν σὺρκὸν ἀσφυμένην, οὗτος πλήττει τὰς πτέρυγας μου καὶ μὲ καταρρίπτει. Ποσάνκις δὲν ἐπ' ἴθιστα φίλῃν ἐρημικῶν, μεμυνομένων

τινά οικόσκον, δασύλλιον φοινίκων και πορτοκαλλεών, πλήν μετ' ἐκείνου, μετὰ τοῦ ὄντος ἐκείνου τὸ ὅποιον ἐπλάσα ἐν τοῖς ἀγνοῖς παιδικοῖς μου πέθοις! Καὶ ὅταν εἶδον τὸν Γεώργιον ἐπίστυσα εἰς τὰ ὄνειρα· οὗτος ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν μου ὡς τὸν ἐφαντασθῆν, ἠπλωσα πρὸς αὐτὸν τὰς ἀγκάλας... ἀλλ' οἴμοι! τὸ ὄνειρον ἐξηκολούθει... ἦτο σκιά, καὶ ἔφυγε! (μετὰ τινὰς στιγμὰς σκέψεως) Ἐκεῖ! πάντοτε εἰς Λονδῖνον! καὶ ὅμως καθ' ἣν ἡμέραν ἔφαλον τὴν λύραν, ἐκεῖνος ἔφριπτε, συνανυφούτο μετ' ἐμοῦ. οἱ ὀφθαλμοί του ἔβλουν τὰ θεσμά τῶν ἐν τῇ δικαιοῦνί μου ἰδεῖν, ὡς ὁ χαλὺς πλῆσσαν τὴν πέτραν ἐξάγει τοὺς σπινθῆρας... καὶ δὲν μὲ ἠγάπα!... Ἐπίστυνον ὅτι ἡ πολλὴ ἐπασχόλησις ἔβλαψε τὸν ἐγκέφαλόν μου... ἀλλ' οὐδεὶς γνωρίζει τὴν μυστικὴν ταύτην φλόγα ἧτις καταδιέβρωσκει τὴν καρδίαν μου! Καὶ ἐάν ἔμεινεν ἐν Πλατοβούργῃ μήπως δὲν ἔπραττε τοῦτο διὰ τὴν Βαλερίαν; Ἄς μὴ σκέπτομαι κἂν περὶ τούτου· εἶδον ἀγαλλιάσεις ξένας!—Πλὴν... δύναιμαι νὰ τὸ ὁμολογήσω, ἐροβήθη τὸν θάνατον... ὦ! ὄχι, δὲν θέλω ν' ἀποθάνω μοι μένει ἡ σπουδὴ, μοι μὲνει ἡ λύρα μου... τὸ αἶγρος δύναται νὰ μὲ ἀπαθανατίσῃ. Ἰάθην πλέον, καὶ θέλωσι νὰ μὲ ἀποτρέψωσι τῆς μελέτης;... πολλὸ ἀγαθὸ εἶναι... (ἐξίγμυ τετραδίων τι) Ἐδῶ εἶνε ὁ Οὐάστγκτῶν μου... (περιβλέπουσα) Οὐδεὶς ὑπάρχει ἐνταῦθα, καὶ δύναμαι νὰ προσθέσω γραμμὰς τινὰς διὰ τοῦ μολυβδοκουδύλου. (γράφει) Καὶ ὁ Θωμάς Μούαρ δὲν μοι ἀπήντησε περὶ τοῦ σταλέντος αὐτῶ ἀσματος μου... ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὸ πράξω;... Καὶ μοι ἔλεγον ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ ἐν Πλατοβούργῃ ἵνα μὲ ἴδῃ... νὰ ἴδῃ ἐμέ... Ἐκεῖνος... ὁ Μούαρ!... καὶ τὸ ἐπίστυσα; καὶ αὐτὴ ἐμυστήν ἐκλόα-

κευσα;... Ὡ. ὄχι πῶσον θὰ ἦσχυ νόμην. (κλίνει τὴν κεφαλὴν καὶ μένει σέντους)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΒΑΛΕΡΙΑ καὶ ἡ προηγουμένη.

ΒΑΛ. Ἀσυχητή.

ΛΟΥΚΡ. Τίς εἶνε; (σπεύδουσα κρύπτει τὸ χερσισφρον.)

ΒΑΛ. Ἐγραφε; Πρόσεχε, φίλη μου, ἡ ἐναςχόλησις θὰ σὲ βλάψῃ θὰ σὲ ἐπέπληττεν ἂν τὸ ἐμάνθανεν ὁ πατήρ μου.

ΛΟΥΚΡ. Μήπως πιστεύει ὅτι δὲν ἰάθην ἀκίμη;

ΒΑΛ. Δὲν λέγω τοῦτο, πλὴν δὲν ἀναπαύσασαι ὀλίγον;

ΛΟΥΚΡ. Ἐάν παύσω ἀσχολουμένη θ' ἀποθάνω.

ΒΑΛ. Ἦλθον νὰ σοὶ εἶπω πολλά... πλὴν φοβοῦμαι μήπως σ' ἐνοχλῶ.

ΛΟΥΚΡ. Σὺ, φίλη μου; ὦ! λέγε. τοῦτο μάλιστα θὰ μὲ ἀπασχολήσῃ καὶ θέλει εἶσθαι σωτήριον πρὸς τὴν υἱέσκυ μου.

ΒΑΛ. Ὅτι θὰ σοὶ εἶπω μετέχει χαρᾶς καὶ φέβου.

ΛΟΥΚΡ. Ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τῆς χαρᾶν.

ΒΑΛ. Μάθε λοιπὸν ὅτι σήμερον τὸ πρωτὸν ἐπέστρεψεν εἰς Πλατοβούργῃ.

ΛΟΥΚΡ. Ποῖος;...

ΒΑΛ. Ὁ κύριος Γεώργιος Δορσέυ.

ΛΟΥΚΡ. Ἐπέστρεψεν;

ΒΑΛ. Σὺ χαίρεις περισσύτερον ἀπὸ ἐμέ!...

ΛΟΥΚΡ. (συναρμυμένη) Μὴ θαυμάζης, φίλη μου, γνωρίζεις πῶσον εἶμαι εὐαίσθητος, ὁ δὲ θαυμασμός ἐν τρέφω πρὸς τὴν μεγαλόνοιαν, οἷον δὴποτε ὄνομα φέρει αὐτὴ... θὰ μ' ἔβλαψεν ἐνδουσιώσκυ ὡσαύτως εἰς τὰ ὄνματα τοῦ

ΔΟΥΛΕΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ὅτε ὁ ἀγνώμων ἄνθρωπος, παρακούων τὸ πρόσταγμα τοῦ Πλάστου, παρεδίδοτο εἰς τὸ δέλεαρ τῆς ἡδονῆς, ἡ ἀτομικὴ ἐργασία ἐπεβλήθη αὐτῷ ὡς ἀντίποινον τῆς παρακοῆς· ὅτε δὲ ἡ ἔνοχος τοῦ ἀνθρώπου πλεονεξία ἐπέθετε βέβηλον χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὁμοίου, ἡ φιλαυτία αὐτοῦ ἐπέτασσε τὴν καταναγκαστικὴν ἐργασίαν ὡς καθήκον. Οὕτω παρεγνώρισε τὸν πολῦτιμον αὐτοῦ προορισμὸν καὶ ἔπραξε τὸ μέγιστον τῶν κακουργημάτων. Ὅποσον θηριώδης ἡ ρυχὴ τοῦ πρώτου ἐκείνου, ὅστις πρῶτος καταχρώμενος τοῖς θεοῖς δώροις ἐπίσσε τὴν ἀσθένειαν καὶ ὑπεδούλωσε τὴν δυστυχίαν! Ἡ ἀπληστία τοῦ ἀνθρώπου μὴ ἐπαρκουμένη τοῖς δαφυλώς ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ χορηγηθείσιν ἀγαθοῖς, ἀποτολμᾷ νὰ κατακτήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Ἐπίσσε μετέρχεται τὸ ἄτιμον τοῦτο ἔργον ὡς ἐπιτήδευμα· ἄλλοτε ἐπιτρέχει τὴν ἀλλοτριάν γῆν πρὸς ἄγρην σαρκὸς ἀνθρωπίνης.

Φαίνεται ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη κατάστασις ἔχει τὰ παθητικὰ αὐτῆς σημεῖα καὶ ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπάρχουσι σταθμοὶ μολύοντες τὴν εὐγενῆ αὐτῆς φύσιν. Πολλάκις ὁ πανόπτης χρόνος δὲν εἶδε τὴν ἀνθρωπότητα προθύμως κατερχομένην ἰπὸ τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς θέσεως, ἵνα κατακυλισθῇ εἰς τὸν ἄβορον τοῦ ἐξουτελισμοῦ καὶ τῆς ἀτιμίας! Δυστυχῆς ἀνθρωπότης! δυστυχῆς ἀδυναμία, ὅποσα ὑπομένεις!

Ὅπως λοιπὸν ἐκπληροῦται ὁ ἀνθρώπινος προορισμός; ὅποιαν ἀρὰν ὁ ἄνθρωπος ἔλαβεν, ὥστε νὰ μὴ δύνηται νὰ ἴδῃ τὴν σκιάν τοῦ ἀγαθοῦ, εἰ μὴ ἐξαγνιζόμενος διὰ τοῦ βαπτίσματος τοσοῦτων μαρτυρίων; Τὰ παθήματα πολλὰ, ἡ ἀμοιβὴ στιγμιαία· πῶσον βραδύνει ἡ πρόδοσις καὶ πῶσον στοιχίζει.

Καὶ ὑπερασπιστῆς τῆς πασχούσης ἐκείνης μερὶς οὐδεὶς καταφαίνεται·

οὐδεμία ἀκούεται συμπαθῆς φωνῆ ὑπὲρ τοῦ ἀθλήτου δούλου· οὐδεὶς συγκινεῖται ἐκ τῆς σφαδαζούσης ἐλευθερίας, οὐδεὶς θλίβεται ἐκ τῆς ἀγωνιώσης συνειδήσεως, οὐδεὶς βοηθεῖ τοῦ πνεύματος τὸν ἀγῶνα.

Ἄλλ' ἰδοὺ ἐπὶ τοῦ τεταραγμένου ὀρίζοντος τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων ἀνατέλλοντες δύο ἀστέρες φαεινοὶ, πολικοὶ τοῦ κινδυνεύοντος σιάφους τῶν κοινωνιῶν, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης· ὁ λόγος ἐξευγενίζεται καὶ ἡ ἀλήθεια ἀνευρίσκειται· ἡ φιλοσοφία τακτοποιεῖται καὶ ἡ θεολογία ἰδρύεται· αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι ἀνυψοῦνται καὶ ὁ πολιτισμὸς προάγεται· ὁ πολυπαθῆς δούλος ἐρωτᾷ ἂν εἶπὸν τι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ μανθάνει ὅτι ὁ μὲν Πλάτων ἐπεκύρωσε τὴν καταδικὴν του καὶ ἀνεγνώρισε τὴν κατάστασίν του· ὑπεστήριξε τὰς βασάνους του καὶ συνεβούλευσε τὴν τήρησιν τῆς ἀθλιότητός του· διότι ἡ ὑψηλῆς ἐκείνη διάνοια δὲν ἐδίστασε νὰ δογματίσῃ ὅτι «τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν γεννῶνται φύσει δούλοι, οἱ δὲ φύσει ἐλεύθεροι»· οὕτως ἐπαλινώδησε πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου, ἐν ἀπθανάτισε καὶ κατέστρεψε τὸ περίβλεπτον οἰκοδόμημα τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ πνέει κατὰ τῶν δούλων μένεα, διότι ἐκήρυξεν ὅτι «ὅσα ἀπέχει ψυχὴ σώματος καὶ ἄνθρωπος θηρίου, τοσοῦτω ἀπέχει καὶ ἐλεύθερος δούλου.» Οὕτω τ' ἀτυχῆ ἐκεῖνα πλάσματα ἐξισώθησαν πρὸς ἄλογα ὄντα, πρὸς θηρία!

Οὕτως ἐπεσφραγίσθη ἡ κτηνώδης βία καὶ ἐκρατύνθη ἡ ἀνθρωπίνη κακοβουλία. Οἱ δούλοι μεταχειρίζονται ὡς ὄργανα εὐτελῆ τῶν ἀκολάστων ὀρέξεων ἀνθρώπου δεσπότη. Οὐδεμίαν ἔχουσιν αὐτοβουλίαν· ἡ ἀναγκαστικὴ ἐργασία ἐξαντλεῖ τὰς σωματικὰς αὐτῶν δυνάμεις· αἱ πνευματικαὶ αὐτῶν δυνάμεις περισσίζονται καὶ πᾶσα ἀπήχησις τῆς καρδίας ἀποπνίγεται· οὕτω διαπράττεται ἡ μέγιστη ὕβρις πρὸς τὴν Θεότητα.

Πρὸς τιμὴν ὁπωσοῦν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἡ ἱστορία ἀποδίδωσιν ἐπαινον τοῖς ἡμετέροις προγόνοις, οἵτινες ἀφῆκαν πολὺ χαλαροὺς τοὺς πνιγηροὺς χαλινοὺς τῆς δουλείας· τὸ δουλικὸν σύστημα παρέχει παρ' αὐτοῖς ἀλλοίαν ὄψιν. Βεβαίως ἐξαιροῦμεν τῆς τιμῆς ταύτης τὰ κλεινὰ πολιτικὰ τέκνα τοῦ βαναύσου Λυκούργου, ὧν ἡ πρὸς τοὺς Εἰλωτας συμπεριφορὰ δὲν ἦτο τοσοῦτον ἐπαινετή. Ἄλλ' ἐν Ἀθήναις κατ' ὀλίγα ὑπολείπονται τῶν ἐλευθέρων οἱ δούλοι· ἡ ἀτομικὴ ἀνεξαρτησία ἦν διὰ νόμου ἀνεγνωρισμένη· τὸ ἀστικὸν δικαίον ἐν γένει κοινόν· ἡ ἰκανότης ἐκτιμᾶται καὶ ἡ ἀρετὴ βραβεύεται.

Ἄλλὰ παρὰ Ῥωμαίους ἐμφαίνει ὅ,τι εἰδεχθῆς· οἱ δούλοι θεωροῦνται ὡς πράγματα, ὡς ἐμπορεύματα, ὡς μέρη τῶν κεφαλαίων· ὁ δουλικὸς ζυγὸς τοσοῦτω καθίσταται βαρύτερος, ὅσω κερδοσκοπικώτεροι τυγχάνουσιν οἱ δεσπότες· οἱ δούλοι θεωροῦνται ὄργανα ἄψυχα· οὐ οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν, ἡ δὲ ζωὴ τῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς παραφόρου ἰδιοτροπίας τῶν κυρίων.

Ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ἡ χρονογία ἐξετιμᾶτο ὅθεν καὶ αὐτὸς ὁ ὕπατος δὲν ἀπηξίου τὸ σκέρπανον καὶ ὁ ἀπόμαχος στρατηγὸς δὲν περιεφρόνει τὸ πύον· ἀλλὰ μετὰ τὴν ταπείνωσιν τῆς πείσμονος Καρχηδόνας καὶ τὴν κατάκτησιν τῆς ἀγερώχου Κορίνθου, ἡ πλήμμυρα τῶν αἰχμαλώτων ἀφῆρασε διὰ παντὸς ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ῥωμαίου τὸ ἄροτρον καὶ τὴν ἀξίνην καὶ περιβαλοῦσα αὐτὰ τὸν πέπλον τῆς ἀτιμίας παρέδωκεν εἰς τοὺς δούλους. Οὕτως αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι παρημελήθησαν, ἡ μάθησις ἐξέλιπε καὶ ὁ βαρβαρισμὸς διεχύθη· ὁ δεσπότης ζῶν ἀμέριμος παραδίδεται εἰς τὴν ἠδυπάθειαν καὶ περιφρονήσας τὴν ἐργασίαν παρημέλει καὶ προὔριδε τὴν πολιτείαν, διότι πᾶν στοιχεῖον προοδευτικὸν ὑπὸ τὸ τοιοῦτον τῆς δουλείας σύστημα ἀφροσύνη, πᾶσα ἐκπολιτιστικὴ ζύμη ἐξηφανίσθη.

Τὸ σύστημα λοιπὸν τῆς δουλείας κα-

ταδικάζεται ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, ἀναθεματίζεται ὑπὸ τοῦ πολιτισμοῦ· διότι ἀπάδει πρὸς τὴν γενικὴν εἰρήνην, ἀπομαραίνει τὰς φλέβας τοῦ πλούτου καὶ στεριρρῶνει τὰς πηγὰς τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας.

Καὶ ὅμως ἀξιοθαύμαστος εἶναι ἡ τυφλότης τοῦ κόσμου πρὸ τῶν καταφανῶν τούτων δεδομένων· αἱ μεγάλαι διάνοιαι παρῆδον ταῦτα καὶ διετύπωσαν θεωρίας, ἅς [σήμερον ἀναγιώσκει τις μετ' ἄλλους.

Ἐπεὶ τὰ δύο τρίτα αὐτῶν τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων χωρῶν ἦσαν δούλοι· ἐργαζόμενοι διὰ τὸ ἕτερον τρίτον· αὐτὸς ὁ ἐνθουσιώδης Πλατωνιστὴς διεκήρυσεν ὅτι «οἱ δούλοι μας εἶναι ἐχθροὶ μας.»

Πλούσιός τις, τοῦ Αὐγούστου φίλος, ἔτρεφεν ὑπερμεγεθεῖς ἰχθύς ἐν ταῖς λίμναις αὐτοῦ διὰ τῶν σαρκῶν τῶν δούλων του.

Οἱ δούλοι συχνάκις ὀμιλῆδὸν προσεφέροντο ὡς θυμίαμα μνημονευτήριον πρὸς τεθνεῶτα φίλον ἢ ἐξιλαστήριον πρὸς παρωρετισμένον Θεόν.

Ἄν κύριός τις ἐφρονεῦτο οἴκοι ἄπαντες οἱ δούλοι αὐτοῦ εἶδει νὰ διέλθωσιν ἐν στόματι μαχαίρας.

Ὁ βίος αὐτῶν ἦν κτηνώδης· ἠνάγκαζον αὐτοὺς ἢ νὰ ἐργάζωνται ἢ νὰ κοιμῶνται.

Ἀλλὰ φρίττει τις ἀναλογιζόμενος τὰ θηριώδη ἐκεῖνα συστήματα τῶν μονομάχων· αἱ μέγισται ἑορταὶ ἦσαν αἱ περιφραντιζόμεναι δι' ἀνθρωπίνου αἵματος· τὸ χυνόμενον αἷμα ἦν ἡ μεγίστη διασκεδάσις ἐν Ῥώμῃ· αὐταὶ αἱ ἀβραὶ δεσποινίδες ἔτρεχον ὅπως καταλαβῶσι καλὴν θέσιν ἐν τοῖς ἀμφιθεάτροις, ὅπου ἤδοντο βλέπουσαι τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα σπαρασσομένην ὑπὸ μανιώδους ἄρκτου· διότι, φρικτὸν εἰπεῖν, οἱ Ῥωμαῖοι ἔτρεφον τοὺς δούλους ἵνα, σὺν τοῖς ἄλλοις, παρέχωσιν αὐτοῖς διασκεδάσιν, ἀγωνιζόμενοι πρὸς ἄγρια θηρία.

Τὸν εὐτελεῖ ἐξευτελισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς τὴν ἀνεπανόρθωτον διαφθοράν τοῦ κόσμου, προέλαβεν ἡ θεία Πρόνοια· ὁ Σωτὴρ, ὁ ὕψιστος εὐεργέ-

της, ἀπήλλαξε τὸν κόσμον ἀπὸ τοιοῦτου θεάματος, ἀνεχαίτισε τὸν καταρρέοντα κόσμον καὶ ἐξησφάλισεν αὐτὸν ἐπὶ ἐδραίων βάσεων· ἀνεκήρυξε τὴν γενικὴν ἰσότητά, ἐπέβαλε τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν, συνέστησε τὴν ἀγάπην, διαχάραξε τὰ δικαιώματα καὶ διετύπωσε τὰ καθήκοντα· ἐνέπνευσε τὸ ὑψηλὸν αἶσθημα τῆς οἰκογενείας, ἀνύψωσε τὴν γυναῖκα, ὑπέδειξε τὴν ταπεινοφροσύνην.

Οὕτως ἐν τῷ ταλαιπώρῳ κόσμῳ νέος ἐξηπλώθη ὁρίζων καὶ νέα ὁδὸς διεγράφη· τὸ ἐπονείδιστον τῆς δουλείας σύστημα καταστράφη καὶ ἤδη ὁ κόσμος γοργῶς προβαίνει εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐημερίας.

Δούλοι καὶ πάσχουσα ἀνθρωπότης, οἱ φιλόσοφοι καὶ αἱ εὐρεῖαι διάνοιαι σὰς ἀπεθάρρυναν καὶ συνέσφιγγαν τοὺς δεσμούς· σὰς ἄλλ' ὁ Σωτὴρ σὰς ἀπήλλαξε διὰ παντὸς καὶ σὰς κατέστησεν εὐτυχεῖς διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅθεν ἀγαπάτε τὸν Χριστὸν, καὶ θαυμάσατε τὴν ἰσχὺν τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 31 Δεκεμβρίου 1877

ΠΑΝΑΓ. ΚΟΚΚΟΛΗΣ.

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Μετὰ τὴν μεσημβρίαν οἱ εὐρωπαῖοι τεχνίται μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, ὁ κύριος Στάιγερ μετὰ τῆς ἀκολουθίας του, ἡ κυρία Φλάδ μετὰ τῶν τέκνων της, ὁ Σαμουήλ καὶ οἱ ὑπηρεταὶ ἡμῶν ἦλθον ἄπαντες εἰς τὸ βρετανικὸν στρατύπεδον. Τοῖς ἐπετράπη νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν ὅ,τι εἶχον ἰδικόν των καὶ, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως, ὁ Θεόδωρος, ὅστις ἦτο ἐν καλῇ διαθέσει, τοῖς ἀπηύθυνε τὸ χαιρε.

Τὸ Σάββατον 11, ὁ σὴρ Ροβέρτος Νάπιερ καθαρῶς διεδήλωσε πρὸς τὸν

Δεγιάτς Ἀλάμε τὴν ἀμετάτρεπτον αὐτοῦ θέλησιν. Ἐχρειάζετο ὄχι μόνον οἱ αἰχμαλώτοι νὰ εὐρεθῶσιν ἐν τῇ στρατοπεδεύσει ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Θεόδωρος νὰ ἔλθῃ, ἄνευ ἐτέρων ἢ τῆς ἀσφαλείας τῆς ζωῆς του καὶ τῆς ὑποσχέσεως ἐντίμου δεξιότητος, ἄλλως αἱ ἐχθρότητες ἤθελον ἐκραγῆ ἐκ νέου, κατ' αἴτησιν μετ' ἀδημονίας τοῦ Δεγιάτς Ἀλάμε, ὃς ἐγίνωσκεν ὅπόσον δύσκολον ἤθελεν εἶναι νὰ ὑποταχθῆ ὁ Θεόδωρος εἰς τὸ μέρος τῆς διαταγῆς τὸ ἀφορῶν αὐτὸν· ἀλλ' ὁ σὴρ Ροβέρτος Νάπιερ ὑπέσχεθη νὰ παρατείνῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα ὁκτὼ ὡρας τὴν βραδύτητα, ἣν εἶχε προσδιορίσῃ πρὸς παραδοχὴν τοῦ τελεσιγράφου του.

Τὴν πρωΐαν τῆς 13ης, μὴ ὑποταγέντος εἰσέτι τοῦ αὐτοκράτορος, ὑπῆρξεν ἀνάγκη νὰ τὸν ἀναγκάσωσι νὰ ὑπακούσῃ· ἐμνηχανῶντο δὲ πῶς νὰ ἐκτελέσωσι τὸ τόσῳ ἐντέχνως ἀρξάμενον ἔργον, ὅτε οἱ σπουδαιότεροι ἀρχηγοὶ τοῦ στρατοῦ τοῦ Θεοδώρου ἐπαρους ἀστήσαν εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον, λέγοντες ὅτι ἤρχοντο ἐν δόγματι αὐτῶν καὶ τῆς φρουρᾶς, ὅπως καταθέσωσι τὰ ὄπλα καὶ παραδώσωσι τὸ φρούριον· προσέθεσαν δὲ ὅτι ὁ Θεόδωρος, συνοδευθεὶς ὑπὸ πεντήκοντα ἀπαδῶν, ἔφυγεν διὰ νυκτός.

Φαίνεται ὅτι τὴν προηγουμένην ἐσπέραν ἀκούσας ὅτι αἱ ἀγελάδες δὲν ἐγένοντο δεκταὶ καὶ ὅτι ἦσαν εἰσέτι ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοπέδου, ὁ Θεόδωρος ἐνόμισεν ὅτι ἐξηπατήθη, καὶ ὅτι, ἐὰν περιέριπτεν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Ἀγγλων, ἤθελε καταδικασθῆ εἰς φυλακὴν ἢ εἰς θάνατον. Τὴν νύκτα ὅλην αὐτὸς περιεπάτησε περὶ τὴν Σελασσιῆ, τεταραχμένος καὶ καταβεβλημένος, τὴν δὲ πρῶτην ἐνωρίς παρώτρυνε τοὺς στρατιώτας του νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, πλὴν αὐτοὶ ἀντὶ νὰ τὸν ὑπακούσωσιν, ἀπεσύρθησαν πρὸς ἄλλο μέρος τοῦ ὄρους. Ὁ Θεόδωρος ἐπυροβόλησε κατὰ δύο τῶν στασιασάντων, οἵτινες ἦσαν πλησιέστερον εἰς αὐτὸν· ἀλλὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ καταστείλῃ τὰς δυσμενεῖς διαθέσεις τῶν στρα-

τιωτών, ἐπέσπευσέ τὴν ὑποχώρησίν των ἢ τὴν λιποταξίαν.

Σὺν τοῖς ἐλίγοις ἀνθρώποις, οἵτινες τῷ ἔμεινον, διῆλθεν ὁ Θεοδῶρος τὸ Κάμπερ-Βερ, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐξουδον ἐκείνην τῆς κλεισσορείας εἶδε τοὺς Γάλλους οἵτινες ἐπροχώρουσαν πάντα χόθεν ὅπως τὸν περικυκλώσωσι μετὰ τῶν στρατιωτῶν του. Τότε εἶπε πρὸς τοὺς πιστοὺς ὀπαδοὺς του· «Ἀφήσατέ με, θέλω νὰ ἀποθάνω μόνος!» Ἄρνούμενων δ' αὐτῶν νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσιν, ἐπρόσθεσεν· «Ἔχετε δίκαιον· ἀλλ' ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ ὄρος· προτιμότερον εἶνε νὰ δεχθῶμεν τὸν θάνατον ἐκ τῶν χειρῶν τῶν χριστιανῶν.» Καὶ ἀκολουθούμενος παρὰ τοῦ μικροῦ ἐκείνου ἀριθμοῦ τῶν ἐναπομεινάντων αὐτῷ πιστῶν, ἀπόφασιν ἐχόντων νὰ ἀποθάνωσι μετ' αὐτοῦ, εἰσῆλθεν ἐν τῷ προμαχώνι οὔτινος ἔφραξε τὰς εἰσόδους.

Ἡμέρας γενομένης, ἐνῶ ἐν τῷ ἀγγλικῷ στρατοπέδῳ ἐσχηματίζοντο τὰ τάγματα πρὸς ἔφοδον, ἐφάνη καταβαίνον ἐξ ὄλων τῶν ὑψωμάτων πλῆθος ἀνθρώπων, γυναικῶν καὶ παιδῶν, φορτίων ὀπλων καὶ ἀποσκευῶν παντὸς εἴδους, καὶ φέρον ἀξιοσημείωτον ἀριθμὸν ἵππων καὶ ἡμιόνων. Ἦσαν τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ τοῦ Θεοδώρου καὶ οἱ κάτοικοι τῶν Μαγδάλων, οἵτινες διέφευγον τὰς συμφορὰς τοῦ πολέμου ἐπικλυόμενοι ἔλεος πρὸς τῶν νικητῶν.

Ἄρῳ δὲ πρῶτον, ἀρρωπίστησαν κατόπιν ἐπετραπή τοῖς ιταλιπώροις ἐκείνοις ν' ἀποσυρθῶσιν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας. Αἱ δύο ἄμβαι τοῦ Φάχλα καὶ Ἰελασιὲ κατελήθησαν ἀναιμωτί· δὲν εὐρέθησαν ἐκεῖ εἰμὴ κανόνιὰ τινα, αὐτὰ ἐκεῖνα ἄτινα εἶχον ρίψη κατὰ τῶν ἀγγλικῶν στρατῶν τὴν ἡμέραν τῆς 10, ἐξ ὧν τινὰ ἦσαν ἄχρηστα. Ἐκεῖθεν ἐγένετο κίνησις κατὰ τῶν Μαγδάλων ἄτινα δεσπόζουσι τοῦ ἐδάφους, ὅπερ διέτρεξεν τὸ σῶμα τῆς ἐρόδου. Στενὴ κλίμας, ἀξέστωτος κεκομμένη εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ κορυμνοῦ, παρέχει εἰσόδον ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους εἰς μίαν θύραν,

δι' ἧς εἰσδύουσιν ἐν τῇ πλατείᾳ. Διὰ τῆς κατεστραμμένης ἐκείνης ὁδοῦ, πλεόντων τριακοσίων μέτρων μακρᾶς, προσῆλθε τὸ ἀγγλικὸν πεζικὸν* ἡ θύρα ἦτο στερεῶς πεφραγμένη καὶ οἱ πρῶτοι ἐπιτιθέμενοι ἔπρεπε νὰ κάμωσι χρῆσιν κλιμάκων, ὅπως εἰσδύσωσιν εἰς ἐν πρῶτον περιτείχισμα, ὅπερ ἐσχηματίζεν εἰδός τι προγαλακώματος. Τὰ πτώματα τινῶν στρατιωτῶν Ἀβουσσινῶν τρωθέντων ὑπὸ βλημάτων τοῦ πυροβολικοῦ ἐκάλυπτον τὸ ἔδαφος τοῦ περιβάλλου τούτου. Ἐμπροσθεν θύρας τινός, ἧτις ἦγεν εἰς τὴν πλατείαν αὐτὴν, ἔκειτο ἐκτάδην πτώματι. Οἱ διερμηνεῖς, οἵτινες συνώδευον τὴν φάλαγγα τῆς ἐφόδου, ἀνεγνώρισαν παραχρῆμα ἐν αὐτῷ τὸν βασιλέα Θεοδώρον, ὅστις, ἰδὼν τὰ ξένα ἐμβλήματα παρουσιαζόμενα ἐν τῇ κορυφῇ τῶν ἀνισχύρων προπυργίου του, ἐπυροβόλησε διὰ πιστολίου κατὰ τῆς κεφαλῆς του, μὴ θέλων νὰ πέσῃ ζῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του.

Ἐγὼ εἰσῆλθον εἰς τὸ φρούριον ὀλίγον μετὰ τὴν κατάληψιν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν στρατευμάτων μας. Τὸ πτώμα τοῦ Θεοδώρου ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἀντικείμενον, ὅπερ ἐπληξε τὴν ὄρασίν μου· εἶχε τὸ μεῖδιμα ἐπὶ τῶν χειλέων, τὸ χάριον κείνο μεῖδιμα, ὅπερ ἐφαίνετο τόσῳ σπανίως κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς ζωῆς του. Εἶχε τὴν ὄψιν πλήρη ἡσύχου μεγαλείου, τὰ δὲ γαληνιαῖα χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του ἐδείκνυον τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ ἀνδρός, οὔτινος τὸ στάδιον ἐγένετο τοσοῦτ' ἀξιοσημείωτον καὶ οὔτινος αἰσκληρότητας(!) κατήντησαν σκεδὸν ἀνηκουστοὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀνδρός ἐκείνου, ὅστις ἐν τῇ ἐσχάτῃ αὐτοῦ ὥρᾳ, ἐφαίνετο ὅτι ἀνέλαβεν τὰς ἡμέρας τῆς νεότητός του, καὶ ὅστις τοσαύτην ἀνδρείαν ἐπιδειξάμενος κατὰ τὴν νεότητά του, προὔτιμησε ν' αὐτοκτονήσῃ ἢ νὰ παραδοθῇ.

Ἐμείνα τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς Μάγδαλα. Μοὶ ἐφαίνετο λίαν παράδοξον ὅτι ἐκοιμώμην ἐλεύθερος ἐν τῇ ἰδίᾳ κελύβῃ, ὅπου ἐπὶ τοσοῦτον ἐστάθην

αἰχμαλώτος. Ἦδη στρατιῶται ἄγγλοι ἐφύλαττον τοὺς παλαιούς μας δεσμοφύλακας· ἡ χήρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοδώρου ἦσαν ἐν τῷ ἀγγλικῷ στρατοπέδῳ. Ἐν τῷ βραχεῖ διαστήματι τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὥρων, ἡ κατάστασις μας τόσῳ ἐντελῶς μετεβλήθη, ὥστε ἀπέβαινε δύσκολον νὰ τὸ πιστεύσωμεν.

Ἐνίστε ἐφοβούμην μὴ ἤμην θύμα ἀπάτης.

Ἦμην πολὺ εἰς ὄργασμὸν πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ ὕπνου.

Τὸ ἄψυχον σαρκίον τοῦ Θεοδώρου, ὅπερ ἀνελάβομεν καὶ ἐφ' ὃ ἐπηγρύπνει φρουρὸς ἄγγλος, ἐτάφη τῇ ἐπαύριον ἐν τῇ ταπεινῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ καλαμῶνος τῶν Μαγδάλων, καὶ ἐρήθουεν τι ἐνδύμα ὑπῆρξεν ἡ μόνη πομπή, ἧτις συνώδευσε τὴν ἀθλίην ἐκείνην κηδείαν.

Ἄλλ' οὔτε τὸ μέτριον ἐκεῖνο μνημεῖον ἔμελλε νὰ φυλάττῃ τὰ λείψανα ἐκείνου, δι' ὃν ἡ Αἰθιοπικὴ αυτοκρατορία, μίαν ἡμέραν, ἐφάνη λίαν στενή. Τοῦ ἐν Μαγδαλοῖς κατακτηθέντος ὑλικοῦ τοῦ πολέμου, καταδικασθέντος ἅπαντος ὅπως καταστραφῇ, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε τρόπιον ἄξιον τῶν νικητῶν, οὗτοι ἤναψαν μεγάλην πυρὰν ἐκ τούτου, ἧτις κατέκαυσε ἅπασας τὰς οἰκοδομὰς τῆς ἄμβας. Ἐπὶ τοῦ ἐρήμου ἐκείνου ὄρους, τοῦ ὑπὸ τῆς πυρκαϊᾶς σταθμισθέντος, μάττην ἤθελε ζητηθῆ τὸ μνήμα τοῦ Θεοδώρου. Ἡ χήρα αὐτοῦ, ἀσθενήσασα ἐξ ἀλγυδῶνων καὶ θλίψεων, ἀπέθανε μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐν τῷ ἀγγλικῷ στρατοπέδῳ καὶ ὁ υἱὸς του... κἀθηται ἐν τῇ ἐστία τοῦ λαοῦ τῆς Βρετανίας.

Τὰς 16, ἐγὼ καὶ τινες τῶν συνεταιρῶν ἀνεχώρησαμεν διὰ Διαλάντα, ἔνθα περιεμείναμεν, ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, τὴν συνένωσιν ὄλων τῶν ἐλευθερωθέντων Εὐρωπαίων, ἐβδομήκοντα ἐνός τῶν ἀριθμῶν, εἰς ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδία. Ἐπὶ τέλους τῇ 12, ὅτε ὁ σὺρ Ροβέρτος Νάπιερ ἐν γενικῇ ἐπιθεωρήσει τοῦ στρατοῦ μᾶς ἐπαρουσίασε πρὸς τοὺς ἐλευθερωτὰς ἡμῶν, ἐξηκολουθήσαμεν τὴν πρὸς τὴν παραλίαν ὁδὸν μας

καὶ ἀφίχθημεν εἰς Ζοῦλαν τὰς 18 Μαΐου.

Ὅταν ἀναμνησκώμαι τὸ παρελθόν, ἤδη ὅτε εἶμαι ἐλεύθερος, ἐν ἐλευθέρῳ χώρᾳ, μοὶ φαίνεται ὡς φρικῶδες ὄνειρον, εἰδός τι κενοῦ ἐν τῇ ζωῇ μου· καὶ ὅταν ἐθυμῶμαι πῶς ἡ ἐλευθέρωσις μας παρεκολουθήθη τοιοῦτοτρόπως ὑπὸ τῆς αὐτοκτονίας τοῦ ἀχαλινώτου δεσπότη, ὅστις μᾶς κατεῖχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, δὲν δύναμαι νὰ εὕρω λύσιν ἀληθεστέραν τοῦ δυσχεροῦς τούτου προβλήματος, εἰμὴ τὰς ὑπὸ τῶν γενναίων συμπατριωτῶν του ἐγγεγραμμένας λέξεις ἐπὶ τῆς σημαίας, ἧτις ἐκυμάτιζεν εἰς Ἀχασκράγ, Ahascragh, ἵνα χαιρετίσῃ τὴν ἐπιστροφὴν του. Ἀγαθὸς ὁ Θεὸς, ὅστις πάλιν ἐδώρησατο ἡμῖν τὴν ἐλευθερίαν. (*)

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ).

H K.

Ο ΜΟΝΑΧΙΚΟΣ ΚΑΡΗΟΣ

ΦΗΜΗΓΟΡΙΑ

ΥΠΟ ΤΗΣ Δ. Μ...

Ἐξ ἡ ποτὲ πλοισιώτατός τις ἀνθρώπος, ὀνόματι Εὐτύχιος, λίαν εὐεργετικὸς καὶ μεγαλόδοτος.

Τὸ ἐξ ἐρυθροῦ καὶ μέλανος ἀλαβάστρου συγκείμενον παλάτιόν του ἠγείρετο ἐπὶ τῆς κορυφῆς λοφίσκου, μεταποποιημένου εἰς ζωγραφικῶς καὶ τερπνοῦς κήπους, τῶν ὁποίων τὰ ὑψίκορμα δένδρα ἐφαίνοντο ὡσεὶ ἐγγίζοντα τὸν οὐ-

(*) Ἐπειδὴ ἐγένετο διάφορα τυπογραφικὰ λάθη ἐν τῇ ἐκ διαλλειμάτων ἐξ ὧν τινὰ στρεβλωσὶ τὴν ἐνοσίαν, ἐκρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ διορθώσωμεν αὐτὰ.—Ἐν τῷ προηγ. φυλλ. σελ. 238, κατὰ χωρισθεῖσιν ἀνωτέρω προσημασίᾳ, στίχ. 14 ἀναγν. δι' ἧς οἱ λοιποὶ αἰχμαλῶται. Ἐπρεπε νὰ διατρ.—Ἐν φυλλαδ. ΚΕ'. σελ. 23, στίχ. 28 ἀντὶ ὃ φέρεται Ὀφφίς, ἀνάγν., τὸ Φόρ... (Forre's Office).—Ἐν φυλλαδ. ΚΗ'. σελ. 120 στίχ. 28, μετὰ τὴν λέξ. σ χ ἄ μ α πρόσθετος (Shama), ἧτις εἶνε λέξις Αἰθιοπικῆ.

ρανόν, εἰς ὃν δισπαίροντο νέφη τινά, ὡσεὶ στῆλαι μαρομάριναί.

Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ συνδράμῃ τις δυστυχῆ, ἀπηυθύνετο εἰς τὸν Εὐτύχιον, ὅστις οὐδέποτε ἀπεπειθεῖτο. Δὲν ἐβόηθει μόνον ἐκεῖνους, οἵτινες τῷ ἐζήτουν, ἀλλ' ἐπροκάλει τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν πόνων τοῦ ἄλλου, ὅπως τοὺς ἀνακουφίσῃ. Οὐδεὶς ἦτο παρότερος πρὸς τοὺς ὑπηρέτας του καὶ ἤττον ἀπειτηνιχὸς πρὸς ὅλους ἐκεῖνους, οἵτινες τὸν περιεστοίχιζον. Ἐκ τῶν πληρούντων τὴν εὐρείαν αὐτοῦ οἰκίαν αὐτὸς μόνος ἤκιστα ἐφρόντιζε διὰ τε τὴν τροφήν, τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν κλίνην. Ἐβδελύσσετο τὴν κολακείαν καὶ ἀπεστρέφετο τοὺς κόλακας, ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ἀπαρέσκευαν τοῦ νὰ περιφρονῇ ἢ νὰ ταπεινώσῃ τὸν πλησίον του. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, οὐδὲν ἀνθρώπινον βλέμμα ἠδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ ἐν αὐτῷ ἔλλειμμα, εἴτε μικρὸν εἴτε μέγα ὡς εἰς τοὺς λοιποὺς τῶν ἀνθρώπων· ἐάν δέ τις ποτε ἐφθασεν εἰς τὴν ἐντέλειαν, ὑπῆρξεν ὁ Εὐτύχιος, διότι ἀπήλαυεν ἐκεῖνην τὴν ἀδιακόπως ἀνανουμένην εὐτυχίαν, ἣν αἰσθάνεται τις ἱκανοποιῶν τὸν ἄλλον, ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι, ὀφελῶν τοὺς ἄλλους, καταπαύει τὰ δάκρυα καὶ βοηθεῖ τοὺς δυστυχεῖς.

Εἰς ἐξ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους εἶχε βοηθήσει, τῷ προσέφερεν ἡμέραν τινὰ μικρόν τι δένδρον ἄγνωστον ἐν τῇ πόλει καὶ τὸ ὁποῖον δυσκόλως θὰ ἐπετύγχανεν. Ὁ Εὐτύχιος ὑπερῆγαριστήθη διὰ τὸ δῶρον, τὸ ἐφύτευεν ἐν τῷ κήπῳ αὐτοῦ καὶ τὸ περιεστοίχισε διὰ σιδηρᾶς κιγκλίδος. Ἐπορεύετο καθ' ἐκάστην εἰς τὸν κήπον ὅπως ἴδῃ τὸ ἀγαπητόν του δένδρον καὶ παρευρεθῆ εἰς τὰς περιποιήσεις τοῦ ἐξαιρετοῦ κηπουροῦ του.

Τὸ δένδρον ἐπέτυχεν, ἠύξησε καὶ τέλος ἔφερε καρπούς. Οἱ παράδοξοι οὗτοι καρποὶ ἐφάνησαν λίαν ἡδεῖς εἰς τὸν Εὐτύχιον, καὶ ἐπειδὴ παρεχόρει εὐχαρίστας εἰς τοὺς ὑπηρέτας αὐτοῦ τοὺς καρπούς τῶν ἄλλων δένδρων, ἐτήρει δι' ἑαυτὸν τοὺς καρπούς τοῦ σπανίου τούτου δένδρου. Δὲν εἶχεν ἀνάγκην

φύλακος, διότι ὁ Εὐτύχιος ἦτο τόσον ἀγαθὸς καὶ τόσον ἀφιλοκερδῆς, ὥστε πάντες ἐσέβοντο τὴν μικρὰν ταύτην ἀδυναμίαν. Οἱ καρποὶ ἐφυλάσσοντο μᾶλλον ἐκ τῆς πρὸς τὸν Εὐτύχιον ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως ἢ ἐκ τῆς ὠραίας κιγκλίδος.

Ὅτῳ διήρχοντο τὰ ἔτη εἰρηνικὰ καὶ εὐδαιμόνα εἰς ἐκείνην τὴν γωνίαν τῆς γῆς, ἐνθα οὐδεὶς δυστυχῆς ὑπῆρχεν ὡς ἐκ τῶν μεγαλοδωριῶν τοῦ Εὐτυχίου. Καὶ αὐτὸ τὸ κλίμα, ὅσον εὐμετάβλητον καὶ ἀντίθετον δύναται νὰ φανῇ συνήθως, ἐφάνετο ὡσεὶ προσπαθοῦν νὰ διανείμῃ καταλλήλως τὴν βροχὴν καὶ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Τὸ ἔαρ προσήγγιζε καὶ τὰ δένδρα τῶν κήπων ἐκείνων, ἐξωραϊζόμενα ἀδιακόπως ἐκ τῶν ἐπιμελῶν φροντίδων τοῦ κυρίου των, ἐδεικνύοντο κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος θαλασρώτερα. Ἐν τούτοις ἐν τῇ εὐτυχῇ ἐκείνῃ ὑπάρξει ὑπῆρχε μέλαν νέφος· τὸ σπάνιον δένδρον ἐφαίνετο ξηραίνομενον, καὶ κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος εἶχε φέροι ἓνα μόνον καρπὸν. Ὁ Εὐτύχιος παρετήρει μελαγχολικῶς τοὺς ἀποφυλλισθέντας καὶ οἰόνηι μαρτυθέντας κλάδους του. Ἄλλ' ἡ λύπη κατὰ τι δισκεδάσθη ὡς ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ καρποῦ, ὅστις ἦτο σχεδὸν ὄριμος.

Ἡμέραν τινὰ, μετὰ μακρὰν ἐπισκεψίν τοῦ δένδρου του, εἰσερχόμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἀπήντησεν ἀνθρώπον τινα, ὅστις ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας του. Τί ζητεῖς ἐξ ἐμοῦ; τῷ εἶπεν ὁ Εὐτύχιος. «Ὁμίλει καὶ μὴ φοβοῦ.»—Ἄχ! κύριε, εἶπεν ὁ πτωχὸς, πάντες γινώσκουσιν ὅτι εἴσθε ἀγαθὸς, ἀλλ' οὐδεὶς εἰσέτι γινώσκει πόσον εἴσθε πραγματικῶς τοιοῦτος. Ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς κατὰ παραγγελίαν τῆς ἀσθενοῦσης μητρὸς μου.—Δύστηνε! ἔχεις τὴν μητέρα σου ἀσθενῆ!... Ἡ καρδία μου σὲ οἰκτεῖρει. Ἐχεις ἀνάγκην ἱατροῦ; Ὁ ἱατρός μου θέλει ἐπισκεφθῆ τὴν ἀσθενῆ σου. Ἐχεις ἀνάγκην χρημάτων; Τὰ πάντα εἰσὶν ἐν τῇ διάθεσίν σου.—Κύριε, εἴσθε ἐπὶ τῆς γῆς ἢ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ! Βλέπων δὲ πάνθ' ὅσα μοι προσφέρετε, ἐνθαρρύνομαι, διότι πᾶν ὅ,τι

θὰ σὰς ζητήσω εἶναι ἥσσονος ἀξίας τῶν ὄσων θέλετε νὰ μοὶ ἐπιδαψιλεύσῃτε. Ἡ μήτηρ μου εἶδεν ὄνειρον τὴν νύκτα ταύτην ἄγγελος ἐπεφάνη πρὸς αὐτὴν καὶ τῇ εἶπεν· «Ὁ Θεὸς συνεκινήθη ἐκ τῶν δεινῶν καὶ παρακλήσεών σου, καὶ μετ' ἐπεμψεν ἵνα σοὶ εἶπω ὅτι τὸ φάρμακόν σου, δι' οὗ θέλεις ἀνακτήσει τὴν υἰγιάν σου, ὑπάρχει ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Εὐτυχίου. Ἐάν φάγῃς τὸν μοναδικὸν καρπὸν τοῦ σπανίου ἐκείνου δένδρου, τὸ ἔποῖον ἐφύτευεν ἐντὸς τοῦ κήπου του, πάραυτα θέλεις ἰαθῆ.» Ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης ταύτης, κύριε, ἡ μήτηρ μου μετ' ἐπείρετο νὰ ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς.

Οὕτω δ' ὁμίλων ἐκλινε καὶ, λαθὼν τοῦ ἐνὸς ἄκρου τοῦ ἐπανωφορίου τοῦ Εὐτυχίου, τὸ ἥσπάζετο θερμῶς.

Ἄλλ' ὁ Εὐτύχιος ὠπισθοχώρησεν ὀλίγον καὶ ἀπέσυρε τὸ ἐπανωφορίον του, τὸ δὲ πρόσωπόν του ἐξέφραζε πλήρη ἀποποίησην.

—Τοῦτο εἶναι γελοῖον, ἐψιθύρισεν· τὰ ὄνειρα δὲν σημαίνουν τιποτε, ἀπολύτως τιποτε. Ὅποια ἔνδειξις ὅτι καρπὸς ἄνευ ἱαματικῶν προσόντων θὰ θεραπεύσει πολυχρόνιον νόσον; Εἰπέ μοι, ἡ μήτηρ σου ἀσθενεῖ πρὸ πολλοῦ;

Ὁ ἄγνωστος ἔνευσε τὴν κεφαλὴν καταφατικῶς,

—Βλέπεις λοιπόν!... Ὁ καρπὸς μου δὲν δύναται νὰ τὴν θεραπεύσῃ. Ἄφ' ἐτέρου δὲν ἔχω, διότι τὸ δένδρον μου κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δὲν ἐκαρποφόρησε.—Καθόλου; ἠρώτησε μετ' ἐκπλήξεως ὁ ἀπελπὶς υἱός.—Ναί—Φεῦ! δυστυχία! Πῶς θέλω τολμήσει νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον τῆς δυστυχούς ἀσθενοῦς, ἥτις περιμένει κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου τὴν θεραπείαν τῶν σκληρῶν πόνων, οὓς πρὸ τσοσούτων ἤδη ἐτῶν ὑποφέρει;—Καὶ ἔτερα ἀπόδειξις, εἶπεν ὁ Εὐτύχιος μετ' ἐπιμονῆς, ἐνῶ τὸ πρόσωπόν του ὀρατῶς συνεστέλλετο, ὅτι ὁ καρπὸς δὲν ἠθελε φέροι τὸ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα, ὅπερ ἐξ αὐτοῦ περιμένει.

—Τίς οἶδεν!... Ἄλλως τε, ἐάν δὲν θὰ ἐθεράπευεν αὐτὴν, ἠθελῆν τοῦ-

λάχιστον δυνηθῆ διὰ τῆς καλοκάγαθίας σας νὰ ἱκανοποιήσω τὴν ὑστάτην θέλησιν ἐτοιμοθανάτου.

—Ἐάν θαῦμα θὰ ἐγένετο διὰ τοῦ καρποῦ, ἐπανελάβην ὁ Εὐτύχιος, διατί δὲν γίνεται καὶ ἐν ἐλλείψει ἐκείνου;

—Ἄγνοῶ, εἶπεν ἐκεῖνος μετ' ἀποθαρρύνσεως, δὲν εἶμαι τόσος σοφὸς, κύριε. Ἡ μήτηρ μου μοὶ εἶπε νὰ ἔλθω καὶ ἦλθον. Καὶ ἐπειδὴ τὸ δένδρον σας δὲν ἐκαρποφόρησε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι, ἀναμφιβόλως, οὐδὲν δύναται νὰ θεραπεύσῃ τὴν μητέρα μου, καὶ ὅτι ἐπομένως θὰ ἀποθάνῃ. Σὰς εὐχαριστῶ ὅθεν, κύριε, διὰ τὰς γενναίας προσφορὰς σας, ἐπανερχομαι ὅσον τάχιον εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Ὁ Εὐτύχιος ἐπέστρεψεν οἴκαδε καὶ ἀποσυρθεὶς εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτόν·—Ἡ συνειδησίς μου μ' ἐλέγχει· ἀλλ' ὄχι, ὅποια ἀνοησία! Ἡρίθμισά ποτε τὰς εὐεργεσίας; Δὲν ἔδωκα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δυστυχῶν μέρος ἐκ τῆς περιουσίας μου; Ὅχι, ὄχι, ἀπατώμαι, ἡ συνειδησίς μου δὲν μ' ἐλέγχει.

Ἄλλ' αἱ σκέψεις αὗται δὲν ἤρκεσαν ὅπως ἐξαλείψωσιν ἐκ τῆς μνήμης τοῦ Εὐτυχίου τὴν λυπηρὰν ἐντύπωσιν, ἥτις εἶχε καταλάβει αὐτόν, τὴν δ' ἐπιούσαν, μαθὼν ὅτι ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἥς ὁ υἱὸς τῷ εἶχε ζητήσῃ τὸν καρπὸν, ἀπέθανε, ἔκλαυσε πικρῶς.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ Εὐτύχιος περιεπάτει εἰς τὸν κήπον μετὰ τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ συνοδείας. Φθάσας δὲ πλησίον τοῦ δένδρου ὁ Εὐτύχιος πίπτει κατὰ γῆς, ἐκφέρει βαθὺν στεναγμὸν, καὶ μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκει.

Ἡ θύρα τοῦ παραδείσου ἦτο ἀνεωγμένη ὅταν ὁ Εὐτύχιος ἐπαρουσιάσθη· ὁ ἅγιος Πέτρος ἱστάμενος ὄρθιος ἔναντι τῆς θύρας συνωμίλει μετὰ τινος γυναικὸς κεκαλυμένης διὰ μέλανος καλύμματος, στραφεὶς δὲ εἶπε πρὸς τὸν Εὐτύχιον λίαν ἀποτόμως.—

Τίς εἶσαι ;—Ὀνομάζομαι Εὐτύχιος, ἤ-
μην πλούσιος, ὑπῆρξα εὐεργετικός,
καὶ πάντες με ἠγάπων. Δίναμαι νὰ
εἰσέλθω ;—Μίαν στιγμήν ! Βλέπω ὅτι
δὲν εἶσαι τέλειος, βλέπω πρόσκομμά
τι. Χοῦμ ! . . . χοῦμ ! . . . ἦσο εὐερ-
γετικός ;—Ναί ! οὐδένα ζητήσαντά ποτε
τὴν βοήθειάν μου ἀπέπεμψα, εἰς οὐδέ-
να ἠρνήθην ποτὲ τὸν ἄρτον, πάντας
ἐνέδυσσα, πάντας ὑπεστήριξα.—Πολύ
καλὰ, ἀλλὰ ὅλα ταῦτα ἔκαμνες ἐκ
τοῦ περισσεύματος τῆς περιουσίας σου.
—Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Εὐτύχιος, εἰπέτε
μοι, σὰς παρακαλῶ, τί ὄφειλον ποιῆσαι
ὅπως τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν κλη-
ρονομήσω ;

—Ὄφειλες νὰ θυσιάσῃς τὸ πολυ-
τιμώτερόν σου πρᾶγμα. —'Ἄλλ' οὐδὲν
εἶχον τοιοῦτον !—Ἀπατάσαι. Εἶχες τὸν
καρπὸν τοῦ παραδόξου δένδρου.

Καί, ἐνῶ ὁ ἅγιος Πέτρος ὠμίλει,
διέταξε τὴν γυναῖκα ἐκείνην νὰ ἐγεί-
ρη τὴν καλύπτραν της.

—Φεῦ ! ἀνέκραξεν ὁ Εὐτύχιος, τὴν
γνωρίζω ! ὁ υἱὸς της με παρακάλεσε !...
—Ναί, καὶ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην
ἐπρόκειτο περὶ τῆς θεραπείας της καὶ
περὶ τῆς σωτηρίας σου. Καὶ ὅμως ἐ-
φάνης ἀτάραχος εἰς τὰς παρακλήσεις
τοῦ υἱοῦ της.—Ἦτο μικρὸν πρᾶγμα !
—Μικρὸν πρᾶγμα ; Ἔστω ! Διὰ τοῦτο
λοιπὸν ἔπρεπεν ἀσμένως νὰ τὸ παρα-
χωρήσῃς. Ἐδίδες τὰ πλούτη σου, ἀλλὰ
δὲν ἠθέλησες νὰ σώσῃς ἀποθνήσκουσαν
δι' ἐνὸς καρποῦ. . . . Φύγε ! δὲν εἶσαι
ἄξιος νὰ εἰσέλθῃς ἐνταῦθα !

Ὁ Εὐτύχιος ἀπῆλθεν. . . Ἀγνοοῦμεν
ποῦ μετέβη. Ἄλλ' ἂν δὲν ὑπῆρξεν ἅγιος,
βεβαίως δὲν ὑπῆρξε κακοῦργος. Ἐλ-
πίσωμεν ὅτι ὅσον τάχιστα ἡ δοκιμα-
σία του κῆτη θὰ τελειώσῃ.

(Ἐκ τοῦ Γαλιθαίου)

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΡΑ

τῆ Μύρρα.

Θέλω νὰ κλαύσω ἄρες με, τὸ δάκρυ εἴ' ἡ ζωὴ μου,
τῶν ρεμβασμῶν μου ὄνειρος, τοῦ σπέρματος μου παλ-
μός.

Θέλω μακρὰν της νὰ θρηνηθῶ, νὰ τήκει' ἡ ψυχὴ μου
καὶ νὰ μὴ θλίψη ἂν βαρὺς με θλίψη στε-αγμῆς.
Θέλω μακρὰν της ἀπειπίε νὰ ζήσω, θέλω μόνος
Νὰ μοῦ σπείρῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἔρωτος ὁ πόνος.

ὦ ! ἐνθυμοῦμαι τρυφερῶν στιγμῶν τὴν εὐτυχίαν,
Ὅπου' εἰς τὰς ἀγκάλας της ἔμελλον ρεμβῶς.
Καὶ ἤκουον νὰ μοὶ λαλήῃ με μόνον τὴν καρδίαν,
Κ' ἐνόμιζον πῶς μεὶ λαλήῃ ὁ ἔρως κί' ὁ Θεός.
ὦ ! τότε μ' ἦτο ἐπὶ γῆς τὸ μόνον ὀ-εῖρόν μου,
Τὸ παρελθόν, τὸ μέλλον μου, Ἐκείνη ἡ καὶ πα-
[ρον μου.

Καὶ ὅταν εἰς τὰ χεῖλη μου τὰ χεῖλη της τὰ θεῖα
τῶν οὐρανῶν τὰ ἄσματα ἐτόνιζον γλυκὰ,
'Ενόμιζον πῶς διαρκῆς θὰ ἦν ἡ μελωδία !
Καὶ μόνον εἰς τὰ χεῖλη της τὰ τοσον θελκτικὰ
Ζωὴν λαμβάνει καὶ αὐτὸ τὸ μάρμαρον τὸ κρῦον.
Πῶς πᾶσα ἀμουσὸς ψυχὴ γίνεται πλάσμα θεοῦ !

'Ἄλλ' οἶμοι ! Πάντα ἔσθεσαν, ἦσαν ὄνειρου πλάνη.
Ἐκείνη, ἦν ἐλάτρευσα, ὡς ὁ τυφλὸς τὸ φῶς,
Πολλὸ, πολλὸ ἀχάριστος, ὡς ἄπιστος ἐφάνη,
Κ' εἰς ἄλλου φιλημα γλυκὸ ρεμβάζει νοκελῶς,
Ἐνῶ ἐγὼ περίλυπος με ἀναμνήσεις μόνον
Ἐχω ὡς μόνον σύντροφον τὸ δάκρυ καὶ τὸν στόνον.

ὦ ! μὴ πιστεύετε ποτὲ τῆς Εὐας τὴν καρδίαν,
Μόνον ὁ δαίμων εἰς αὐτὴν ἐνδοξῶς κατοικεῖ.
Τὴν κόρην, ἦν λατρεύετε, ὡς κόρην οὐρανίαν,
Κ' εἰς ἐν της μόνον κύπτετε μειδίαμα γλυκὸ,
Εἰς ἄλλου β' ἀπειπίετε πολλὰκις τὴν ἀγκάλην,
Ἐνῶ θὰ ἔχετε σκληρὰν τοῦ ἔρωτος τὴν πάλην.

Ὅταν ὀρχίζεται ἡ γυνὴ με πόνον τῆς καρδίας
Καὶ δάκρυ εἰς τοὺς ὄρκους της κυλίσεται μικρὸν,
Γνωρίζω εἰς τοὺς ὄρκους της τὸ δάκρυ τῆς κακίας
Καὶ ὄχι, ὡς ἐπίστευα, τὸ δάκρυ τὸ ἀγνόν.
Γυναῖκας μὴ πιστεύετε. Γυνὴ δηλοῖ ἀπάτην,
Ἀθλητηρίων κέρασμα καὶ πλάνη ὑπερτάτη !

Ἀθήναις, τὴν 23ην Μαΐου 1874.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΟΤΤΟΥΒΑΛΗΣ